

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง Soft Power กับการกระชับความสัมพันธ์
ไทย-แคนาดา : กรณีศึกษาโครงการเทศกาลไทย
ณ นครแวนคูเวอร์ ค.ศ. 2014-2018

จัดทำโดย นายณัฐ วิชญนนท์
รหัส 11020

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 11 ปี 2562
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง Soft Power กับการกระชับความสัมพันธ์
ไทย-แคนาดา : กรณีศึกษาโครงการเทศกาลไทย
ณ นครแวนคูเวอร์ ค.ศ. 2014-2018

จัดทำโดย นายณรัฐ วิชญนนท์
รหัส 11020

หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 11 ปี 2562
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักรับบริหารการทูตของกระทรวงการต่างประเทศ

ลงชื่อ

(เอกอัครราชทูต วิมล คิตชอบ)
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ

(ศาสตราจารย์ ดร. พลภัทร บุราคม)
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ

(รองศาสตราจารย์ ดร. รุ่งพงษ์ ชัยนาม)
อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ประเทศไทยแม้จะเป็นประเทศที่มีขนาดกลางถึงเล็ก เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศยักษ์ใหญ่ เช่น แคนาดา สหรัฐอเมริกา และจีน แต่ไทยก็มีความโดดเด่นทางด้านอาหาร การท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรม ความเป็นมิตร และนโยบายการทูตสายกลาง ซึ่งเป็นที่ยอมรับและชื่นชมไปทั่วโลก อย่างไรก็ตามศักยภาพเหล่านี้ยังคงต้องได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ เพื่อผลักดันให้เกิดพลังในการดึงดูด สร้างมูลค่าเพิ่ม และเติมน้ำหนักให้กับการดำเนินงานการทูตเชิงรุกด้าน Soft Power อย่างมีศักยภาพ

จากการวิเคราะห์ผลการนำ Soft Power ด้านวัฒนธรรมของไทยมาใช้เป็นกลไกหลักในการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับแคนาดา ผ่านการดำเนินโครงการเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ ในพื้นที่รัฐบริติชโคลัมเบีย หลังเหตุการณ์รัฐประหารที่ประเทศไทยเมื่อปี ค.ศ. 2014 โดยใช้ทฤษฎี CIPPIEST พบว่า การริเริ่มและดำเนินโครงการเทศกาลไทยในช่วงดังกล่าวมีความเหมาะสมและการดำเนินโครงการฯ อย่างต่อเนื่องระหว่างปี ค.ศ. 2014–2018 ประสบผลสำเร็จค่อนข้างดีในทั้ง 8 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบริบท (Context Evaluation) ด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs Evaluation) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) ด้านผลผลิต (Products Evaluation) ด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) ด้านประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) ด้านความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) และด้านการถ่ายโยงความรู้ (Transportability Evaluation)

อย่างไรก็ตาม เพื่อคงพลวัตร พัฒนาและต่อยอดการใช้ Soft Power เป็นเครื่องมือหลักในการดำเนินงานการทูตเชิงรุกผ่านการดำเนินโครงการเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ นอกเหนือจากการคงความต่อเนื่องด้านกระบวนการวางแผน ประเมินผล และปรับปรุงรูปแบบการดำเนินโครงการฯ อย่างสม่ำเสมอแล้ว ในระยะสั้น สถานกงสุลใหญ่ฯ ยังอาจพิจารณากำหนด Theme ในการจัดงานที่สอดคล้องกับความสนใจของชาวรัฐบริติชโคลัมเบียมากขึ้น สนับสนุนการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพทรัพยากรบุคคลด้าน Soft Power ของไทยในพื้นที่ นวัตกรรม เทคนิคและเทคโนโลยีสมัยใหม่ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้าน Social Media มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์และดึงดูดความสนใจจากชาวแคนาดาเพิ่มเติม รวมทั้งขยายฐานการใช้โครงการเทศกาลไทยให้เป็นพื้นที่จัดแสดงและนำเสนอศักยภาพด้าน Soft Power อื่น ๆ ของสถานกงสุลใหญ่ฯ และของไทยในภาพรวมพร้อมกันไป ส่วนในระยะกลางนั้น สถานกงสุลใหญ่ฯ ควรมุ่งเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งและเชื่อมั่นให้กับชุมชนไทย เพื่อนำไปสู่การจัดตั้งสมาคมไทยในนครแวนคูเวอร์ ซึ่งจะเป็นหุ้นส่วนหลักสำคัญของสถานกงสุลใหญ่ฯ ในการขับเคลื่อน Soft Power ของไทยในรัฐบริติชโคลัมเบียในระยะยาวต่อไป

นอกจากนี้ เพื่อให้การดำเนินงานด้าน Soft Power ของไทยสอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันในยุคโลกาภิวัตน์ Digital Media และ Disruptive Technology ซึ่งรัฐไม่ได้เป็นผู้เล่นหลักเพียงผู้เดียวในเวทีการทูตและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอีกต่อไป ภาครัฐของไทยควรเร่งสร้างหุ้นส่วนในการขับเคลื่อน Soft Power ของไทยกับผู้เล่นใหม่ ๆ ที่กำลังเกิดขึ้นทั้งในภาคเอกชน ภาคการศึกษา และภาคประชาสังคมทั้งในและต่างประเทศ อีกทั้งปรับตัวและปรับ

บทบาทจากการเป็นผู้ดำเนินงานหลักด้าน Soft Power ไปเป็นผู้สร้าง ผู้เสริม และผู้ประสานพลัง ความเชื่อมโยงระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ที่จะเข้ามามีบทบาทในเวทีระหว่างประเทศมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อคงพลวัตรและเพิ่มศักยภาพให้ Soft Power เป็นยุทธศาสตร์หลักของไทยในการดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ และนำมาซึ่งความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของประเทศ ทั้งในสถานการณ์ปกติและภายใต้สภาพแวดล้อมทางการเมืองและเศรษฐกิจที่มีข้อจำกัด เช่น ช่วงระหว่างปี ค.ศ. 2014–2018 เพราะ Soft Power ก็เสมือนน้ำที่อ่อนนุ่มแต่ทรงพลัง ดังคำกล่าวของเล่าจื๊อ (Lao Tzu หรือ Lao Zi) นักปราชญ์ชาวจีนที่มีชื่อเสียงที่สุดท่านหนึ่งที่ว่า

“Water is the softest thing, yet it can penetrate mountains and earth. This shows clearly the principle of softness overcoming hardness.”^{*}

^{*} “Lao Tzu,” Pinterest, <https://www.pinterest.com/pin/428897564483616562/> (accessed July 28, 2019).

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรมหลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 11 ประจำปี 2562 โดยผู้เขียนได้รับความกรุณาอย่างสูงจากคณะอาจารย์ที่ปรึกษา ประกอบด้วย เอกอัครราชทูต วิมล คิตชอบ ศาสตราจารย์ ดร. พลภัทร บุราคม และรองศาสตราจารย์ ดร. รุ่งพงษ์ ชัยนาม ที่ได้กรุณาให้คำชี้แนะและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง นอกจากนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ ท่านกงสุลใหญ่สุทธีลักษณ์ สง่ามั่งคั่ง ที่ได้กรุณาสั่งสอนและถ่ายทอดประสบการณ์อันมีคุณค่ายิ่งในการนำ Soft Power ไปใช้กระชับความสัมพันธ์ไทย-แคนาดา ผ่านการดำเนินโครงการต่าง ๆ ของสถานกงสุลใหญ่ฯ ระหว่างปี ค.ศ. 2015-2018 ขอขอบพระคุณท่านกงสุลใหญ่นันทวัฒน์ จันทร์ตรี กงสุลใหญ่ ณ นครแวนคูเวอร์ คนปัจจุบัน ที่ได้กรุณาชี้แนะแนวทางใหม่ ๆ เพิ่มเติม อีกทั้งสนับสนุนให้ผู้ศึกษาเข้าร่วมการอบรมในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณท่านอธิบดี ภัทรรัตน์ หงษ์ทอง กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ ผู้บังคับบัญชาคนปัจจุบัน ที่ได้กรุณาส่งเสริมให้ผู้ศึกษาเข้าร่วมรับการฝึกอบรม เรียนรู้ และจัดทำรายงานการศึกษานี้ขึ้นอย่างครบถ้วนตลอดหลักสูตร

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณหัวหน้าสำนักงาน ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นของทีมประเทศทั้งในพื้นที่รัฐบริติชโคลัมเบียและประเทศแคนาดาในภาพรวม รวมถึงกองอเมริกาเหนือ กรมอเมริกาและแปซิฟิกใต้ ที่กรุณาให้ข้อมูลและสนับสนุนผู้ศึกษาตลอดระยะเวลาที่ปฏิบัติราชการที่นครแวนคูเวอร์ ขอขอบพระคุณการดูแลและเอาใจใส่ในทุกรายละเอียดจากสถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการและทีมงาน รวมถึงกำลังใจและแรงบันดาลใจที่สำคัญยิ่งจากความมุ่งมั่น ตั้งใจ และพากเพียรของผู้เข้าร่วมรับการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 11 ทุก ๆ ท่าน ในการสร้างสรรค์ผลงานวิชาการสาขาต่าง ๆ เพื่อยังประโยชน์แก่หน่วยงานต้นสังกัด ผู้สนใจจากภาคส่วนต่าง ๆ และประเทศต่อไป

รายงานฉบับนี้รวมถึงการเข้าร่วมฝึกอบรมในหลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 11 ของผู้ศึกษาจะไม่สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี หากไม่ได้รับการสนับสนุน ความเข้าใจ และกำลังใจจาก ครอบครัววิชญนันท์ ที่ให้แก่ผู้ศึกษาตลอดระยะ 12 สัปดาห์ในหลักสูตร และเสมอมา

ณัฐ วิชญนันท์

สิงหาคม 2562

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญแผนภูมิ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ภูมิหลังและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	11
1.3 ขอบเขตการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษา และระเบียบวิธีการศึกษา	11
1.4 คำถามการศึกษา	12
1.5 สมมติฐานการศึกษา	12
1.6 ประโยชน์ของการศึกษา	12
1.7 นิยามศัพท์	12
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	14
2.1 แนวคิดทฤษฎี	14
2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	17
2.3 สรุปกรอบแนวคิด	20
บทที่ 3 ผลการศึกษา	21
3.1 ความเป็นมาและประวัติการดำเนินโครงการเทศบาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์	21
3.2 การประเมินความเหมาะสมโครงการฯ ด้วยทฤษฎี CIPPIEST	32
บทที่ 4 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	56
4.1 สรุปผลการศึกษา	56
4.2 ข้อเสนอแนะ	56
บรรณานุกรม	64
ประวัติผู้เขียน	68

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	วิธีการและความน่าจะเป็นของแหล่งที่มาของ Hard Power และ Soft Power
------------	---

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 1	การปรับปรุงรูปแบบการประเมิน CIPPIEST	17
แผนภูมิที่ 2	กราฟเปรียบเทียบสถิติผู้เข้าร่วมงานเทศกาลไทย ครั้งที่ 4 เมื่อปี ค.ศ. 2017 และครั้งที่ 5 เมื่อปี ค.ศ. 2018	28
แผนภูมิที่ 3	กราฟเปรียบเทียบช่วงอายุผู้เข้าร่วมงานเทศกาลไทย ครั้งที่ 4 เมื่อปี ค.ศ. 2017 และครั้งที่ 5 เมื่อปี ค.ศ. 2018	29
แผนภูมิที่ 4	กราฟเปรียบเทียบผู้เข้าร่วมงานเทศกาลไทย ครั้งที่ 4 เมื่อปี ค.ศ. 2017 และครั้งที่ 5 เมื่อปี ค.ศ. 2018 ที่เคยเดินทางไปประเทศไทยแล้ว	29
แผนภูมิที่ 5	กราฟเปรียบเทียบช่องทางการรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดงานเทศกาลไทย ครั้งที่ 4 เมื่อปี ค.ศ. 2017 และครั้งที่ 5 เมื่อปี ค.ศ. 2018	30
แผนภูมิที่ 6	กราฟเปรียบเทียบแสดงการเข้าร่วมเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ ก่อนงานเทศกาลไทย ครั้งที่ 4 เมื่อปี ค.ศ. 2017 และครั้งที่ 5 เมื่อปี ค.ศ. 2018	30
แผนภูมิที่ 7	กราฟเปรียบเทียบกิจกรรมที่เป็นที่สนใจมากที่สุดของผู้เข้าร่วมงานเทศกาลไทย ครั้งที่ 4 เมื่อปี ค.ศ. 2017 และครั้งที่ 5 เมื่อปี ค.ศ. 2018	31
แผนภูมิที่ 8	กราฟเปรียบเทียบการประเมินตนเองของผู้เข้าร่วมงานเทศกาลไทย ครั้งที่ 4 เมื่อปี ค.ศ. 2017 และครั้งที่ 5 เมื่อปี ค.ศ. 2018 ในแง่ความรู้เกี่ยวกับประเทศไทย	31
แผนภูมิที่ 9	กราฟเปรียบเทียบการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับประเทศไทยหลังการเข้าร่วมงานเทศกาลไทย ครั้งที่ 4 เมื่อปี ค.ศ. 2017 และครั้งที่ 5 เมื่อปี ค.ศ. 2018	32
แผนภูมิที่ 10	กราฟแสดงความเห็นเกี่ยวกับระดับความสัมพันธ์ของการเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมและมีชาวเอเชียอาศัยอยู่มากกับความสนใจในวัฒนธรรมต่างชาติของชาวรัฐบริติชโคลัมเบีย	34
แผนภูมิที่ 11	กราฟแสดงความเห็นเกี่ยวกับต้นทุนความนิยมในอาหารไทย นวด/สปาไทย และการท่องเที่ยวไทย	36
แผนภูมิที่ 12	กราฟแสดงความเห็นเกี่ยวกับความหลากหลายของศิลปวัฒนธรรมไทยในฐานะปัจจัยความสำเร็จ	36
แผนภูมิที่ 13	กราฟแสดงความเห็นเกี่ยวกับความมานะ มุ่งมั่นและตั้งใจของทีมสถานกงสุลใหญ่ฯ	38
แผนภูมิที่ 14	กราฟแสดงความเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญและทักษะของทีมงานสถานกงสุลใหญ่ฯ	38
แผนภูมิที่ 15	กราฟแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความเข้มแข็งของชุมชนไทย	40
แผนภูมิที่ 16	กราฟแสดงปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมดำเนินโครงการกับสถานกงสุลใหญ่ฯ	40
แผนภูมิที่ 17	กราฟแสดงความเห็นเกี่ยวกับระดับความหลากหลายด้านทักษะและ	

ความสามารถพิเศษของชุมชนไทย	41
แผนภูมิที่ 18 กราฟแสดงความเห็นเกี่ยวกับความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ของสถานกงสุลใหญ่ฯ	43
แผนภูมิที่ 19 กราฟความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการใช้ “Soft Power” กระชับความสัมพันธ์ไทย-แคนาดา หลังการรัฐประหาร เมื่อปี ค.ศ. 2014	44
แผนภูมิที่ 20 กราฟแสดงความเห็นเกี่ยวกับความชัดเจนของแผนงาน นโยบายและแนวทางการดำเนินงานของสถานกงสุลใหญ่ฯ	46
แผนภูมิที่ 21 กราฟแสดงความเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงแบบการดำเนินงานให้มีความน่าสนใจอยู่เสมอ	47
แผนภูมิที่ 22 กราฟแสดงความเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน/ โครงการ	51
แผนภูมิที่ 23 กราฟแสดงความเห็นเกี่ยวกับระดับความพร้อมและความร่วมมือจากชุมชนไทย	52
แผนภูมิที่ 24 กราฟแสดงปัจจัยในการตัดสินใจเข้าร่วมดำเนินโครงการกับสถานกงสุลใหญ่ฯ	53

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ภูมิหลังและความสำคัญของปัญหา

1.1.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประเทศแคนาดา

ประเทศแคนาดาเป็นประเทศที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่เป็นอันดับ 2 ของโลก (9.98 ล้านตารางกิโลเมตร) รองจากรัสเซีย (17.1 ล้านตารางกิโลเมตร) ตั้งอยู่ในทวีปอเมริกาเหนือ ทิศเหนือจรดมหาสมุทรอาร์กติก ทิศใต้จรดประเทศสหรัฐอเมริกา ทิศตะวันออกจรดมหาสมุทรแอตแลนติก และทิศตะวันตกจรดมหาสมุทรแปซิฟิกและรัฐอลาสกาของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยพรมแดนระหว่างแคนาดาและสหรัฐอเมริกาเป็นพรมแดนทางบกที่ยาวที่สุดระหว่าง 2 ประเทศ คือ 8,891 กิโลเมตร แคนาดามีประชากรทั้งสิ้นประมาณ 37 ล้านคน ส่วนใหญ่ (ประมาณร้อยละ 70) อาศัยอยู่ในระยะ 100 กิโลเมตรจากชายแดนสหรัฐอเมริกา เนื่องจากบริเวณชายแดนสหรัฐอเมริกามีสภาพภูมิอากาศและภูมิประเทศที่เหมาะสม ดินมีความอุดมสมบูรณ์กว่าและมีอากาศไม่หนาวเย็นมากนัก อีกทั้งการค้าส่วนใหญ่ของแคนาดาเป็นการค้ากับสหรัฐอเมริกา¹ โดยแคนาดาเป็นฝ่ายได้ดุลการค้ามาโดยตลอด ล่าสุดเมื่อปี ค.ศ. 2018 แคนาดาส่งออกไปสหรัฐอเมริกา คิดเป็นมูลค่า 338,261.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ 75.02 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด (450,848.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) และนำเข้าจากสหรัฐอเมริกา คิดเป็นมูลค่า 235,132.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ 51.12 จากมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด (459,923.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)² จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ชาวแคนาดาส่วนใหญ่เลือกอาศัยอยู่บริเวณทางตอนใต้ใกล้พรมแดนสหรัฐอเมริกา

แคนาดาแบ่งการปกครองออกเป็น 10 รัฐ (Province) ประกอบด้วย รัฐแอลเบอร์ตา (Alberta) รัฐบริติชโคลัมเบีย (British Columbia) รัฐมานิโทบา (Manitoba) รัฐนิวบรันสวิก (New Brunswick) รัฐนิวฟันด์แลนด์และลาบราดอร์ (Newfoundland and Labrador) รัฐโนวาสโกเชีย (Nova Scotia) รัฐออนแทรีโอ (Ontario) รัฐปรินซ์เอดเวิร์ดไอแลนด์ (Prince Edward Island) รัฐควิเบก (Quebec) และรัฐซัสแคตเชวัน (Saskatchewan) กับ 3 ดินแดน (Territory) ประกอบด้วย นอร์ทเวสต์เทร์ริทอรีส์ (Northwest Territories) นูนาวุต (Nunavut) และยูคอน (Yukon)

1.1.1.1 ด้านการเมืองและการปกครอง

แคนาดาใช้ระบอบการปกครองในรูปแบบประชาธิปไตยแบบสมาพันธรัฐ (Confederation) ภายใต้เครือจักรภพ ถือพระมหากษัตริย์สหราชอาณาจักรเป็นประมุข ซึ่งปัจจุบันคือ สมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบธ ที่ 2 โดยสมเด็จพระราชินีฯ จะแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ (Lieutenant Governor) ตามคำแนะนำของนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นหัวหน้ารัฐบาล โดยผู้สำเร็จราชการ

¹ Wikipedia, "Canada," <https://en.wikipedia.org/wiki/Canada> (accessed June 15, 2019).

² Government of Canada, "Trade Data Online," <https://www.ic.gc.ca/app/scr/tdst/tdo/crtr.html?&productType=NAICS&lang=eng> (accessed June 23, 2019).

แทนพระองค์ฯ คนปัจจุบันของแคนาดา คือ นาง Julie Payette และนายกรัฐมนตรี คือ นาย Justin Pierre James Trudeau ผู้นำพรรคเสรีนิยม (Liberal Party) ซึ่งชนะการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ. 2015 ด้วยคะแนนเสียง 184 จาก 338 ที่นั่ง เพิ่มขึ้นจากเดิม (36 ที่นั่ง) ถึง 148 ที่นั่ง นับเป็นชัยชนะครั้งใหญ่ของพรรคเสรีนิยมและเป็นการเพิ่มคะแนนนิยมสูงสุดในประวัติศาสตร์แคนาดา และเป็นครั้งแรกที่พรรคเสรีนิยมได้จัดตั้งรัฐบาลในรอบ 9 ปี โดยมีนโยบายสำคัญ อาทิ การกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยงบประมาณขาดดุล โดยการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเสริมความแข็งแกร่งให้กับระบบขนส่งมวลชน การลดอัตราภาษีสำหรับชนชั้นกลางและเพิ่มภาษีสำหรับผู้มีรายได้สูง (เกิน 200,000 ดอลลาร์แคนาดาต่อปี) การรับผู้ลี้ภัยชาวซีเรีย จำนวน 25,000 คน โดยไม่มีเงื่อนไข การสนับสนุนโครงการด้านการศึกษาและเสริมสร้างความสมานฉันท์กับชนพื้นเมือง การกำหนดให้มาตรการลดก๊าซเรือนกระจกและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นวาระแห่งชาติ การออกกฎหมายให้กัญชาเป็นสารเสพติดที่ถูกกฎหมาย และการเพิ่มความเข้มงวดกฎหมาย การครอบครองปืน เป็นต้น

นอกจากนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้นำของรัฐบาลกลาง (Federal Government) แล้ว ในแต่ละรัฐและดินแดนจะมีมุขมนตรี (Premier) เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร โดยมาจากการเลือกตั้งในทุก 4 ปี ทั้งนี้ รัฐบาลกลางจะมีหน้าที่กำกับดูแลนโยบายในภาพรวมของประเทศ อาทิ ด้านการทหาร และการต่างประเทศ ส่วนรัฐบาลท้องถิ่นของรัฐ (Provincial Government) จะทำหน้าที่ดูแลการบริหารงานที่เกี่ยวข้องเฉพาะในแต่ละรัฐ อาทิ ด้านการแพทย์ และสาธารณสุข ด้านการศึกษา เป็นต้น นอกจากนี้ ในแต่ละรัฐจะมีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ประจำรัฐซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ (Governor General) ตามคำแนะนำของมุขมนตรีแต่ละรัฐ เรียกว่า Lieutenant Governor ในขณะที่ในแต่ละดินแดนจะมี Commissioner ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาลกลาง (ไม่ถือเป็นผู้แทนพระองค์ฯ) เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านพิธีการต่าง ๆ เช่นเดียวกับ Governor General และ Lieutenant Governor อาทิ เปิดประชุมรัฐสภา ถ้อยแถลง Speech from the Throne (The Throne Speech) ซึ่งระบุนโยบายสำคัญและแนวทางการบริหารงานของรัฐบาลในแต่ละปี เป็นต้น

1.1.1.2 ด้านเศรษฐกิจ

แคนาดาเป็นประเทศที่มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่หลากหลายและอุดมสมบูรณ์ซึ่งช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งและมั่นคงให้กับเศรษฐกิจของประเทศเป็นอันมาก โดยทรัพยากรสำคัญประกอบด้วย ปิโตรเลียม ก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน ป่าไม้ ทองคำ สังกะสี ยูเรเนียม นิกเกิล อะลูมิเนียม เหล็ก ตะกั่ว ทองแดง และโปแตส แคนาดาเป็นหนึ่งในประเทศพัฒนาแล้วเพียงไม่กี่ประเทศที่มีการส่งออกวัตถุดิบทางธรรมชาติมากกว่าการนำเข้า³

อุตสาหกรรมหลักของประเทศ คือ ป่าไม้ ยานยนต์ เหมืองแร่ อิเล็กทรอนิกส์ และพลังงาน สินค้านำเข้าสำคัญ คือ รถยนต์ น้ำมัน ชิ้นส่วนอะไหล่รถยนต์ แผงวงจรไฟฟ้า ยาเวชภัณฑ์ ทองคำ โดยมีสหรัฐอเมริกา จีน เม็กซิโก เยอรมนี และญี่ปุ่น เป็นคู่ค้านำเข้าหลัก สินค้าส่งออกสำคัญ

³ Wikipedia, "Canada," <https://en.wikipedia.org/wiki/Canada> (accessed June 15, 2019).

คือ น้ำมัน รถยนต์ ทองคำ ก๊าซธรรมชาติ ไม้แปรรูป อากาศยาน ข้าวสาลี ปูย สารเคมี เยื่อกระดาษ โดยมีสหรัฐอเมริกา จีน สหราชอาณาจักร ญี่ปุ่น และเม็กซิโก เป็นคู่ค้าส่งออกหลัก

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของแคนาดา⁴ (GDP nominal 2019 estimate) อยู่ที่ 1.82 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ (ไทย 516 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) รายได้เฉลี่ยต่อหัว (GDP nominal per capita 2019) อยู่ที่ 48,601 ดอลลาร์สหรัฐ (ไทย⁵ 7,607 ดอลลาร์สหรัฐ) โดยรวมแคนาดาจึงเป็นประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูง แม้ว่าประชากรจะมีไม่มากนัก แต่ก็มีกำลังซื้อสูง

หลังจากที่พรรคเสรีนิยมนำโดยนาย Justin Pierre James Trudeau ชนะการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อปลายปี ค.ศ. 2015 รัฐบาลแคนาดาเริ่มหันมาให้ความสำคัญและเพิ่มปฏิสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ ที่หลากหลายยิ่งขึ้น และให้ความสำคัญกับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกมากขึ้นตามลำดับด้วย โดยเฉพาะในด้านการส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อาทิ การเป็นหนึ่งในประเทศผู้สนับสนุนหลักในการเจรจาความตกลง Trans-Pacific Partnership-TPP ซึ่งต่อมาพัฒนาเป็นความตกลง Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership-CPTPP การให้ความสนใจเป็นอย่างมากในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit-EAS) รวมถึงการส่งเสริมความสัมพันธ์กับอาเซียน โดยเมื่อปี ค.ศ. 2015 แคนาดาได้เปิดสำนักงานในลาว (เวียงจันทน์) และกัมพูชา (กรุงพนมเปญ) ภายใต้การดูแลของสถานเอกอัครราชทูตแคนาดาประจำประเทศไทย และเมื่อปี ค.ศ. 2016 แคนาดาได้จัดตั้งคณะผู้แทนถาวรแคนาดาประจำอาเซียน ปัจจุบันมี Ms. Diedrah Kelly เป็นผู้แทนถาวรแคนาดาประจำอาเซียน นอกจากนี้ รัฐบาลแคนาดาชุดปัจจุบันยังมุ่งเพิ่มบทบาทในเวทีระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น อาทิ การลงสมัครสมาชิกไม่ถาวรของ UNSC วาระปี ค.ศ. 2021-2022 การร่วมผลักดันการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พลังงานทดแทน พลังงานสะอาด สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคและเท่าเทียมทางสังคม สิทธิสตรีและเยาวชน ซึ่งเป็นค่านิยมที่แคนาดายึดมั่นและให้ความสำคัญเพื่อให้แคนาดาเป็นที่ยอมรับในเวทีพหุภาคีมากขึ้น

1.1.1.3 ด้านนโยบายต่างประเทศ

แคนาดาเป็นหนึ่งในประเทศผู้ก่อตั้งองค์การสหประชาชาติ (UN) และเป็นสมาชิกขององค์กรระหว่างประเทศสำคัญ ๆ หลายแห่ง อาทิ World Trade Organization (WTO) Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) Asia-Pacific Economic Cooperation Forum (APEC) รวมทั้งเป็นสมาชิกกลุ่มประเทศ G7 กลุ่มประเทศ G20 และสมาชิก North Atlantic Treaty Organization (NATO)

แคนาดาจัดเป็น Middle Power ที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในฐานะประเทศที่ให้ความสำคัญกับการรักษาสันติภาพและความมั่นคงโลก โดยเฉพาะในกรอบความร่วมมือพหุภาคี แคนาดามีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนภารกิจรักษาสันติภาพในกรอบองค์การสหประชาชาติมาโดยตลอด (UN Peacekeeping Mission)⁶ และยังคงกำลังสันติภาพ ไปประจำการ

⁴ Wikipedia, "Canada," <https://en.wikipedia.org/wiki/Canada> (accessed July 28, 2019).

⁵ Wikipedia, "Thailand," <https://en.wikipedia.org/wiki/Thailand> (accessed July 28, 2019).

⁶ นาย Lester B. Pearson นายกรัฐมนตรีคนที่ 14 ของแคนาดาได้รับรางวัล Nobel Peace Prize เมื่อปี ค.ศ. 1957 ในฐานะผู้ริเริ่มความคิดในการก่อตั้ง United Nations Peacekeeping Force ช่วง Suez Crisis เมื่อปี ค.ศ. 1956

ในพื้นที่อื่นใดต่าง ๆ ซึ่งช่วยสร้างชื่อเสียงและส่งเสริมภาพลักษณ์ของแคนาดาในเวทีระหว่างประเทศเป็นอันมาก อีกทั้งในฐานะประเทศสมาชิก North Atlantic Treaty Organization (NATO) แคนาดาได้ส่งกองกำลังทหารเข้าร่วมในสงครามอัฟกานิสถานที่มีสหรัฐอเมริกาเป็นแกนนำภายหลังเหตุการณ์ 9/11 เมื่อปี ค.ศ. 2001

นอกจากนี้ แคนาดายังเป็นที่รู้จักในด้านการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาในต่างประเทศ โดยเฉพาะผ่านทาง Canadian International Development Agency (CIDA)⁷ ซึ่งก่อตั้งโดยรัฐบาลแคนาดาเมื่อปี ค.ศ. 1968 เพื่อช่วยลดปัญหาความยากจนและส่งเสริมความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนของโลกผ่านการให้ความช่วยเหลือเพื่อพัฒนาสังคม ความกินดีอยู่ดี การสร้างความยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน ความเป็นประชาธิปไตย และธรรมาภิบาล ทั้งนี้ แคนาดาจัดเป็นอันดับ 8 ของประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาของโลก⁸

นอกเหนือจากบทบาทในด้านการรักษาสันติภาพโลกและการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนแล้ว นโยบายต่างประเทศของแคนาดายังยึดหลักและให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมกระบวนการประชาธิปไตย หลักนิติธรรม (rule of law) และความเจริญ มั่งคั่งของประเทศ (prosperity) ในการนี้ แคนาดาจึงให้ความสนใจอย่างยิ่งต่อพัฒนาการในประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงในระบอบการปกครอง โดยเฉพาะในประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมถึงสิทธิและเสรีภาพของพลเมืองและสื่อมวลชน

1.1.1.4 ด้านสังคม วัฒนธรรมและการศึกษา

สังคมแคนาดาให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของมนุษย์ เชื่อมมั่นในเรื่องความเสมอภาคและเท่าเทียมทางสังคม สิทธิมนุษยชน สิทธิสตรี สิทธิเยาวชน หลักประชาธิปไตย จิตอาสา การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และความไว้วางใจระหว่างสมาชิกในสังคม รวมถึงความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม โดยจากการสำรวจสำมะโนประชากรครั้งล่าสุด เมื่อปี ค.ศ. 2016 หรือ 2016 Census ชาวแคนาดาระบุเชื้อชาติที่มาของตน ดังนี้ Canadian (ร้อยละ 32.2) English (ร้อยละ 18.3) Scottish (ร้อยละ 13.9) French (ร้อยละ 13.6) Irish (ร้อยละ 13.4) Germany (ร้อยละ 9.6) Chinese (ร้อยละ 5.1) และ Aboriginal (ร้อยละ 4) ทั้งนี้ แต่ละคนสามารถระบุแหล่งที่มาของเชื้อชาติได้มากกว่า 1 แหล่ง⁹

ดังนั้น แม้ว่าแคนาดาจะใช้ภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาราชการ โดยชาวแคนาดา ร้อยละ 56 ระบุว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาแรกของตน และร้อยละ 20.6 ระบุว่าภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาแรกของตน¹⁰ แต่ก็มีการใช้ภาษาอื่น ๆ อย่างแพร่หลาย อาทิ จีน (1,227,680 คน) ปันจาปี (501,680 คน) สเปน (458,850 คน) ตากาล็อก (431,385 คน) อาราบิก (419,895 คน)

⁷ CIDA ได้รับการผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกระทรวงการต่างประเทศแคนาดา เมื่อปี ค.ศ. 2013

⁸ ThaibizCanada ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในแคนาดา, “การต่างประเทศ,”

<http://www.thaibizcanada.com/ca/about/foreign-affairs.php> (สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2562).

⁹ “Canada Population 2019,” World Population Review,

<http://worldpopulationreview.com/countries/canada-population> (accessed June 16, 2019).

¹⁰ “Canada Population 2019,” World Population Review,

<http://worldpopulationreview.com/countries/canada-population> (accessed June 16, 2019).

เยอรมัน (384,040 คน) อิตาลี (375,645 คน) และภาษาอื่น ๆ ซึ่งรวมถึงภาษาของชนพื้นเมืองชาว First Nations ชาว Inuit และชาว Metis (เลือดผสมระหว่างคนยุโรปกับ First Nations หรือ Inuit) กว่า 65 ภาษา¹¹ นอกจากนี้ แคนาดายังให้เสรีภาพในการเลือกเคารพศาสนาที่แตกต่างหลากหลาย โดยมีผู้รับถือศาสนาคริสต์ (ร้อยละ 67.3) ไม่นับถือศาสนา (ร้อยละ 23.9) นอกจากนั้นนับถือศาสนา อิสลาม ฮินดู ซิกข์ พุทธ ยูดาห์ (รวมร้อยละ 8.2) และอื่น ๆ (ร้อยละ 0.6)¹² ในการนี้ สังคมแคนาดา จึงให้ความสำคัญกับความเท่าเทียม เปิดกว้างและไม่แบ่งแยก โดยมีความภาคภูมิใจสูงในความ หลากหลายนี้อย่างยิ่ง ซึ่งส่วนหนึ่งอาจมาจากการที่แคนาดาเป็นประเทศพัฒนาแล้วที่รับชาวต่างชาติ อพยพย้ายถิ่นเข้ามาอาศัยมากที่สุดในกลุ่มประเทศ G7¹³ อีกทั้งมีอัตราการเกิดคิดเป็นเพียงแค่ 1 ใน 10 ของการเพิ่มประชากรในแต่ละปีของแคนาดา โดยเกือบร้อยละ 22 ของประชากรแคนาดาระบุว่า ตนเองเป็นผู้อพยพย้ายถิ่น¹⁴ ความหลากหลายทางด้านสังคม วัฒนธรรม และภาษาจึงยังคงเป็น ลักษณะทางประชากรที่สำคัญของประเทศและแคนาดามีแนวโน้มที่จะเพิ่มความเป็นสังคม พหุวัฒนธรรม (Multicultural Society) ขึ้นเรื่อย ๆ อีกด้วย

นอกจากความหลากหลายด้านเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา และวัฒนธรรมแล้ว แคนาดายังมีลักษณะสังคมแบบ Knowledge-based Society ที่นิยมศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ โดยเป็นหนึ่งในประเทศที่มีประชากรที่มีการศึกษาดีที่สุดในโลก จากรายงานการศึกษาของ OECD เมื่อปี 2012 ระบุว่า ร้อยละ 51 ของประชากรผู้ใหญ่แคนาดามีการศึกษาอย่างน้อยในระดับปริญญาตรี และรายงานการศึกษาเมื่อปี 2014 ระบุว่าร้อยละ 89 ของประชากรแคนาดา อายุ 25–64 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมปลาย ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของประเทศ OECD อยู่ที่ร้อยละ 75¹⁵

1.1.2 ความสัมพันธ์ไทย-แคนาดา

1.1.2.1 ความสัมพันธ์ทางการเมืองไทย-แคนาดา

ไทยและแคนาดาได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน ค.ศ. 1961 โดยฝ่ายไทยมีสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงออตตาวา¹⁶ ซึ่งปัจจุบัน นายมาริช เสงี่ยมพงษ์ ดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูต (26 มี.ค. ค.ศ. 2018) และสถานกงสุลใหญ่ ณ นครแวนคูเวอร์ ซึ่งปัจจุบันนายณนทวัฒน์ จันทรตรี ดำรงตำแหน่งกงสุลใหญ่ (29 เม.ย. ค.ศ. 2018) โดยมีเขตอาณาครอบคลุมรัฐบริติชโคลัมเบีย รัฐแอลเบอร์ตา และดินแดนยูคอน นอกจากนี้ ไทยยังมี สถานกงสุลใหญ่กิตติมศักดิ์ที่นครเอดมันตัน (Edmonton) นครโทรอนโต (Toronto) และนครมอนทรีออล

¹¹ Wikipedia, “Canada,” <https://en.wikipedia.org/wiki/Canada> (accessed June 15, 2019).

¹² กองอเมริกาเหนือ กรมนอเมริกาและแปซิฟิกใต้ กระทรวงการต่างประเทศ เรื่อง Canada (พฤษภาคม 2562).

¹³ แคนาดา ฝรั่งเศส เยอรมนี อิตาลี ญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา

¹⁴ “Canada Population 2019,” World Population Review,

<http://worldpopulationreview.com/countries/canada-population> (accessed June 16, 2019).

¹⁵ Wikipedia, “Canada,” <https://en.wikipedia.org/wiki/Canada> (accessed June 15, 2019).

¹⁶ นอกจากแคนาดาแล้ว สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงออตตาวา ยังมีเขตอาณาครอบคลุม จาเมกา เกรนาดา สาธารณรัฐโดมินิกัน สาธารณรัฐตรินิแดดและโตเบโก อีกทั้งเป็นจุดติดต่อของเซนต์ลูเชีย เครือรัฐบาฮามาส เซนต์ คิตส์และเนวิส เซนต์วินเซนต์และเกรนาดีนส์ แอนติกาและบาร์บูดา เครือรัฐโตมินิกา และบาร์เบโดส

(Montreal) และมีสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ (กระทรวงพาณิชย์) ตั้งอยู่ที่นครโทรอนโต (Toronto) และนครแวนคูเวอร์ (Vancouver)

สำหรับรัฐบาลแคนาดาได้มีการจัดตั้งสถานเอกอัครราชทูตแคนาดาประจำประเทศไทย ปัจจุบัน นาง Donica Pottie ดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตแคนาดาประจำประเทศไทย (13 กันยายน ค.ศ. 2016) นอกจากนี้ยังมีสถานกงสุลกิตติมศักดิ์ตั้งอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ ความสัมพันธ์ทวิภาคีระหว่าง 2 ประเทศดำเนินมาอย่างเป็นมิตรโดยตลอด แม้จะไม่ใกล้ชิดกันมากนัก มีการแลกเปลี่ยนการเยือนในระดับต่าง ๆ ทั้งการเยือนระดับราชวงศ์ ระดับผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ระดับผู้นำ ระดับรัฐบาล และระดับบุคคลสำคัญต่าง ๆ

1.1.2.2 ความสัมพันธ์ทางการค้าไทย-แคนาดา

มูลค่าการค้ารวมระหว่างไทยกับแคนาดาเมื่อปี ค.ศ. 2018 อยู่ที่ 2,578.73 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยไทยส่งออก 1,582.85 ล้านดอลลาร์สหรัฐ นำเข้า 995.88 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ไทยจึงเป็นฝ่ายได้ดุลการค้า 586.97 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

สินค้าส่งออกหลักของไทยไปแคนาดา คือ อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป ผลิตภัณฑ์ยาง ข้าว ผลไม้กระป๋องและแปรรูป กุ้งสด/แช่แข็ง รถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า และเครื่องนุ่งห่ม

สินค้านำเข้าหลักของไทยจากแคนาดา คือ เยื่อกระดาษ ปุ๋ย ยากำจัดศัตรูพืช/สัตว์ ผลิตภัณฑ์จากพืช เครื่องจักรกล อากาศยาน แผงวงจรไฟฟ้า เคมีภัณฑ์ เครื่องจักรไฟฟ้า และเวชภัณฑ์¹⁷

ทั้งนี้ โดยที่ผู้บริโภคแคนาดามีกำลังซื้อสูงและมีประชากรเชื้อสายเอเชียอยู่มากจึงเป็นตลาดที่มีศักยภาพสำหรับสินค้าไทย โดยเฉพาะในรูปแบบ Niche Market อาทิ (1) ตลาดกลุ่มชาติพันธุ์ (Ethnic Group) โดยสินค้าที่น่าจะเป็นที่สนใจของกลุ่มนี้ คือ สินค้าอาหาร อาหารแปรรูป ผัก ผลไม้ การบริการ (2) ตลาดกลุ่มผู้สูงวัย Baby Boomer ซึ่งมีจำนวนเกือบร้อยละ 30 ของประชากรแคนาดาและมีฐานะทางการเงินค่อนข้างดี สินค้าที่น่าจะเป็นที่สนใจของกลุ่มนี้ คือ อาหารเพื่อสุขภาพ สินค้าฟุ่มเฟือยพวกอัญมณี เครื่องประดับ ธุรกิจบริการและท่องเที่ยวที่เน้นการอำนวยความสะดวก สุขภาพและความปลอดภัยสำหรับผู้สูงวัย (3) กลุ่ม LGBT ซึ่งมักเป็นผู้มีอำนาจใช้จ่ายสูง สินค้าที่น่าจะเป็นที่สนใจของกลุ่มนี้ คือ สินค้าที่เน้นการออกแบบผลิตภัณฑ์ เครื่องประดับตกแต่งบ้าน การท่องเที่ยว (4) กลุ่มผู้รักสุขภาพ สินค้าที่น่าจะเป็นที่สนใจของกลุ่มนี้ คือ สินค้าออร์แกนิก อาหารสุขภาพ อุปกรณ์ออกกำลังกาย อาหารเสริม และ (5) กลุ่มผู้รักสัตว์เลี้ยง สินค้าที่น่าจะเป็นที่สนใจของกลุ่มนี้ คือ สินค้าอาหารสัตว์ ของเล่นของกักตัก และเสื้อผ้าและเครื่องประดับสำหรับสัตว์เลี้ยง เป็นต้น¹⁸

ทั้งนี้ โดยที่ปัจจุบันค่าเงินแคนาดาตกต่ำลง แต่มีทรัพยากรธรรมชาติมาก มีนวัตกรรมที่ทันสมัยด้วยความขีดความสามารถทางการวิจัยสูง ในขณะที่ค่าเงินบาทแข็งตัว ผู้ประกอบการไทยจึงอาจพิจารณานำเข้าวัตถุดิบ เครื่องจักรและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อช่วยในการลดต้นทุนในการผลิตสำหรับภาคอุตสาหกรรมไทย อาทิ รัฐบาลชิคาโกได้มีนโยบายที่มีคุณภาพเหมาะสมกับ

¹⁷ กองอเมริกาเหนือ กรมนอเมริกาและแปซิฟิกใต้ กระทรวงการต่างประเทศ, เรื่อง Canada (พฤษภาคม 2562).

¹⁸ สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครแวนคูเวอร์, เรื่อง วิเคราะห์นโยบายของทูตและโอกาสทางการค้าระหว่างไทย-แคนาดา (26 ตุลาคม 2558).

การผลิตกระดาษและไม้อัดสำหรับทำเฟอร์นิเจอร์และก่อสร้าง มีแร่ทองแดง ทองคำ เงินและสังกะสี สำหรับผลิตสายไฟฟ้า สายเคเบิล และเครื่องประดับ รัฐแอลเบอร์ตามีเครื่องจักรและเทคโนโลยีในการผลิตพลังงานและพลังงานหมุนเวียน เป็นต้น

1.1.2.3 ความสัมพันธ์ทางการลงทุนไทย-แคนาดา

การลงทุนที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของไทยในแคนาดา คือ การลงทุนของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย เมื่อปี ค.ศ. 2011 โดยได้จัดตั้งบริษัท ปตท. สผ. แคนาดา (PTTEP Canada Limited) และลงทุน 2.28 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (ประมาณ 6.84 หมื่นล้านบาท) เพื่อผลิตน้ำมัน ร่วมกับบริษัท Statoil Canada Ltd. และ Statoil Canada Holding Corps. ซึ่งเป็นบริษัทย่อยของ Statoil ASA (Statoil) ในแหล่ง Kai Kos Dehseh (KKD) เมือง Athabasca รัฐแอลเบอร์ตา โดย ปตท. สผ. แคนาดา ถือหุ้นร้อยละ 40 และ Statoil ถือหุ้นร้อยละ 60 มีพื้นที่สัมปทานรวม 5 พื้นที่ ประกอบด้วย (1) Leismer (2) Corner (3) Thornbury (4) Hangingstone และ (5) South Leismer ต่อมาในปี ค.ศ. 2014 ปตท. สผ. แคนาดา ได้ลงนาม Partnership Unit Redemption Agreement กับ Statoil เพื่อปรับโครงสร้างสิทธิการเป็นเจ้าของพื้นที่สัมปทาน โดย ปตท. สผ. แคนาดา ได้รับสิทธิ์ 100% สำหรับ 3 พื้นที่ คือ (1) Thornbury (2) Hangingstone และ (3) South Leismer ในขณะที่ Statoil ได้รับสิทธิ์ 100% สำหรับ 2 พื้นที่ คือ (1) Leismer และ (2) Corner¹⁹ ปัจจุบัน ปตท. สผ. แคนาดา อยู่ระหว่างการเจรจากับชนพื้นเมือง (First Nations) เพื่อขอความเห็นชอบ ในการดำเนินการที่ผ่านมา ปตท. สผ. แคนาดา ประสบปัญหา โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการผลิตที่สูง (ค่าแรงงานและค่าเครื่องจักรการผลิต) และความล่าช้าในการดำเนินการขุดเจาะและก่อสร้างท่อขนส่งน้ำมัน กอปรกับราคาน้ำมันที่ตกต่ำทำให้ต้นทุนการผลิตไม่คุ้มค่าการเริ่มขุดเจาะในขณะนี้

การลงทุนอื่น ๆ ของไทยในแคนาดา ส่วนใหญ่เป็นการเข้าไปประกอบธุรกิจโดยร่วมมือกับนักธุรกิจท้องถิ่นของแคนาดา อาทิ บริษัทเครือเจริญโภคภัณฑ์ (เปิดสำนักงานที่นครโทรอนโต) บริษัทบุญรอดบริวเวอรี่ จำกัด (แต่งตั้งผู้แทนจำหน่ายในแคนาดา) บริษัทไทยยูเนียน กรุ๊ป จำกัด (ประกอบธุรกิจอาหารทะเล กุ้ง lobster สดและแปรรูป) รวมถึงการลงทุนรายย่อยด้านร้านอาหารไทย (ประมาณ 300–350 ร้าน) และร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไทยโดยชุมชนไทยที่อพยพไปตั้งถิ่นฐานที่แคนาดา เป็นต้น

สำหรับแคนาดา การลงทุนสำคัญในประเทศไทยคือการลงทุนโดย Bank of Nova Scotia ซึ่งเป็นสถาบันการเงินชั้นนำของแคนาดาที่มีสาขาในต่างประเทศมากที่สุด เปิดให้บริการด้านการเงินในหลากหลายด้าน อาทิ การเงินเพื่อบุคคลทั่วไป การเงินเพื่อการค้า การเงินเพื่อนิติบุคคลและการเงินเพื่อการลงทุน มีบริษัทในเครือใน 50 ประเทศทั่วโลก โดยเมื่อปี ค.ศ. 2007 Bank of Nova Scotia ได้เข้ามาลงทุนในธนาคารธนชาติซึ่งเป็นผู้นำด้านการปล่อยสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ในประเทศไทย โดยเริ่มจากการซื้อหุ้นร้อยละ 24.99 คิดเป็นมูลค่าการลงทุนประมาณ 240 ล้านดอลลาร์แคนาดา²⁰ ก่อนลงทุนเพิ่ม 270 ล้านดอลลาร์แคนาดา เมื่อปี ค.ศ. 2009 เพื่อซื้อหุ้น

¹⁹ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, “การลงทุนของ ปตท. สผ. ในธุรกิจน้ำมันทราย มณฑลแอลเบอร์ตา,” https://www.ditp.go.th/contents_attach/84216/84216.pdf (สืบค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2562).

²⁰ “ธนาคารแห่งโนวาสโกเชีย มุ่งขยายการดำเนินงานในภาคพื้นเอเชีย-แปซิฟิก,” ธนาคารธนชาติ, <https://www.thanachartbank.co.th/TbankCMSFrontend/promotiondetailth.aspx?typeid=4&id=78>

ธนาคารธนชาตอีกร้อยละ 24 รวมเป็นการถือหุ้นทั้งสิ้นประมาณร้อยละ 49 ซึ่งเป็นสัดส่วนสูงสุดตามข้อกำหนดในการถือครองหุ้นธนาคารพาณิชย์ไทยโดยธนาคารต่างประเทศ²¹ ต่อมาเมื่อปี ค.ศ. 2010 ธนาคารธนชาตได้ซื้อกิจการของธนาคารนครหลวงไทย ร้อยละ 99.95 ก่อนรับโอนกิจการทั้งหมดของธนาคารนครหลวงไทยในปี ค.ศ. 2011 และซื้อหุ้นเพิ่มเติม เป็นร้อยละ 99.98²² โดย Bank of Nova Scotia ได้เพิ่มการลงทุนในประเทศไทยอีกประมาณ 650 ล้านดอลลาร์แคนาดาเพื่อการดำเนินการครั้งนี้²³

การลงทุนอื่น ๆ ของแคนาดาในประเทศไทย อาทิ การลงทุนโดยบริษัท ดอยช้างเทรตติ้ง จำกัด โดยลงทุนด้านกาแฟและนำเข้าเมล็ดกาแฟสดจากบ้านดอยช้าง จังหวัดเชียงราย ไปคั่วและส่งจำหน่ายในภูมิภาคอเมริกาเหนือ บริษัท Celestica ลงทุนด้านชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์ทางการแพทย์ บริษัท Bombardier Transportation Signal ลงทุนด้านอุปกรณ์ส่งสัญญาณรถไฟไฟฟ้าโมโนเรล BTS สายสีชมพู (ช่องแคราย-มีนบุรี) และสายสีเหลือง (ลาดพร้าว-สำโรง) บริษัท Magna International ลงทุนด้านชิ้นส่วนรถยนต์ที่จังหวัดชลบุรี บริษัท Manulife ลงทุนด้านการบริการทางการเงินและการบริหารความเสี่ยง บริษัท Premier Tech Chronos ลงทุนด้านอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ และบริษัท Canada Solar ลงทุนด้านแผงพลังงานแสงอาทิตย์ เป็นต้น

อนึ่ง ไทยและแคนาดายังมีโอกาสขยายความร่วมมือทั้งด้านการค้าและการลงทุนระหว่างกันอีกมากหากทั้งสองฝ่ายได้รู้จักและศึกษาศักยภาพความพร้อมของกันและกันมากยิ่งขึ้น

1.1.2.4 ความสัมพันธ์ภาคประชาชนไทย-แคนาดา

มีชาวไทยอาศัยอยู่ในแคนาดาประมาณ 16,000 คน โดยส่วนใหญ่อาศัยในเมืองท่าสำคัญ ๆ ของแคนาดา อาทิ นครโทรอนโต (รัฐออนแทรีโอ) นครมอนทรีออล (รัฐควิเบก) และนครแวนคูเวอร์ (รัฐบริติชโคลัมเบีย) และมีชาวแคนาดาอาศัยอยู่ในประเทศไทยประมาณ 6,000 คน คนไทยในแคนาดาส่วนใหญ่ประกอบกิจการร้านอาหารไทย เป็นผู้ดูแลเด็กและคนชรา แรงงานภาคการเกษตร นอกจากนี้ยังมีนักเรียน/นักศึกษาไทยในแคนาดาอีกประมาณ 1,300 คน ปัจจุบันมีวัดไทยในแคนาดา รวม 8 แห่ง ในปี ค.ศ. 2018 มีนักท่องเที่ยวไทยไปแคนาดาประมาณ 15,000 คน และนักท่องเที่ยวแคนาดามาไทยประมาณ 276,000 คน²⁴

(สืบค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2562).

²¹ “สโกลเทียแบงก์เพิ่มการลงทุนในธนาคารธนชาตของประเทศไทย,” POSITIONING, <https://positioningmag.com/46019> (สืบค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2562).

²² “Our Story,” ธนาคารธนชาต, <https://thanachartbank.co.th/tbankcmsfrontend/halloffame/ourstory.html> (สืบค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2562).

²³ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงออตตาวา, “ธนาคารธนชาตซึ่งถือหุ้นโดยธนาคาร Nova Scotia เข้าควบรวมกิจการกับธนาคารนครหลวงไทย,” ศูนย์บริการข้อมูลเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ, <http://www.mfa.go.th/business/th/situation/92/14659-ธนาคารธนชาตซึ่งถือหุ้นโดยธนาคาร-Nova-Scotia-เข้าค.html> (สืบค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2562).

²⁴ กองอเมริกาเหนือ กรมอเมริกาและแปซิฟิกใต้ กระทรวงการต่างประเทศ เรื่อง Canada (พฤษภาคม 2562).

1.1.3 ความสำคัญของปัญหา

ภายหลังการรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม ค.ศ. 2014 ทางแคนาดาได้แสดงท่าทีแข็งกร้าวต่อรัฐบาลไทย แคนาดาเป็น 1 ใน 4 ประเทศแรก²⁵ ที่ออกแถลงการณ์ประณามการเข้าควบคุมอำนาจบริหารประเทศครั้งนี้ และเป็น 1 ใน 12 ประเทศแรก²⁶ ที่ออกมาแสดงความห่วงกังวลอย่างยิ่งต่อการประกาศยึดอำนาจการปกครองโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) โดยขอให้กองทัพไทยเคารพในเสรีภาพส่วนบุคคล สิทธิมนุษยชนและหลักประชาธิปไตย เรียกร้องให้มีการจัดการเลือกตั้งในโอกาสแรก อีกทั้งได้กดดันไทยในหลายด้าน อาทิ จำกัดปฏิสัมพันธ์กับไทย ยกเลิกการหารือ political consultation ระหว่างปลัดกระทรวงการต่างประเทศทั้งสองฝ่าย ระงับความร่วมมือทางการทหารและการเมือง และออกแถลงการณ์แสดงความห่วงกังวลต่อการใช้คำสั่งตามมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว 2557 (ค.ศ. 2014) เพื่อควบคุมสถานการณ์และรักษาความสงบภายในประเทศหลังการยกเลิกกฎอัยการศึกเมื่อ 1 เมษายน ค.ศ. 2015

นอกจากนี้ สถานเอกอัครราชทูตแคนาดาประจำประเทศไทยยังมีท่าทีไม่ยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของไทยในขณะนั้น โดย “เอกอัครราชทูตแคนาดาประจำประเทศไทย นายฟิลิป คาลเวิร์ต (ดำรงตำแหน่งระหว่างปี 2555–2559) มักวิพากษ์วิจารณ์พัฒนาการทางการเมืองไทยเกี่ยวกับการจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมและการแสดงออก เสรีภาพสื่อมวลชน และการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นระยะ”²⁷ นอกจากนี้ ในปี ค.ศ. 2014 สถานเอกอัครราชทูตแคนาดายังไม่จัดงานวันชาติแคนาดา²⁸ ที่ประเทศไทย โดยย้ายไปจัดที่ประเทศกัมพูชาแทนและให้เหตุผลว่าเพื่อให้สอดคล้องกับกำหนดการของเอกอัครราชทูตฯ²⁹ ในขณะที่กระทรวงการต่างประเทศแคนาดา โดยนาย Peter MacArthur อธิบดีกรมเอเชียใต้และตะวันออกเฉียงใต้ กระทรวงการต่างประเทศแคนาดา ก็ได้เชิญนายพิศาล มาณวพัฒน์ เอกอัครราชทูต ณ กรุงออตตาวา เข้าพบและแจ้งว่า “รมว. กต. Blaird แสดงความห่วงกังวลอย่างมากต่อการถอยหลังของประชาธิปไตยของไทย ขอให้กองทัพรักษาไว้ซึ่งสิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชน การใช้อินเทอร์เน็ต และขอให้มี road map ที่มีความน่าเชื่อถือ เพื่อให้มีการจัดตั้งรัฐบาลพลเรือนโดยเร็ว และเรียกร้องให้ปล่อยตัวบุคคลที่ถูกกักตัวทั้งหมด”³⁰

ในสถานการณ์นี้ แม้ฝ่ายไทยจะพยายามอธิบายถึงบริบทและความจำเป็นในการเข้าควบคุมและแก้ไขปัญหามารุนแรง ความชะงักงันทางการเมือง ความแตกแยกทางสังคมอย่างหยั่งรากลึกแบบที่ไม่เคยเป็นมาก่อน รวมถึงความจำเป็นในการสร้างความสมานฉันท์ให้กับสังคมไทยและความจำเป็นในการปฏิรูปประเทศเพื่อให้ระบบควบคุมตรวจสอบกลับมามีประสิทธิภาพ ก่อนจัดการเลือกตั้งที่สมบูรณ์ตามระบอบประชาธิปไตย เพื่อป้องกันมิให้การทุจริตคอร์รัปชัน การผูกแก่อำนาจโดยอ้างเสียงส่วนมาก การชุมนุมประท้วง และวิกฤติความรุนแรงย้อนกลับมาเป็นวงจร (Vicious Cycle) อีกครั้ง แต่ฝ่ายแคนาดา

²⁵ ประเทศอื่น ๆ อีก 3 ประเทศ ประกอบด้วย เยอรมนี ฝรั่งเศส และชิลี

²⁶ ประเทศอื่น ๆ อีก 11 ประเทศ ประกอบด้วย เยอรมนี ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ มาเลเซีย กัมพูชา โปแลนด์ อาร์เจนตินา อังกฤษ ออสเตรเลีย และชิลี

²⁷ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงออตตาวา, โทรเลข ด่วนที่สุด ที่ OTT 11/2560 ลงวันที่ 11 มกราคม 2560, หน้า 9.

²⁸ วันชาติแคนาดาตรงกับวันที่ 1 กรกฎาคม ของทุกปี

²⁹ กระทรวงการต่างประเทศ, โทรเลข ที่ 1102/115/2557 ลงวันที่ 2 กรกฎาคม 2557, หน้า 1.

³⁰ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงออตตาวา, โทรเลข ด่วนมาก ที่ OTT 241/2557 ลงวันที่ 2 มิถุนายน 2557, หน้า 1.

ทั้งผู้แทนในประเทศไทย คือ สถานเอกอัครราชทูตแคนาดาประจำประเทศไทย รวมถึงกระทรวง การต่างประเทศของแคนาดาที่ออกตาวาก็ยังคงยืนยันข้อเรียกร้องและกดดันให้ไทยจัดการเลือกตั้ง โดยเร็วที่สุดด้วยมาตรการต่าง ๆ ดังนั้น ช่องทางทางการเมือง การทหาร และการทูตจึงประสบปัญหา ความท้าทายอย่างมากในการสานต่อและผลักดันความสัมพันธ์ไทย-แคนาดา ให้สามารถเดินหน้าต่อไปได้อย่างราบรื่น

เมื่อมาพิจารณามิติด้านความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับแคนาดา ในขณะนั้นพบว่ามูลค่าการค้าและการลงทุนระหว่างสองประเทศยังมีไม่มากนัก โดยมูลค่าการค้ารวม เมื่อปี ค.ศ. 2014 อยู่ที่ประมาณ 3.24 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นเพียงร้อยละ 0.35 ของมูลค่าการค้า ทั้งหมดของแคนาดากับต่างประเทศซึ่งอยู่ที่ประมาณ 940.68 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ³¹ ซึ่งไทยเป็นฝ่าย ได้เปรียบดุลการค้า โดยไทยส่งออกไปยังแคนาดาคิดเป็นมูลค่า 2.60 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในขณะที่ นำเข้าสินค้าจากแคนาดาเพียง 0.64 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ อีกทั้งเมื่อมาพิจารณาด้านมิติการลงทุน ระหว่างไทยกับแคนาดาก็มีมูลค่าไม่มากนัก โครงการขุดเจาะน้ำมันในรัฐแอลเบอร์ตาซึ่งแม้จะเป็น การลงทุนขนาดใหญ่ของ ปตท. สผ. ในต่างประเทศ โดยมีมูลค่าสูงถึง 2.28 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ แต่โครงการดังกล่าวก็ยังไม่ได้เริ่มดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมเนื่องจากประสบปัญหาราคาน้ำมัน ตกต่ำและความไม่คุ้มทุน ส่งผลให้ไทยเผชิญอุปสรรคในการใช้มิติทางเศรษฐกิจเป็นสื่อและเครื่องมือ ในการสนับสนุน ต่อรอง กระตุ้น และฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศได้อย่างเต็มที่

ในการนี้ โดยที่กลไกหลักด้าน Hard Power กล่าวคือการเมือง/การทหาร และ เศรษฐกิจประสบความท้าทายและเกิดขัดแย้งด้าน สถานกงสุลใหญ่ ณ นครแวนคูเวอร์ จึงได้ใช้ กลไกด้าน Soft Power³² โดยนำศิลปวัฒนธรรม อาหาร การศึกษา และการท่องเที่ยวไทย ซึ่งเป็น คุณลักษณะโดดเด่นของไทยที่ชาวแคนาดาให้ความนิยมและชื่นชมอยู่แล้วมาเป็นเครื่องมือในการ กระชับความสัมพันธ์กับแคนาดา ผ่านการดำเนินโครงการสำคัญ 5 โครงการ ประกอบด้วย โครงการ เทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ (ริเริ่มในปี ค.ศ. 2014) โครงการนำผู้ฝึกสอนการประกอบอาหารไทย ไปฝึกสอนแก่ชาวต่างประเทศและชุมชนไทยในรัฐบริติชโคลัมเบีย (ริเริ่มในปี ค.ศ. 2015) โครงการ ความร่วมมือไทย-แคนาดา ในการก่อสร้างหอพักนักเรียนและให้ความช่วยเหลือทางการศึกษาแก่ โรงเรียนบ้านแม่ระเมิง จังหวัดตาก (ริเริ่มในปี ค.ศ. 2015 แล้วเสร็จในปี ค.ศ. 2016) โครงการ Thailand Corner ณ ห้องสมุดสาธารณะและห้องสมุดมหาวิทยาลัยในรัฐบริติชโคลัมเบียและ รัฐไกล์เคียง (ริเริ่มในปี ค.ศ. 2015) และโครงการสนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมภาพลักษณ์ของ ประเทศไทย โดยชมรม/ สมาคมไทย และวัดไทยในแคนาดาตะวันตก (ริเริ่มในปี ค.ศ. 2014) เพื่อส่งเสริม ภาพลักษณ์และผลักดันมิตรสัมพันธ์ระหว่างไทยกับแคนาดาให้สามารถขับเคลื่อนต่อไป รวมทั้งช่วยสื่อ ต่อไปยังผู้นำและบุคคลสำคัญของแคนาดาในระดับต่าง ๆ ด้วย

³¹ Innovation, Science and Economic Development Canada, "Trade data online," under "Import, Export and Investment," <https://www.ic.gc.ca/app/scr/tdst/tdo/crtr.html?&productType=NAICS&lang=eng> (accessed 31 May 2019).

³² โดยที่พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ไม่ได้บัญญัติศัพท์ คำว่า Hard Power และ Soft Power เป็น ภาษาไทย ผู้ศึกษาจึงได้ใช้ทับศัพท์ภาษาอังกฤษในรายงานการศึกษานี้

ทั้งนี้ รายงานการศึกษานี้จะเน้นการศึกษาและวิเคราะห์โครงการเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ เป็นกรณีศึกษา เนื่องจากเป็นโครงการประจำปีขนาดใหญ่ที่สุดของสถานกงสุลใหญ่ฯ ที่ริเริ่มและดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี ค.ศ. 2014 จนถึงการดำเนินโครงการครั้งที่ 5 เมื่อปี ค.ศ. 2018

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 ศึกษาความเหมาะสมของการใช้ Soft Power ในการกระชับความสัมพันธ์ ไทย-แคนาดา ผ่านการดำเนินโครงการเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ ระหว่างปี ค.ศ. 2014–2018

1.2.2 จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะในการดำเนินการเพื่อคงพลวัตร พัฒนาและต่อยอดการใช้ Soft Power เป็นเครื่องมือหลักในการดำเนินงานการทูตเชิงรุกเพื่อกระชับ ความสัมพันธ์และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างไทยกับรัฐบริติชโคลัมเบียในระยะต่อไป

1.3 ขอบเขตการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษา และระเบียบวิธีการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาการนำทรัพยากรด้าน Soft Power ของไทย อาทิ อาหาร ศิลปวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวไทย มาใช้เป็นสื่อในการดึงดูดความสนใจและกระชับความสัมพันธ์ไทย-แคนาดา ผ่านการดำเนินโครงการเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ ในรัฐบริติชโคลัมเบีย ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2014 ซึ่งเป็นปีที่เกิดรัฐประหารในประเทศไทยและปีแรกที่ได้มีการริเริ่มโครงการฯ จนถึงปี ค.ศ. 2018 ซึ่งเป็นปีล่าสุดที่ผู้ศึกษาได้ร่วมดำเนินโครงการฯ แล้วเสร็จ ก่อนกลับมาประจำการที่ประเทศไทย

1.3.2 วิธีการดำเนินการศึกษา

ดำเนินการศึกษาโดยการรวบรวม ประมวล และวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูล ดังนี้

1.3.2.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ประกอบด้วย หนังสือและเอกสารราชการของ กระทรวงการต่างประเทศ ผลการสำรวจความคิดเห็น และ/หรือ การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารของ สถานกงสุลใหญ่ฯ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น อาสาสมัครชาวไทย ผู้เข้าร่วมโครงการชาวแคนาดา รวมถึง ประสพการณ์ตรงของผู้ศึกษาในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ที่สถานกงสุลใหญ่ฯ ระหว่างปี ค.ศ. 2015–2018

1.3.2.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ประกอบด้วย หนังสือ บทความและรายงาน การศึกษารวมทั้งสถิติต่าง ๆ จากเว็บไซต์ของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนของไทยและ ต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้อง

1.3.3 ระเบียบวิธีการศึกษา

1.3.3.1 ศึกษาโดยใช้ทฤษฎีและแนวคิดด้าน Soft Power ของ Joseph S. Nye, Jr. เพื่อเป็นกรอบในการวิเคราะห์กระบวนการใช้ Soft Power เป็นสื่อในการกระชับความสัมพันธ์ ไทย-แคนาดา ผ่านการดำเนินโครงการเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ ในพื้นที่รัฐบริติชโคลัมเบีย ระหว่างปี ค.ศ. 2014–2018

1.3.3.2 ใช้ CIPPIEST เป็นทฤษฎีประเมินการใช้ Soft Power ผ่านการดำเนิน โครงการเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ ระหว่างปี ค.ศ. 2014–2018 ใน 8 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต

(Products) ด้านผลกระทบ (Impact) ด้านประสิทธิผล (Effectiveness) ด้านความยั่งยืน (Sustainability) และด้านการถ่ายโอนความรู้ (Transportability) ก่อนจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะในการดำเนินการ เพื่อคงพลวัตร พัฒนาและต่อยอดการใช้ Soft Power เป็นเครื่องมือหลักในการดำเนินงานการทูตของสถานกงสุลใหญ่ฯ ในระยะต่อไป

1.4 คำถามการศึกษา

1.4.1 Soft Power เหมาะสมหรือไม่ที่จะเป็นเครื่องมือหลักในการดำเนินกิจกรรมเพื่อกระชับความสัมพันธ์ไทย-แคนาดา ในรัฐบริติชโคลัมเบีย ระหว่างปี ค.ศ. 2014-2018

1.4.2 อะไรคือแนวทางในการใช้ Soft Power กระชับความสัมพันธ์ไทย-แคนาดา สำหรับการดำเนินการในระยะต่อไป

1.5 สมมติฐานการศึกษา

Soft Power เป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินความสัมพันธ์ไทย-แคนาดา อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในสถานะที่สภาพแวดล้อมทางการเมืองและเศรษฐกิจ มีข้อจำกัด

1.6 ประโยชน์ของการศึกษา

1.6.1 สถานกงสุลใหญ่ฯ สามารถนำผลการศึกษาที่ได้มาประกอบการวางแผนในระยะเฉพาะหน้าและระยะยาวให้มีแผนงานที่มีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

1.6.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในภาครัฐและเอกชน รวมถึงสาธารณชนมีข้อมูลที่อาจนำไปต่อยอดและนำไปสู่การสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกันในการเมืองและเศรษฐกิจอย่างเป็นรูปธรรม

1.6.3 ในระยะยาว Soft Power เป็นยุทธศาสตร์หลักของไทยในการดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ

1.7 นิยามศัพท์

1.7.1 คำว่า Soft Power

ศาสตราจารย์ Joseph S. Nye, Jr. ผู้บัญญัติศัพท์คำว่า Soft Power ได้อธิบายว่า Soft Power คือ ความสามารถในการได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการโดยใช้วิธีดึงดูดหรือชักจูง ไม่ใช่การบังคับหรือให้สิ่งตอบแทน โดยมีที่มาจากความสนใจในวัฒนธรรม (culture) อุดมการณ์ทางการเมือง (political ideals) และนโยบาย (policies) ของประเทศ (“What is soft power? It is the ability to get what you want through attraction rather than coercion or payment. It arises from the attractiveness of a country’s culture, political ideals, and policies.”)³³

³³ Joseph S. Nye, Jr., *Soft Power: The Means to Success in World Politics* (New York: PublicAffairs, 2004), x.

1.7.2 คำว่า Public Diplomacy (การทูตสาธารณะ)

สถาบันทเวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ ได้นิยาม Public Diplomacy หรือการทูตสาธารณะ ว่าหมายถึง “การดำเนินการทางการทูตแบบหนึ่งเพื่อโน้มน้าวชักจูงให้สาธารณชนและกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ในต่างประเทศที่มีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจของรัฐให้มีความชื่นชมและเข้าใจถึงแนวทางการดำเนินนโยบายต่างประเทศของประเทศใดประเทศหนึ่ง ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระดับประชาชนให้มีความใกล้ชิดแน่นแฟ้น และประสบผลสำเร็จอย่างแนบเนียน โดยจะมีความแตกต่างจากการดำเนินการทางการทูตแบบดั้งเดิมที่เน้นการสื่อสารระหว่างรัฐต่อรัฐ (Government to Government) แต่การทูตสาธารณะจะเน้นวิธีการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน (Government to People) ภาคเอกชน ประชาสังคม หรือสื่อมวลชนในต่างประเทศหรือระหว่างประชาชนด้วยกันเอง อนึ่ง การทูตวัฒนธรรม (Cultural Diplomacy) ที่ใช้วัฒนธรรมเป็นสื่อเชื่อมความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนนั้น ถือเป็นเครื่องมือหนึ่งของการดำเนินการทางการทูตสาธารณะ”³⁴

1.7.3 คำว่า Cultural Diplomacy (การทูตวัฒนธรรม)

สถาบันทเวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ ได้นิยาม Cultural Diplomacy หรือการทูตวัฒนธรรม ว่าหมายถึง “กิจด้านวัฒนธรรมในกรอบกว้าง ทั้งภาษา ความคิด อุดมการณ์ ทักษะคติ ประเพณี วิทยาการ ความรู้ การกีฬาและวิถีชีวิต (ไม่เพียงแต่การส่งคณะนาฏศิลป์ไปแสดงในต่างประเทศเท่านั้น) ทั้งนี้ เพื่อใช้สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องมือสร้างความรู้สึกที่ดีต่อกัน โดยใช้แนวทางปฏิบัติอย่างต่อเนื่องในลักษณะซึมลึกเพื่อให้เข้าถึงประชาชน”³⁵

³⁴ กระทรวงการต่างประเทศ สถาบันการต่างประเทศทเวงศ์วโรปการ, *คำศัพท์-คำย่อทางการทูตและการต่างประเทศ*, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์, 2556), น. 197-198.

³⁵ เรื่องเดียวกัน, น. 96-97.

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดทฤษฎี

2.1.1 ทฤษฎีด้าน Soft Power

รายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้ใช้ทฤษฎี Soft Power ของศาสตราจารย์ Joseph Samuel Nye, Jr. อดีตผู้ช่วยรัฐมนตรีกลาโหมฝ่ายความมั่นคงระหว่างประเทศ (Assistant Secretary of Defense for International Security Affairs) กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ (ค.ศ. 1994–1995) และอดีตคณบดี (Dean) ของ The John F. Kennedy School of Government มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (ค.ศ. 1995–2004) ผู้บัญญัติศัพท์คำว่า Soft Power เป็นกรอบแนวคิดในการประมวลข้อมูลและวิเคราะห์ความเหมาะสมรวมถึงความสำเร็จของการใช้ Soft Power ในการกระชับความสัมพันธ์ไทย-แคนาดา ในรัฐบริติชโคลัมเบีย โดยมีโครงการเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ เป็นกรณีศึกษา

2.1.1.1 คำจำกัดความของ Power (อำนาจ) ตามทฤษฎีของ Joseph S. Nye, Jr.

Nye ให้นิยาม “อำนาจ” ว่าหมายถึง ความสามารถในการมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้อื่นเพื่อให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์ที่เราต้องการ ไม่ว่าจะโดยการบังคับ การขู่เข็ญ การชักจูงด้วยคำตอบแทน หรือการดึงดูดโน้มน้าวให้ผู้อื่นปฏิบัติตามความต้องการของเรา³⁶ ซึ่งในบางครั้งอาจไม่จำเป็นต้องใช้ความพยายามหรือการดำเนินการใด ๆ ที่เป็นรูปธรรม เพียงแค่บุคคลหนึ่งมีความประทับใจหรือเกิดความเชื่อมั่นขึ้นในตัวเรา ก็อาจเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมาปฏิบัติตามหรือสนับสนุนเราได้

2.1.1.2 แหล่งที่มาของ Power (อำนาจ)

ในบริบทของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ Nye แยกประเภทของอำนาจออกเป็น 3 ประเภท ประกอบด้วย military power (อำนาจทางทหาร) economic power (อำนาจทางเศรษฐกิจ) และ soft power ซึ่งด้วยแนวโน้มทางเศรษฐกิจและสภาพสังคมยุคโลกาภิวัตน์เช่นปัจจุบัน Nye คาดการณ์ว่า soft power ก็จะมีเพิ่มพูนความสำคัญมากขึ้น³⁷

2.1.1.3 ความแตกต่างระหว่าง Hard Power และ Soft Power

แม้ว่าบ่อยครั้งที่การใช้อำนาจสั่งการ (command power) ทางทหารและทางเศรษฐกิจจะสามารถทำให้อีกฝ่ายเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมโดยอาศัยการให้คูปอง (carrots) หรือให้โทษ (sticks) แต่ในบางครั้งการใช้อำนาจในสองลักษณะดังกล่าวก็ไม่จำเป็นต้องเสมอไป หากเรา

³⁶ Joseph S. Nye, Jr., Soft Power: The Means to Success in World Politics (New York: PublicAffairs, 2004), p. 2.

³⁷ Ibid, p. 30.

สามารถใช้อิทธิพลหนึ่งหรืออีกหน้าหนึ่งของอำนาจซึ่ง Nye เรียกว่า “the second face of power” หรือ Soft Power ในการทำให้อีกฝ่ายเกิดความพึงพอใจในการเลือกที่จะปฏิบัติ (preference) ตามความต้องการของเราโดยสมัครใจ (co-optive power)

Nye ชี้ให้เห็นด้วยว่า Soft Power นั้นแตกต่างและมีได้เป็นเพียงการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดอิทธิพล (influence) ต่อพฤติกรรมของอีกฝ่าย ซึ่งอาจอาศัย Hard Power เช่น การบังคับ หรือการใช้สิ่งตอบแทนเป็นเครื่องมือ เนื่องจากการใช้ Soft Power นั้นจะเกิดจากการสร้างความดึงดูดสนใจที่มักจะนำไปสู่การยอมรับโดยดุษฎีได้อีกด้วย³⁸

ความแตกต่างระหว่าง Hard Power และ Soft Power สามารถแยกแยะได้ชัดเจนขึ้นเมื่อเราศึกษาและเปรียบเทียบระดับความเข้มข้นของวิธีการที่นำไปสู่การได้มาซึ่งอำนาจ (behaviors) และความน่าจะเป็นของแหล่งที่มา (resources) ของอำนาจ

ตารางที่ 1 วิธีการและความน่าจะเป็นของแหล่งที่มาของ Hard Power และ Soft Power

	Hard	Soft
Spectrum of Behaviors	coercion inducement Command 	agenda setting attraction Co-opt
Most likely Resources	force payments sanctions bribes	Institutions values cultures politics

Source: Joseph S. Nye, Jr., Soft Power: The Means to Success in World Politics (2004: 8)

2.1.1.4 วิธีการได้มาซึ่งอำนาจ

Nye ระบุว่าวิธีการได้มาซึ่งอำนาจ หรือการมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้อื่น เพื่อให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์ที่เราต้องการนั้น มีระดับความเข้มข้นของวิธีการระหว่าง 2 ขั้ว คือ การสั่งการ (command) และการปฏิบัติตามโดยสมัครใจ (co-opt) โดยสามารถจำแนกความแตกต่างของระดับความเข้มข้นจากน้อยไปมากได้ดังนี้ การสร้างดึงดูดความสนใจ (attraction) การกำหนดกรอบความคิด/ทางเลือก (agenda setting) ซึ่งจัดอยู่ใน Soft Power และการชักนำ (inducement) การบังคับ (coercion) ซึ่งจัดอยู่ใน Hard Power

2.1.1.5 ที่มาของอำนาจ

สำหรับแหล่งที่มาของ Soft Power ของประเทศนั้น Nye แบ่งออกเป็น 3 แหล่งสำคัญ คือ (1) วัฒนธรรม (culture) ซึ่งรวมถึงค่านิยมและธรรมเนียมการปฏิบัติที่มีความหมายและความสำคัญต่อสังคม ครอบคลุมทั้งวัฒนธรรมระดับสูง (high culture) เช่น วรรณกรรม ศิลปะ และการศึกษา จนถึงวัฒนธรรมประชานิยม (popular culture) ที่เน้นความบันเทิงมวลชนต่าง ๆ

³⁸ Ibid, p. 6.

(2) ค่านิยมทางการเมือง (political values) และ (3) นโยบายต่างประเทศ (foreign policy)³⁹ นอกจากนี้ สถาบัน/ องค์กร (institutions) ทั้งในแง่กฎระเบียบและตัวสถาบัน/ องค์กร ก็สามารถเป็น ที่มาของ Soft Power ได้เช่นกัน โดยเฉพาะในด้านการกำหนดกรอบความคิด/ทางเลือก (agenda setting) ที่สามารถช่วยสร้างความชอบธรรมให้กับประเทศผู้ก่อตั้ง⁴⁰

2.1.2 ทฤษฎีการประเมินแบบ CIPPIEST⁴¹

รูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST พัฒนามาจากการประเมินแบบ CIPP model ของศาสตราจารย์ ดร. Daniel Stufflebeam อาจารย์ Ohio University สหรัฐอเมริกา โดยเน้นการ ประเมินหลักสูตรการศึกษาแบบองค์รวมครอบคลุมทุกด้านอย่างเป็นระบบ มีรูปแบบการประเมิน ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย

1) ด้านบริบท (Context Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินสถานการณ์สภาพแวดล้อม ที่เกี่ยวข้อง ประเด็นปัญหา วัตถุประสงค์ของการดำเนินการ เป็นต้น

2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินปัจจัยนำเข้า คุณสมบัติ ประสิทธิภาพ ทรัพยากรต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ กำหนดไว้ พื้นฐานความรู้ของกลุ่มเป้าหมาย สื่ออุปกรณ์ และสถานที่ดำเนินการ เป็นต้น

3) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินด้านการดำเนินการ การบริหารจัดการ การติดตามและประเมินผล เป็นต้น

4) ด้านผลผลิต (Products Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผลที่ได้จากการดำเนินการ โดยต่อมาในปี ค.ศ. 2007 Stufflebeam ได้ขยายรูปแบบการประเมิน CIPP และ ปรับชื่อทฤษฎีใหม่เป็น CIPPIEST โดยเพิ่มการประเมินให้ครอบคลุมผลลัพธ์อีก 4 ด้าน ประกอบด้วย

1) ด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นกับบุคคล หรือสภาพแวดล้อมหลังการดำเนินการ

2) ด้านประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินคุณภาพ ความสำเร็จของการดำเนินการ และการพัฒนา

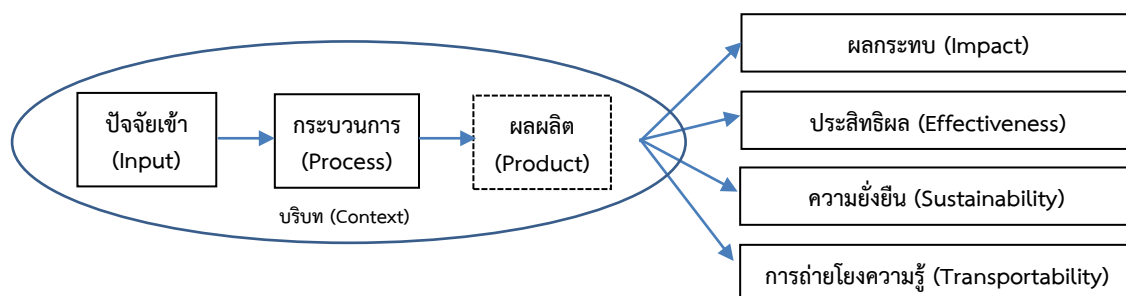
3) ด้านความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินการมี พัฒนาการอย่างต่อเนื่อง

4) ด้านการถ่ายโยงความรู้ (Transportability Evaluation) ซึ่งเป็นการนำผล และองค์ความรู้ที่ได้ไปขยายผลได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

³⁹ Ibid, p. 11.

⁴⁰ Ibid, p. 10.

⁴¹ ทิพย์ทัศน์ ชินตาปัญญากุล และคณะ, “การประเมินหลักสูตรแนวใหม่: รูปแบบ CIPPIEST,” วารสารพยาบาลตำรวจ , 9, 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2560): 206–210.

แผนภูมิที่ 1 การปรับปรุงรูปแบบการประเมิน CIPPIEST

ที่มา: ทิปทัศน์ ชินตาปัญญากุล และคณะ (2560: 206–210).

2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า มีวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ Soft Power ในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เผยแพร่ภาพลักษณ์ ส่งเสริมผลประโยชน์ของประเทศ รวมถึงเสริมสร้างความเข้มแข็งและการพัฒนาศักยภาพชุมชนหลายฉบับ โดยฉบับที่ผู้เขียนเห็นว่ามีมีความเกี่ยวข้องและใกล้เคียงกับการศึกษาวิจัยฉบับนี้มากที่สุด คือ รายงานการศึกษาส่วนบุคคลของนายอสิ ม้ามณี เรื่อง “การใช้ Soft Power ในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ : กรณีศึกษาการดำเนินการของทิมประเทศไทยในเนปาล” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 4 ปี 2555 ของกระทรวงการต่างประเทศ

เช่นเดียวกับรายงานการศึกษานี้ นายอสิฯ ได้หยิบยกและชี้ให้เห็นถึงความเหมาะสมสำหรับไทยซึ่งเป็นประเทศขนาดกลางที่ไม่มี Hard Power มากนัก แต่มีทรัพยากรด้าน Soft Power หลายด้าน อาทิ การมีวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง นโยบายต่างประเทศที่สร้างสรรค์ ระบบการศึกษาที่ได้มาตรฐาน นโยบายเศรษฐกิจเสรี ความเชี่ยวชาญด้านอุตสาหกรรมบริการ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่ได้รับการพัฒนา เพื่อเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนและส่งเสริมความสัมพันธ์กับประเทศเนปาล ระหว่างปี 2551–2555 (ค.ศ. 2008–2012) ในภาพรวม 5 ด้าน ประกอบด้วย

1) ด้านวัฒนธรรมและศาสนา อาทิ โครงการจัดแสดงเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมไทย โดยคณะหุ่นละครเล็กโจหลุยส์ การสาธิตกีฬามวยไทย การจัดประกวดภาพเขียน การจัดเทศกาลสัปดาห์อาหารไทย การอัญเชิญผ้าพระกฐินพระราชทานไปทอดถวายวัดพุทธในเนปาล และการร่วมบูรณะสังเวชนียสถานลุมพินี

2) ด้านการส่งเสริมบทบาทประเทศผู้ให้และตัวอย่างด้านการพัฒนา อาทิ การให้ทุนบุคลากรภาครัฐของเนปาลไปศึกษาหลักสูตรต่าง ๆ ที่ประเทศไทย ทั้งในกรอบทวิภาคีและไตรภาคี โครงการผ่าตัดตาต่อกระจกให้ชาวเนปาลที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ การบริจาคเงินช่วยเหลือองค์กรด้านสาธารณสุขประโยชน์ต่าง ๆ ของเนปาล โครงการนำผู้นำชุมชนไปศึกษาดูงานด้านเศรษฐกิจพอเพียงที่ประเทศไทย

3) ด้านการดำเนินนโยบายต่างประเทศที่เป็นมิตรและสนับสนุนเนปาล โดยแสดงให้เห็นว่าไทยสนับสนุนกระบวนการสันติภาพของเนปาล และจะไม่แทรกแซงกิจการภายในของเนปาล

4) ด้านการศึกษา อาทิ การให้ทุนรัฐบาลไทย การสนับสนุนให้ชาวเนปาลเข้ารับการศึกษาคณะที่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศไทย เช่น การดำเนินโครงการ Destination Thailand โดยเชิญมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ของไทยไปจัดนิทรรศการการศึกษาและให้ข้อมูลแก่ผู้สนใจ การจัดทำความตกลงระหว่างสถาบันการศึกษาของสองประเทศ

5) ด้านธุรกิจและนวัตกรรม อาทิ การจัดนิทรรศการ Thailand Today และ Destination Thailand เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ (Medical Tourism)

ทั้งนี้ อสิฯ สรุปว่า มิติด้านวัฒนธรรมมีความเหมาะสมในการเป็นตัวนำในการใช้ Soft Power เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-เนปาล โดยเฉพาะในระดับประชาชน โดยใช้ Soft Power อื่น ๆ เช่น บทบาทของไทยในฐานะประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือ ความนิยมต่อสินค้าและนวัตกรรมต่าง ๆ ของไทยเป็นตัวเสริม

แม้ว่ารายงานการศึกษาเรื่อง “การใช้ Soft Power ในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ : กรณีศึกษา การดำเนินการของทึมประเทศไทยในเนปาล” ของอสิฯ กับรายงานการศึกษานี้ เรื่อง “Soft Power กับการกระชับความสัมพันธ์ไทย-แคนาดา กรณีศึกษาโครงการเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ ค.ศ. 2014-2018” มีความคล้ายคลึงกัน โดยรายงานทั้งสองฉบับเน้นความสำคัญของการใช้ Soft Power ในการกระชับความสัมพันธ์ทวิภาคีระหว่างไทยกับประเทศที่สอง โดยใช้ทฤษฎีและแนวคิดด้าน Soft Power ของ Joseph S. Nye, Jr. เป็นหลัก และดำเนินการศึกษาในช่วงที่หนึ่งในประเทศคู่ศึกษากำลังประสบปัญหาด้านภาพลักษณ์ อย่างไรก็ตาม รายงานการศึกษทั้งสองฉบับนี้มีความแตกต่างกันในหลายบริบท อาทิ

1) รายงานการศึกษาของอสิฯ ศึกษาการใช้ Soft Power ในการส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-เนปาล ผ่านการดำเนินการของทึมประเทศไทยในเนปาลหลายโครงการ ในหลากหลายด้าน และวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และปัญหา/อุปสรรค ของการใช้ Soft Power แบบองค์รวมโดยอาศัยกรอบ SWOT Analysis และแนวคิดการบริหารแบบบูรณาการเป็นพื้นฐานในการประเมินประสิทธิผลของการดำเนินการระหว่างปี ค.ศ. 2008-2012 ในขณะที่รายงานการศึกษานี้เน้นการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงลึกผ่านการใช้โครงการเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ เป็นกรณีศึกษา โดยใช้ทฤษฎี CIPPIEST ในการประเมินและวิเคราะห์ความเหมาะสมของการใช้ Soft Power กระชับความสัมพันธ์ไทย-แคนาดา ระหว่างปี ค.ศ. 2014-2018

2) ลักษณะทางสังคมไทยและเนปาลมีลักษณะทางสังคมที่ใกล้เคียงกันมากกว่าไทยกับแคนาดาทั้งในด้านเชื้อชาติและศาสนา โดยไทยและเนปาลต่างตั้งอยู่ในทวีปเอเชียเหมือนกันจึงมีความใกล้เคียงทางด้านสังคมและวัฒนธรรมระหว่างกันมากกว่า โดยคนส่วนใหญ่ของไทยและเนปาลนับถือพุทธศาสนาและศาสนาฮินดูตามลำดับ โดยทั้งสองศาสนานี้มีความเชื่อมโยงทางคติความเชื่อและพัฒนาการทางด้านสังคมและประวัติศาสตร์ระหว่างกัน อีกทั้งภาษาไทยและภาษาเนปาลมีรากศัพท์มาจากภาษาบาลีและสันสกฤตเหมือนกัน ในขณะที่คนส่วนใหญ่ในแคนาดานับถือศาสนาคริสต์หรือไม่ก็นับถือศาสนา อีกทั้งไทยและเนปาลเป็นประเทศกำลังพัฒนาเช่นเดียวกันในขณะที่แคนาดาเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วและเป็นพหุสังคมที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรมสูง

3) ระดับสถานะความสัมพันธ์ทางการค้าที่แตกต่างกันระหว่างไทย–เนปาล และไทย–แคนาดา
อาทิ

3.1) ไทยเป็นคู่ค้าสำคัญสำหรับเนปาลมากกว่าเนปาลสำหรับไทย

– เมื่อปี ค.ศ. 2017 มูลค่าการค้ารวมระหว่างไทยกับเนปาลอยู่ที่ 66.70 ล้านดอลลาร์สหรัฐ⁴² คิดเป็นร้อยละ 0.62 ของมูลค่าการค้ารวมระหว่างเนปาลกับต่างประเทศ ที่ 10,818.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ⁴³

– ในขณะที่มูลค่าการค้ารวมระหว่างไทยกับเนปาล คือ 66.70 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 0.015 ของมูลค่าการค้ารวมระหว่างไทยกับต่างประเทศที่ 438,300 ล้านดอลลาร์สหรัฐ⁴⁴

3.2) แคนาดาเป็นคู่ค้าสำคัญสำหรับไทยมากกว่าไทยสำหรับแคนาดา

– เมื่อปี ค.ศ. 2017 มูลค่าการค้ารวมระหว่างไทยกับแคนาดาอยู่ที่ 2,215.27 ล้านดอลลาร์สหรัฐ⁴⁵ คิดเป็นร้อยละ 0.51 จากมูลค่าการค้ารวมระหว่างไทยกับต่างประเทศที่ 438,300 ล้านดอลลาร์สหรัฐ⁴⁶

– ในขณะที่มูลค่าการค้ารวมระหว่างไทยกับแคนาดา คือ 2,215.27 ดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 0.26 จากมูลค่าการค้ารวมระหว่างแคนาดากับต่างประเทศที่ 865,600 ล้านดอลลาร์สหรัฐ⁴⁷

4) สถานการณ์ทางการเมืองและภาพลักษณ์ของประเทศในขณะนั้น

ระหว่างปี 2551–2555 (ค.ศ. 2008–2012) ซึ่งเป็นช่วงที่อสีฯ ทำการศึกษาการใช้ Soft Power ในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเนปาลนั้นเป็นช่วงที่เนปาลกำลังเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบประชาธิปไตยที่มีกษัตริย์เป็นประมุขมาเป็นระบอบการปกครองแบบสาธารณรัฐ การเมืองขาดเสถียรภาพ กระบวนการประชาธิปไตยมีความล่าช้า และถูกกดดันอย่างหนักจากประเทศตะวันตก จึงเป็นช่วงที่เนปาลต้องการการยอมรับจากนานาชาติ ในขณะที่ระหว่างปี 2557–2561 (ค.ศ. 2014–2015) ซึ่งเป็นช่วงที่ผู้เขียนทำการศึกษารายงานฉบับนี้นั้นเป็นช่วงหลังเหตุการณ์รัฐประหารในประเทศไทยจึงเป็นช่วงที่ไทยเป็นฝ่ายต้องการการยอมรับ

⁴² ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์, “ข้อมูลสรุปการค้าระหว่างประเทศของไทยกับเนปาล,” Thailand Trading Report, http://www.ops3.moc.go.th/infor/MenuComTH/trade_sum/report.asp (สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2562).

⁴³ Central Intelligence Agency, “Economy: Nepal,” The World Factbook, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/np.html> (accessed June 22, 2019).

⁴⁴ Central Intelligence Agency, “Economy: Thailand,” The World Factbook, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/th.html> (accessed June 22, 2019).

⁴⁵ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์, “ข้อมูลสรุปการค้าระหว่างประเทศของไทยกับ แคนาดา,” Thailand Trading Report, http://www.ops3.moc.go.th/infor/MenuComTH/trade_sum/report.asp (สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2562).

⁴⁶ Central Intelligence Agency, “Economy: Thailand,” The World Factbook, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/th.html> (accessed June 22, 2019).

⁴⁷ Central Intelligence Agency, “Economy: Thailand,” The World Factbook, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/th.html> (accessed June 22, 2019).

แม้จะมีหัวข้อการศึกษา วัตถุประสงค์ และระเบียบวิธีการศึกษาที่คล้ายคลึงกัน แต่ด้วยบริบททางสังคม สภาพเศรษฐกิจ สถานการณ์ทางการเมือง และระดับความสัมพันธ์ทวิภาคีที่แตกต่างกันดังกล่าวข้างต้น รายงานการศึกษาทั้ง 2 ฉบับ จึงน่าจะช่วยสนับสนุนและเติมเต็มให้ผู้อ่าน หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงสาธารณชนที่สนใจสามารถศึกษา เปรียบเทียบและนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากทั้ง 2 มิติความสัมพันธ์และบริบท ไปประยุกต์ใช้ให้ Soft Power สามารถเป็นเครื่องมือหลักในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศที่สามได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 สรุปกรอบแนวคิด

ภายหลังการรัฐประหารของไทย เมื่อปี ค.ศ. 2014 ซึ่งก่อให้เกิดช่องว่างทางการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับแคนาดา สถานกงสุลใหญ่ ณ นครแวนคูเวอร์ ได้ริเริ่มและดำเนินงานการทูตเชิงรุก ระหว่างปี ค.ศ. 2014–2018 โดยนำศิลปวัฒนธรรม อาหาร การศึกษา และการท่องเที่ยวไทย ซึ่งเป็นทรัพยากรหรือคุณลักษณะโดดเด่นด้าน Soft Power ของไทยที่ชาวแคนาดาให้ความนิยมและชื่นชมอยู่แล้วมาเป็นเครื่องมือหลักในการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับแคนาดา ผ่านการดำเนินโครงการเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ ทั้งนี้ โดยที่ยังไม่เคยมีการประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินการดังกล่าวอย่างเป็นระบบและครอบคลุม ผู้ศึกษาจึงจะได้นำทฤษฎีด้าน Soft Power ของศาสตราจารย์ Joseph Samuel Nye, Jr. มาเป็นกรอบในการศึกษา ใช้ทฤษฎี CIPPIEST ประเมินความเหมาะสมของการดำเนินการ โดยวิเคราะห์ข้อมูลทั้งจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ประกอบด้วย เอกสารราชการ ผลการสัมภาษณ์ และการตอบแบบสอบถามของผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงประสบการณ์ตรงของผู้ศึกษาระหว่างปฏิบัติหน้าที่ที่สถานกงสุลใหญ่ฯ และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ประกอบด้วย สถิติ รายงานการศึกษา หนังสือและบทความเกี่ยวกับทฤษฎีและแนวปฏิบัติด้าน Soft Power เพื่อประกอบการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะในการดำเนินการ อีกทั้งเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนสามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปปรับใช้และต่อยอดเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีทั้งในเชิงการเมืองและเศรษฐกิจอย่างเป็นรูปธรรม โดยชี้ให้เห็นว่า Soft Power เป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับต่างประเทศอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานะที่สภาพแวดล้อมทางการเมืองและเศรษฐกิจมีข้อจำกัด และเพื่อในระยะยาว Soft Power จะเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์หลักในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศที่สามต่อไป

บทที่ 3

ผลการศึกษา

3.1 ความเป็นมาและประวัติการดำเนินโครงการเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์

โครงการเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ สามารถแบ่งช่วงระยะของการพัฒนาการ เป็น 3 ระยะ ดังนี้

3.1.1 ระยะที่ 1 ริเริ่มและวางรากฐาน (ค.ศ. 2014)

โครงการเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ ครั้งที่ 1

จัดขึ้นระหว่างวันที่ 23–24 สิงหาคม ค.ศ. 2014 ณ บริเวณ North Plaza ของ Vancouver Art Gallery ซึ่งเป็นห้องแสดงศิลปะที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาคแคนาดาตะวันตกและมีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 5 ของแคนาดา ห้องแสดงศิลปะดังกล่าวตั้งอยู่ใจกลางเมืองในย่านธุรกิจและแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของนครแวนคูเวอร์ อาทิ Pacific Centre ซึ่งเป็นห้างสรรพสินค้าที่ใหญ่ที่สุดของนครแวนคูเวอร์ ห้างสรรพสินค้า Hudson's Bay และ Nordstrom ที่มีชื่อเสียง ย่านถนน Robson แหล่งช้อปปิ้งที่เป็นที่นิยม โรงแรม Fairmont Hotel Vancouver และ Four Seasons Hotel Vancouver ซึ่งเป็นโรงแรมระดับ 5 ดาว รวมถึงสถานีรถไฟ Vancouver City Centre Station จากการสัมภาษณ์นางสุทธิลักษณ์ สง่ามั่งคั่ง กงสุลใหญ่ ณ นครแวนคูเวอร์ (ในขณะนั้น) ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มโครงการดังกล่าวทราบว่า ในช่วงแรกยังไม่แน่ใจว่าโครงการฯ จะประสบความสำเร็จและได้รับความสนใจจากชาวนครแวนคูเวอร์และเมืองใกล้เคียงมากนักเพียงไรเพราะยังไม่เคยมีการจัดงานในลักษณะดังกล่าวมาก่อน อย่างไรก็ตามโดยที่พื้นที่น่าสังเกตว่ามีร้านอาหารไทยในนครแวนคูเวอร์เป็นจำนวนมากถึงประมาณ 30 ร้าน และเมื่อมีโอกาสเข้าพบบุคคลสำคัญต่าง ๆ ในเขตอาณาที่สถานกงสุลใหญ่ฯ ดูแล ทุกคนจะกล่าวชื่นชมอาหารไทยเสมอและในหลายพื้นที่ซึ่งยังไม่มีร้านอาหารไทยตั้งอยู่ก็จะมีการเรียกร้องเชิญชวนให้สถานกงสุลใหญ่ฯ สนับสนุนให้ชุมชนไทยพิจารณาเปิดร้านอาหารไทยด้วย⁴⁸ ในโอกาสการเข้าเยี่ยมคารวะ The Honourable Doug Phillips ซึ่งดำรงตำแหน่ง Commissioner of Yukon Territory เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม ค.ศ. 2014 เนื่องในโอกาสเข้ารับหน้าที่ใหม่ นอกเหนือจากคำถามเรื่องสถานการณ์ทางการเมืองไทยซึ่งกงสุลใหญ่ฯ ได้ชี้แจง ถึงความเป็นมา ความจำเป็นและแผนการฟื้นฟูประเทศให้เข้าสู่ภาวะปกติ รวมถึงความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างประเทศต่อไทยตามแนวทางที่กระทรวงฯ แนะนำแล้วนั้น ฝ่ายยูคอนก็ได้แจ้งให้ทราบว่าอาหารไทยเป็นที่นิยมในแคนาดามาก และโดยที่ยังไม่มีร้านอาหารไทยในพื้นที่ชาวยูคอนจึงได้เดินทางไปเมือง Skagway ในรัฐอลาสกา สหรัฐอเมริกา เพื่อรับประทานอาหารไทย ซึ่งต้องใช้เวลาเดินทางไป-กลับ ถึงประมาณ 3 ชั่วโมง แต่ชาวยูคอนก็ให้ความนิยมมากและเดินทางไปรับประทานอาหารไทยเป็นประจำเมื่อมีโอกาส⁴⁹

⁴⁸ สุทธิลักษณ์ สง่ามั่งคั่ง. สัมภาษณ์โดย ณัฐ วิทยนันท์, ทางโทรศัพท์, 3 กรกฎาคม 2562.

⁴⁹ สถานกงสุลใหญ่ ณ นครแวนคูเวอร์ โทรเลข ที่ VAN 132/2557 ลงวันที่ 5 มิถุนายน 2557, หน้า 2.

นอกจากความนิยมในอาหารไทยแล้ว กงสุลใหญ่สุทธิลักษณ์ฯ ยังให้ข้อมูลเพิ่มเติมด้วยว่า ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่คาดว่าจะสามารถช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการจัดงานเทศกาลไทยได้เป็นอย่างดี อาทิ ในรัฐบริติชโคลัมเบียมีร้านสปาและนวดแผนไทยถึง 14 ร้าน โดยในจำนวนนี้ 10 ร้านตั้งอยู่ในนครแวนคูเวอร์ ซึ่งกิจการของทุกร้านต่างก้าวหน้าดี แม้ว่าจะยังไม่มีการจัดตั้งสมาคมไทยในนครแวนคูเวอร์แต่ก็มีการรวมตัวกันเป็นสมาคมและกลุ่มความสนใจต่าง ๆ อาทิ สมาคมนานาชาติศิลปะและวัฒนธรรมไทยแห่งประเทศไทย สมาคมวัฒนธรรมไทยแห่งประเทศไทย และกลุ่มอาสาสมัครคลองยาว นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นของสถานกงสุลใหญ่ฯ 2 คน มีความชำนาญด้านช่างไม้ และอีก 1 คน จบการศึกษาจากวิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ มีความรู้และความสามารถด้านศิลปะและลายไทย ทั้งนี้ ข้อริเริ่มการจัดงานเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ ของสถานกงสุลใหญ่ฯ ยังเป็นแรงบัลดาลใจก่อให้เกิดการรวมตัวของกลุ่มผู้รักดนตรีไทยในนครแวนคูเวอร์และจัดตั้งชมรม The Sounds of Thailand ขึ้นเป็นครั้งแรกเพื่อแสดงในงานนี้ด้วย⁵⁰

ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดงานเทศกาลไทยในปีแรกและมีส่วนสำคัญยิ่งในการช่วยให้งานประสบผลสำเร็จด้วยดี โดยมีกิจกรรมในงานประกอบด้วยการแสดงนาฏศิลป์และดนตรีไทย การเดินแฟชั่นโชว์ชุดประจำชาติไทยและชุดไทยพระราชนิยม การตอบคำถามชิงรางวัลในช่วง “What you wanna know about Thailand” การออกร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มไทย การจัดบูธนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 87 พรรษา บูธแสดงข้อมูลเกี่ยวกับประเทศไทยด้านการค้าการลงทุน การท่องเที่ยว บูธจัดแสดงวัฒนธรรมและดนตรีไทย (โดยชุมชนไทย) บูธจำหน่ายสินค้าอาหารไทย บูธบริษัทนำเข้าเที่ยวประเทศไทย บูธนวดแผนไทยและสปาไทย บูธจำหน่ายอาหารไทย บูธสาธิตการประกอบอาหารไทยและแกะสลักไทย (มหาวิทยาลัยราชภัฏ สวนดุสิต) บูธสาธิตและสอนมวยไทย (อดีตแชมป์มวย SEA Games หลายสมัย)

การจัดเทศกาลไทยครั้งนี้ได้รับผลตอบแทนที่ดียิ่งเกินความคาดหมาย โดยมีผู้เข้าร่วมงานหลายหมื่นคน และร้านอาหารไทยหลายร้านขายอาหารที่เตรียมไว้สำหรับจัดงาน 2 วันหมดภายในวันแรก จึงต้องจัดเตรียมอาหารเพิ่มเป็นการเร่งด่วนเพื่อให้สามารถขายในวันที่ 2 ได้เพียงพอ ทั้งนี้ มีร้านอาหารเข้าร่วมทั้งสิ้น 6 ร้าน ร้านสปาและนวดไทย 1 ร้าน และร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับประเทศไทย อีก 4 ร้าน รวม 11 ร้าน และหน่วยงานไทยที่ร่วมออกบูธให้ข้อมูล 1 หน่วยงาน คือ สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครแวนคูเวอร์ รวมจำนวนบูธทั้งสิ้น 12 บูธ

3.1.2 ระยะที่ 2 ต่อเนื่องและต่อยอด (ค.ศ. 2015–2016)

3.1.2.1 โครงการเทศกาลไทย ครั้งที่ 2

ยังคงจัดขึ้น ณ บริเวณ North Plaza ของ Vancouver Art Gallery แต่โดยที่ปีนี้มีเวลาเพียงพอและสามารถวางแผนล่วงหน้าในการสำรองสถานที่จึงได้เลื่อนกำหนดจัดงานให้เร็วขึ้นเป็นระหว่างวันที่ 3–4 กรกฎาคม ค.ศ. 2015 ทั้งนี้เนื่องจากเดือนกรกฎาคม นครแวนคูเวอร์มีสถิติฝนตกน้อยที่สุดในรอบปีและ North Plaza เป็นพื้นที่โล่งแจ้งไม่มีหลังคาจึงเสี่ยงต่อฝนตก

⁵⁰ สุทธิลักษณ์ สงามังคัง. สัมภาษณ์โดย ณัฐ วิทยนันท์, ทางโทรศัพท์, 3 กรกฎาคม 2562.

โดยที่ปี ค.ศ. 2015 เป็นปีสำคัญเนื่องจากเป็นปีมหามงคลที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (พระราชอิสริยยศในขณะนั้น) ทรงเจริญพระชนมพรรษา 5 รอบ 2 เมษายน 2558 และด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่านที่ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจนานัปการ โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร สถานกงสุลใหญ่ฯ จึงได้จัดให้งานเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ ในปี ค.ศ. 2015 เป็น 1 ใน 8 โครงการสำคัญ⁵¹ ที่จัดขึ้นเพื่อเทิดพระเกียรติฯ ด้วยโอกาสมหามงคลดังกล่าว รวมถึงความสำเร็จอย่างดียิ่งของโครงการเทศกาลไทย ครั้งที่ 1 เมื่อปี ค.ศ. 2014 ในพิธีเปิดงานเทศกาลไทย ครั้งที่ 2 สถานกงสุลใหญ่ฯ ได้รับเกียรติจากนาง Linda Reid ประธานรัฐสภาบริติชโคลัมเบีย เป็นแขกเกียรติยศ และมีบุคคลสำคัญ ๆ ของรัฐ อาทิ นาง Jane Thornthwaite สมาชิกรัฐสภา ผู้แทนนาง Teresa Wat รัฐมนตรีกระทรวงการค้าระหว่างประเทศและรัฐมนตรีรับผิดชอบยุทธศาสตร์เอเชีย-แปซิฟิก และพหุวัฒนธรรม นาย Raymond Louie รักษาการนายกเทศมนตรีนครแวนคูเวอร์ นาย Chak Au เทศมนตรีเมืองริชมอนด์ และนาย Tom Mah ประธาน Canadian International Education Assistant Foundation (CIEAF) ซึ่งเป็นองค์กรการกุศลแคนาดาที่ร่วมดำเนินโครงการระดมทุนให้ความช่วยเหลือเพื่อก่อสร้างหอพักให้นักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ระเมิง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก หนึ่งในโรงเรียนภายใต้โครงการในพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (พระราชอิสริยยศในขณะนั้น) เข้าร่วมเปิดงาน

ในโอกาสมหามงคลนี้ สถานกงสุลใหญ่ฯ จึงได้จัดนิทรรศการเกี่ยวกับพระราชประวัติและราชกรณียกิจในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ (พระราชอิสริยยศในขณะนั้น) รวมถึงโครงการให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่โรงเรียนบ้านแม่ระเมิง จังหวัดตาก ในงานเทศกาลไทย และชุมชนไทยในนครแวนคูเวอร์ได้ออกร้าน Thai Bazaar เพื่อจัดแสดงและจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมไทยจากร้านภูฟ้า ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการส่งเสริมอาชีพแก่ชาวบ้านในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริฯ เพื่อระดมทุนให้ความช่วยเหลือและพัฒนาการศึกษาแก่โรงเรียนบ้านแม่ระเมิงด้วย และในช่วงตอบคำถามเกี่ยวกับประเทศไทยสถานกงสุลใหญ่ฯ ยังได้สอดแทรกและให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับโครงการในพระราชดำริฯ เพื่อชาวแคนาดาได้รับทราบและตระหนักถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบรมวงศานุวงศ์ไทยต่อพสกนิกรชาวไทยและการพัฒนาประเทศ รวมถึงบทบาทและความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยในฐานะเสาหลักทางสังคมและศูนย์รวมความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนไทยทั้งชาติทั้งที่อยู่ในประเทศและต่างประเทศ

⁵¹ โครงการอื่น ๆ ประกอบด้วย 1) โครงการ Thailand Corner ณ ห้องสมุดสาธารณะ ณ นครแวนคูเวอร์ นคร Victoria เมือง Richmond เมือง Coquitlam นคร Calgary และนคร Edmonton 2) โครงการนำคณะ Canadian International Education Assistance Foundation (CIEAF) เยี่ยมชมโรงเรียนบ้านแม่ระเมิง จ. ตาก 3) โครงการจัดการแสดงนาฏกรรมร่วมสมัย ชุด “ลอลิลากลุ่มฟ้า” ที่นครแวนคูเวอร์ ร่วมกับมหาวิทยาลัยกรุงเทพฯ 4) โครงการ Thai Cuisine in the Garden ณ บ้านพักกงสุลใหญ่ ณ นครแวนคูเวอร์ 5) โครงการ Charity Thai Lunch โดยกลุ่มร้านอาหารไทย เพื่อระดมทุนช่วยเหลือโรงเรียนบ้านแม่ระเมิง จ. ตาก 6) โครงการจัดงานกาลาดินเนอร์เทิดพระเกียรติฯ “ช่วยน้องสานฝัน” ณ นครแวนคูเวอร์ ร่วมกับชุมชนไทยและ CIEAF และ 7) โครงการจัดแสดงดนตรีและวัฒนธรรมไทยเทิดพระเกียรติฯ ณ Orpheum Annex นครแวนคูเวอร์

ในปีนี้นอกจากการแสดงนาฏศิลป์โดยคณะจากมหาวิทยาลัยกรุงเทพฯ แล้วสถานกงสุลใหญ่ฯ ยังได้สนับสนุนให้คณะนาฏศิลป์ในชุมชน ประกอบด้วย คณะจากสมาคมนาฏศิลป์และวัฒนธรรมไทยแห่งประเทศไทยแห่งปีซี สมาคมวัฒนธรรมไทยแห่งประเทศไทย และผู้แทนค่ายสิงห์ทอง (ค่ายมวยไทยในนครแวนคูเวอร์) ร่วมแสดงบนเวทีด้วย นอกเหนือจากการแสดงดนตรีไทย โดยชมรม The Sounds of Thailand การสาธิตศิลปะการต่อสู้ด้วยดาบ และการเดินแฟชั่นโชว์ชุดไทย โดยสมาชิกชุมชนไทยเช่นในปีแรก รวมทั้งได้ริเริ่มให้ผู้แทนหน่วยงานไทยและร้านค้าต่าง ๆ ที่เข้าร่วมงานได้มีโอกาสประชาสัมพันธ์ข้อมูลบนเวทีเพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศไทย รวมถึงบทบาทและศักยภาพของชุมชนไทย สินค้าและบริการต่าง ๆ ของไทยในนครแวนคูเวอร์และพื้นที่ใกล้เคียงด้วย

การจัดงานเทศกาลไทย ครั้งที่ 2 มีผู้เข้าร่วมงานหลายหมื่นคนและเพิ่มขึ้นจากปีแรก มีร้านอาหารเข้าร่วม 7 ร้าน ร้านสปาและนวดไทย 1 ร้าน และร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับประเทศไทย อีก 9 ร้าน รวม 17 ร้าน และมีหน่วยงานไทยที่มาร่วมออกบูธให้ข้อมูล 3 หน่วยงานคือ สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครแวนคูเวอร์ สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ณ กรุงวอชิงตัน และสำนักงาน ททท. ณ นครนิวยอร์ก รวมจำนวนบูธทั้งสิ้น 20 บูธ

3.1.2.2 โครงการเทศกาลไทย ครั้งที่ 3

จัดขึ้นระหว่างวันที่ 9-10 กรกฎาคม ค.ศ. 2016 ณ บริเวณ North Plaza ของ Vancouver Art Gallery เพื่อคงความต่อเนื่องและรักษาการติดตามจากผู้เข้าร่วมงาน สถานกงสุลใหญ่ฯ จึงเลือกจัดงานเทศกาลไทยในพื้นที่เดิมและเลือกกำหนดการที่ใกล้เคียงกับกำหนดการจัดงานในปีที่ผ่านมา (โครงการเทศกาลไทย ครั้งที่ 2 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 3-4 กรกฎาคม ค.ศ. 2015) ทั้งนี้โดยหลีกเลี่ยงการจัดตรงกับงานเทศกาลอื่น ๆ ในนครแวนคูเวอร์

โครงการเทศกาลไทย ครั้งที่ 3 นี้จัดขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของการร่วมฉลองปีมหามงคลของชาวไทยถึง 2 โอกาสด้วยกัน คือ การฉลองสิริราชสมบัติครบ 70 ปี ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (พระราชอิสริยยศในขณะนั้น) และการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ (พระราชอิสริยยศในขณะนั้น) เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 12 สิงหาคม 2559 พิธีเปิดงานเทศกาลไทย ครั้งที่ 3 มีแขกเกียรติยศเข้าร่วมแสดงความยินดีเพิ่มมากขึ้นหลายท่านทั้งจากฝ่ายไทยและฝ่ายแคนาดา อาทิ นายวิชาวัดน์ อิศรภักดี เอกอัครราชทูต ณ กรุงออตตาวา นาย Sam Sullivan สมาชิกรัฐสภา รัฐบริติชโคลัมเบีย ผู้แทนนาง Suzanne Anton รัฐมนตรียุติธรรม ในฐานะผู้แทนรัฐบริติชโคลัมเบีย นาย Raj Chouhan สมาชิกรัฐสภาและผู้ช่วยรองประธานสภาบริติชโคลัมเบีย นาย Raymond Louie รักษาการนายกเทศมนตรีนครแวนคูเวอร์ นาย Chuck Au เทศมนตรีเมืองริชมอนด์ นอกจากนี้ ยังมีผู้แขกผู้มีเกียรติอื่น ๆ อาทิ นาย Laurence Rankin รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาลนคร แวนคูเวอร์ นายปรารพ เหล่าวานิช เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม ศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ นายกสมาคมวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (มทร.) รองศาสตราจารย์สุภัทรา โกไศยกานนท์ อธิการบดี มทร. และนาย Dennis Anderson กงสุลใหญ่กิตติมศักดิ์ ณ นครคัลการี เข้าร่วมงานฯ

ด้วยโอกาสพิเศษมหามงคลทั้งสองดังกล่าว สถานกงสุลใหญ่ฯ จึงได้จัดบูธเฉลิมพระเกียรติฯ เกี่ยวกับพระราชประวัติและโครงการตามแนวพระราชดำริฯ อีกทั้งได้ร่วมกับ

กระทรวงวัฒนธรรมและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (มทร.) และมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตจัดการแสดงนาฏศิลป์ สาธิตงานหัตถกรรมไทย และเทคนิคการประกอบอาหารไทย คณะนาฏศิลป์จากสมาคมศิลปะเพื่อเยาวชนและคณะผู้แทนกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม นำเสนอการแสดงชุดพิเศษภายใต้ชื่อ “เกษตรศิลป์แผ่นดินสยาม” และ “พระแม่ไหมไทย” เพื่อแสดงถึงพระอัจฉริยภาพและพระมหากรุณาธิคุณของทั้งสองพระองค์ให้เป็นที่ประจักษ์แก่ผู้รับชมชาวแคนาดา ชาวต่างชาติและชาวไทยที่เข้าร่วมงานในปีนี้อย่างดี

นอกจากการบรรเลงดนตรีไทยและขับร้องเพลงประสานเสียงไทยโดยคณะ The Sounds of Thailand การเดินแฟชั่นโชว์ชุดไทย การรำกลองยาวและการสาธิตศิลปะการต่อสู้ด้วยดาบของไทยแล้ว ในปีนี้ยังได้ริเริ่มให้ผู้ชมได้มีโอกาสใกล้ชิดกับวัฒนธรรมไทยโดยคณะ มทร. ได้จัดสาธิตการนุ่งผ้าซิ่นและผ้าขาวม้าในรูปแบบต่าง ๆ บนเวทีและให้อาสาสมัครผู้ชมร่วมทดลองบนเวทีสร้างความประทับใจและชื่นชมความงดงามของผ้าไทยและเข้าใจในวัฒนธรรมการนุ่งผ้าแบบไทยมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้เข้าร่วมงานหลายคนได้ให้ความเห็นว่าชื่นชอบความงดงามของผ้าไทยมานานแต่ไม่ทราบว่าสามารถใช้อย่างไรนอกเหนือจากการห่มเป็นผ้าคลุมตัวและประดับตกแต่งบ้าน

นอกจากนี้ ชุมชนไทยยังได้จัด Thai Bazaar โดยจัดแสดงและจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมไทยต่อเนื่องจากปีก่อนหน้า เพื่อระดมทุนช่วยเหลือและพัฒนาการศึกษาให้กับนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ระเมิง จังหวัดตาก ซึ่งเป็นโรงเรียนในโครงการตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (พระราชอิสริยยศในขณะนั้น) เพิ่มเติมในงานนี้ด้วย

การจัดเทศกาลไทย ครั้งที่ 3 มีผู้เข้าร่วมงานหลายหมื่นคนและเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา มีร้านอาหารเข้าร่วม 7 ร้าน ร้านสปาและนวดไทย 2 ร้าน และร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับประเทศไทย อีก 7 ร้าน รวม 16 ร้าน และมีหน่วยงานไทยที่มาร่วมออกบูธให้ข้อมูล 3 หน่วยงานคือ สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครแวนคูเวอร์ สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ณ กรุงวอชิงตัน และสำนักงาน ททท. ณ นครนิวยอร์ก รวมจำนวนบูธทั้งสิ้น 19 บูธ

3.1.3 ระยะที่ 3 ประเมินผลและพัฒนา (ค.ศ. 2017–2018)

3.1.3.1 โครงการเทศกาลไทย ครั้งที่ 4

จัดขึ้นระหว่างวันที่ 22–23 กรกฎาคม ค.ศ. 2017 ณ บริเวณ North Plaza ของ Vancouver Art Gallery โดยในปีนี้เป็นปีสำคัญของแคนาดาเนื่องในโอกาสครบรอบ 150 ปีของการก่อตั้งประเทศ (แคนาดาก่อตั้งประเทศเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 1867) สถานกงสุลใหญ่ฯ จึงได้ร่วมแสดงความยินดีกับประเทศแคนาดาและชาวแคนาดาในโอกาสการเฉลิมฉลองครบรอบ 150 ปีของการก่อตั้งประเทศด้วย เพื่อเป็นการขอบคุณในการต้อนรับ อัยาศัยไมตรี ตลอดจนความร่วมมือต่าง ๆ ที่ทั้งสองฝ่ายได้ร่วมกันพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลากว่า 55 ปี⁵²

ในการนี้ โรงเรียนพาทย์กุลการดนตรีและนาฏศิลป์ด้วยการสนับสนุนจากกระทรวงวัฒนธรรมได้มาร่วมแสดงในงาน โดยในพิธีเปิดได้จัดแสดงนาฏศิลป์ชุด Spirit of Thailand และระบำกฤดาภินิหารเพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์ไทย และพรรณาถึงเทพบุตรเทพธิดาที่ได้มาร่วม

⁵² ไทยและแคนาดาได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน ค.ศ. 1961

แข่งชิงสาธการในความเจริญก้าวหน้าของไทย ตลอดจนได้เพิ่มการสื่อถึงความชื่นชมโสมนัสในความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นระหว่างไทยกับแคนาดา โดยใช้ธงชาติไทยคู่กับธงชาติแคนาดาและมีการโปรยดอกไม้เพื่ออวยพรแก่ประเทศแคนาดาและชาวแคนาดาเนื่องในโอกาสการเฉลิมฉลองครบรอบ 150 ปีของการก่อตั้งประเทศด้วย

พิธีเปิดงานเทศกาลไทยฯ ในปีนี้มีแขกเกียรติยศที่ร่วมกล่าวแสดงความยินดีหลายท่าน อาทิ นาย Bruce Ralston รัฐมนตรีกระทรวงการค้า การจ้างงานและเทคโนโลยี รัฐบริติชโคลัมเบีย นาย Raj Chouhand สมาชิกรัฐสภารัฐบริติชโคลัมเบีย นาย Raymond Louie รักษาการนายกเทศมนตรีนครแวนคูเวอร์ นาย Chak Au รักษาการนายกเทศมนตรีเมืองริชมอนด์ นาย Laurence Rankin รองผู้บัญชาการตำรวจนครแวนคูเวอร์ ในฐานะผู้แทนนาย Adam Palmer ผู้บัญชาการตำรวจนครบาลนครแวนคูเวอร์ นาง Erin Shum รองประธานคณะกรรมการบริหารสวนสาธารณะนครแวนคูเวอร์ ผู้แทนนาย Michael Wiebe ประธานคณะกรรมการบริหารสวนสาธารณะ นครแวนคูเวอร์ เป็นต้น

นอกเหนือจากการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรีไทย และการแสดงต่าง ๆ โดยชุมชนไทยในนครแวนคูเวอร์แล้ว ในปีนี้ คณะพาทย์กุลการดนตรีและนาฏศิลป์ได้นำเสนอการออกกำลังกายชุด Thai Fit ซึ่งเป็นการผสมผสานท่ารำไทยและศาสตร์นาฏศิลป์ไทยกับการออกกำลังกายตามมาตรฐานสากลได้อย่างสร้างสรรค์ ทันสมัย และลงตัว นับเป็นการเปิดมิติใหม่ ๆ ให้ชาวแคนาดาได้เห็นว่านาฏศิลป์ไทยไม่ได้มีเฉพาะการรำแบบคลาสสิกแต่มีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่อง มีคุณค่าทางศิลปะและมีประโยชน์ช่วยให้ร่างกายแข็งแรงได้อีกด้วย

การจัดเทศกาลไทย ครั้งที่ 4 มีผู้เข้าร่วมงานหลายหมื่นคนและเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา มีร้านอาหารเข้าร่วม 8 ร้าน ร้านสปาและนวดไทย 1 ร้าน และร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับประเทศไทย อีก 7 ร้าน รวม 16 ร้าน และมีหน่วยงานไทยมาร่วมออกบูธให้ข้อมูล 4 หน่วยงานคือ สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครแวนคูเวอร์ สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ณ กรุงวอชิงตัน สำนักงาน BOI ณ นครนิวยอร์ก และสำนักงาน ททท. ณ นครนิวยอร์ก รวมจำนวนทั้งสิ้น 20 บูธ

ทั้งนี้ โดยที่ได้มีการดำเนินโครงการเทศกาลไทยต่อเนื่องกันมาแล้วเป็นเวลา 3 ปี ในปี ค.ศ. 2017 สถานกงสุลใหญ่ฯ จึงได้ริเริ่มการออกแบบสำรวจความคิดเห็นเพื่อประเมินผลการดำเนินโครงการเทศกาลไทย ครั้งที่ 4 และนำไปใช้ประกอบการพิจารณาปรับปรุงรูปแบบการดำเนินโครงการฯ ในปี ค.ศ. 2018 โดยผลการสำรวจความคิดเห็นจะได้สรุปรวมอยู่ใน ข้อ 3.1.3.3 สรุปผลการจัดทำแบบสอบถามข้อมูลและความคิดเห็นโดยสถานกงสุลใหญ่ฯ

3.1.3.2 โครงการเทศกาลไทย ครั้งที่ 5

จัดขึ้นระหว่างวันที่ 21-22 กรกฎาคม ค.ศ. 2018 ณ บริเวณ North Plaza ของ Vancouver Art Gallery โดยเป็นปีแรกที่มีการกำหนด Theme ของการจัดงาน โดยงานในปีนี้อัดขึ้นภายใต้หัวข้อ “Harmonious Thailand” เพื่อสื่อถึงความเป็นสังคมที่มีความสมัครสมานสามัคคีมีความต่อเนื่องทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม รวมทั้งสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของภาคส่วนต่าง ๆ ของไทย การพัฒนาประเทศอย่างสมดุล มีการผสมผสานที่ลงตัว

ระหว่างความงดงามทางประวัติศาสตร์และความทันสมัยก้าวหน้าด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมตามนโยบาย “Thailand 4.0”

พิธีเปิดงานเทศกาลไทยฯ ในปีนี้มีแขกเกียรติยศที่ร่วมงานหลายท่าน อาทิ นาง Yonah Martin วุฒิสมาชิกแคนาดา ในฐานะผู้แทนนาง Alice Wong สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แคนาดา นาย Bruce Ralston รัฐมนตรีกระทรวงการค้า การจ้างงานและเทคโนโลยี รัฐบริติชโคลัมเบีย นาย Raj Chouhand รองประธานรัฐสภา รัฐบริติชโคลัมเบีย นาง Heather Deal รองนายกเทศมนตรีนครแวนคูเวอร์ นาย Hector Bremer เทศมนตรีนครแวนคูเวอร์ นาย Chak Au เทศมนตรีเมืองริชมอนด์ นาย Martin Bruce ผู้กำกับการตำรวจนครแวนคูเวอร์ในฐานะผู้แทน นาย Adam Palmer ผู้บัญชาการตำรวจนครแวนคูเวอร์

ตามที่สถานกงสุลใหญ่ฯ ได้จัดทำแบบสำรวจข้อมูลและความคิดเห็นในระหว่างการจัดงานเทศกาลไทย ครั้งที่ 4 เมื่อปี ค.ศ. 2017 ในการนี้จึงได้มีการนำผลการสำรวจข้อมูลและความคิดเห็นดังกล่าวมาใช้ปรับปรุงและเพิ่มรูปแบบของการดำเนินงานในปีนี้ ซึ่งพบว่าผู้เข้าร่วมงานส่วนใหญ่ (ร้อยละ 58) คือผู้มีอายุตั้งแต่ 41 ปี ขึ้นไป โดยมีกลุ่มอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 16 กลุ่มอายุ 21-30 ร้อยละ 15 และกลุ่มอายุน้อยกว่า 21 ปี เพียงร้อยละ 10 ในการนี้ โดยที่สถานกงสุลใหญ่ฯ เล็งเห็นว่ากลุ่มผู้มีอายุน้อยกว่า 41 ปี จะเป็นฐานผู้ติดตามสำคัญของงานเทศกาลไทยในอนาคต และโดยที่กลุ่มดังกล่าวเป็นผู้อยู่ใน Generation Y และ Z ซึ่งเติบโตมาในช่วงที่สังคมมีพัฒนาการด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและอินเทอร์เน็ต จึงมีความเชี่ยวชาญและนิยมใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีในการสื่อสารและให้ความสำคัญกับโลก online กอปรกับรัฐบาลไทยมีนโยบาย Thailand 4.0 ในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม ในการนี้ เพื่อดึงดูดผู้เข้าร่วมงานกลุ่ม Generation Y และ Z รวมทั้งสะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นและศักยภาพของไทยในด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยเฉพาะในด้านมัลติมีเดีย สถานกงสุลใหญ่ฯ จึงได้เชิญผู้แทนสมาคมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์เกมไทย และผู้แทนสมาคมผู้ประกอบการแอนิเมชันและคอมพิวเตอร์กราฟิกส์ไทย ร่วมออกบูธในงานเทศกาลไทย ครั้งที่ 5 เพื่อสาธิต จัดแสดง และให้ผู้เข้าร่วมงานได้ทดลองเล่นเกมออนไลน์ของไทย และชมตัวอย่างภาพยนตร์แอนิเมชันไทย อีกทั้งร่วมกับสำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำกรุงวอชิงตัน จัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับนวัตกรรมการผลิตโปรตีนจากแมลงซึ่งไทยมีศักยภาพและกำลังเป็นที่สนใจของแคนาดาในฐานะแหล่งโปรตีนทางเลือกที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ เพื่อตอบใจทักเกี่ยวกับ Generations ให้ดียิ่งขึ้น สถานกงสุลใหญ่ฯ ยังได้จัดตั้งวงดนตรีไทยสากลขึ้นเป็นครั้งแรกในนครแวนคูเวอร์ ภายใต้ชื่อ “วงไทย” ริเริ่ม โดยนายธนวัฒน์ จันทรตรี กงสุลใหญ่ ณ นครแวนคูเวอร์ เพื่อเปิดมิติใหม่ ๆ ด้านวัฒนธรรมดนตรีร่วมสมัยของไทยในงานเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ ครั้งที่ 5 และแสดงถึงศักยภาพและความสามารถทางด้านดนตรีสากลของคนไทยให้เป็นที่รู้จักและนิยมยิ่งขึ้นด้วย โดยเพิ่มเติมจากการนำเสนอการแสดงนาฏศิลป์และดนตรีแบบดั้งเดิม นอกจากนี้ งานเทศกาลไทย ครั้งที่ 5 ยังได้คงการนำเสนอวัฒนธรรมการออกกำลังกายแบบ Thai Fit โดยคณะโรงเรียนพาทย์กุลนาฏศิลป์ที่มาร่วมแสดงในงานเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ อีกครั้ง และได้เชิญศิลปินนักออกแบบแฟชั่นชาวแคนาดา ที่เคยร่วมกับสถานกงสุลใหญ่ฯ และชุมชนไทยในนครแวนคูเวอร์ จัดงานกาลาดินเนอร์ “ช่วยน้องสานฝัน” มาแต่งเติมเพิ่มสีสันและ

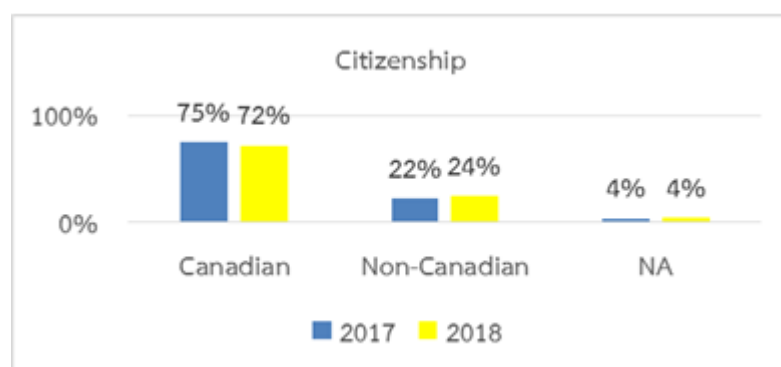
ความหลากหลายทางวัฒนธรรมในงาน ด้วยการจัดแพชั่นโชว์ผ้าไทย ที่ผสมผสาน 3 วัฒนธรรม คือ ไทย ญี่ปุ่น และแคนาดา โดยนำวัสดุจากประเทศไทย ออกแบบโดยนักออกแบบชาวญี่ปุ่น และเดินแพชั่นโชว์โดยนางแบบอาชีพชาวแคนาดา ซึ่งสร้างความประทับใจและตื่นตาตื่นใจให้กับผู้เข้าร่วมงาน ในปีนี้อย่างมาก ในงานเทศกาลไทยปีนี้ สถานกงสุลใหญ่ฯ ยังได้ประกาศความสำเร็จในการก่อสร้างหอพักให้กับนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ระเมิง จังหวัดตาก ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และได้แสดงความขอบคุณ Canadian International Education Foundation (CIEAF) หน่วยงานแคนาดาที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสาธารณชนแคนาดาและชุมชนไทยที่ได้ร่วมแรงร่วมใจกับสถานกงสุลใหญ่ฯ ความสำเร็จให้กับโครงการร่วมไทย-แคนาดา ดังกล่าว อันจะส่งผลให้เด็กในท้องถิ่นทุรกันดารได้มีโอกาสรับการศึกษา และมีอนาคตที่ดีขึ้น

การจัดเทศกาลไทย ครั้งที่ 5 มีผู้เข้าร่วมงานหลายหมื่นคนและเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา มีร้านอาหารไทยเข้าร่วม 10 ร้าน ร้านสปาและนวดไทย 1 ร้าน และร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับประเทศไทยอีก 13 ร้าน รวม 24 ร้าน และมีหน่วยงานไทยที่ร่วมออกบูธให้ข้อมูล 3 หน่วยงานคือ สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครแวนคูเวอร์ สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ณ กรุงวอชิงตัน และสำนักงาน ททท. ณ นครนิวยอร์ก รวมจำนวนทั้งสิ้น 27 บูธ

3.1.3.3 สรุปผลการจัดทำแบบสอบถามข้อมูลและความคิดเห็นโดยสถานกงสุลใหญ่ฯ

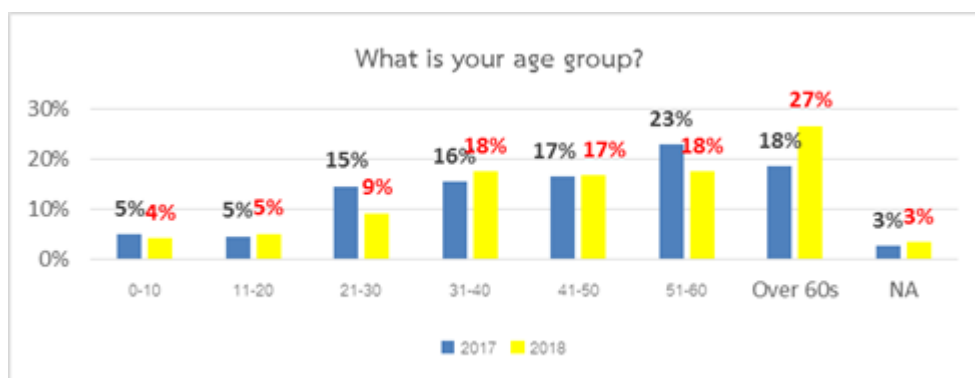
สถานกงสุลใหญ่ฯ ได้จัดทำแบบสอบถามข้อมูลและความคิดเห็นจากสาธารณชนแคนาดาและผู้เข้าร่วมงานเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ ครั้งที่ 4 ระหว่างวันที่ 22-23 กรกฎาคม ค.ศ. 2017 โดยมีอาสาสมัครตอบแบบสอบถามจำนวน 309 คน และโครงการเทศกาลไทย ครั้งที่ 5 ระหว่างวันที่ 21-22 กรกฎาคม ค.ศ. 2018 โดยมีอาสาสมัครตอบแบบสอบถาม จำนวน 120 คน สรุปผลได้ดังนี้

1) ผู้เข้าร่วมงานส่วนใหญ่เป็นชาวแคนาดาซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการ คือ สาธารณชนแคนาดา

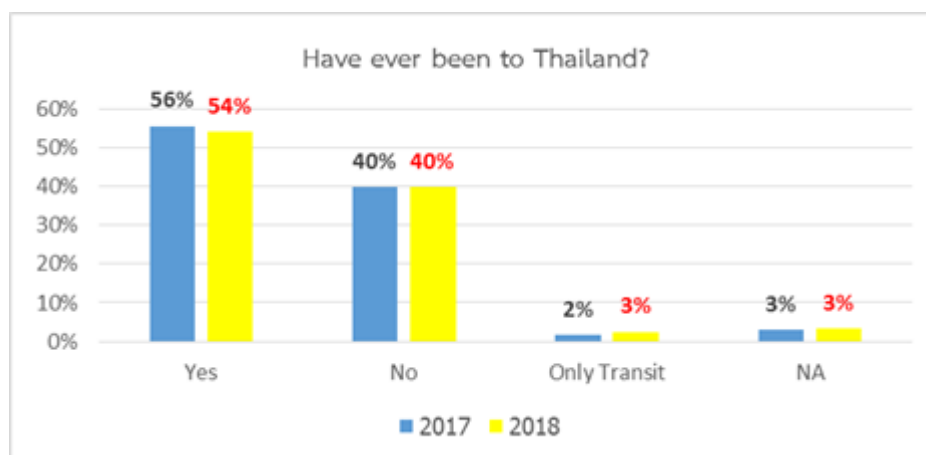
แผนภูมิที่ 2 กราฟเปรียบเทียบสถิติผู้เข้าร่วมงานเทศกาลไทย ครั้งที่ 4 เมื่อปี ค.ศ. 2017 และครั้งที่ 5 เมื่อปี ค.ศ. 2018

2) ผู้เข้าร่วมงานเทศกาลไทยส่วนใหญ่ คือร้อยละ 58 และร้อยละ 62 ในปี ค.ศ. 2017 และปี ค.ศ. 2018 ตามลำดับ เป็นผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป และในทั้งสองปี กลุ่มผู้ที่มีอายุ 0-10 ปี 11-20 ปี และ 21-30 ปี ยังคงเข้าร่วมงานน้อยมาก คือ คิดเป็นประมาณ 1 ใน 3 และ 1 ใน 2 ของช่วงอายุอื่น ๆ

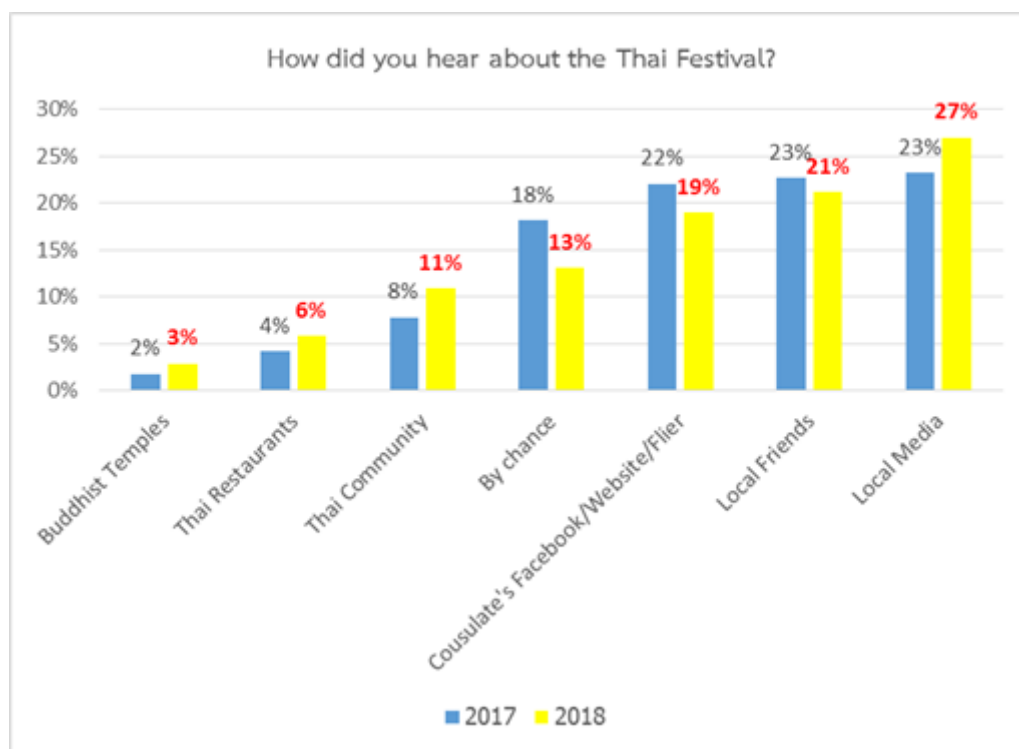
แผนภูมิที่ 3 กราฟเปรียบเทียบช่วงอายุผู้เข้าร่วมงานเทศกาลไทย ครั้งที่ 4 เมื่อปี ค.ศ. 2017 และครั้งที่ 5 เมื่อปี ค.ศ. 2018

3) เช่นเดียวกับปี 2017 ผู้เข้าร่วมงานเทศกาลไทยในปี 2018 ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 54) เคยเดินทางไปประเทศไทยมาแล้ว และร้อยละของผู้ที่ไม่เคยเดินทางไปประเทศไทยยังคงเท่าเดิมที่ร้อยละ 40 ในการนี้จึงควรนำเสนอประเทศไทยในลักษณะผสม คือ นำเสนอข้อมูล/แง่มุมทั่วไปสำหรับผู้ยังไม่เคยเดินทางไปประเทศไทย ควบคู่กับการนำเสนอข้อมูล/แง่มุมในเชิงลึกสำหรับผู้ที่เคยไปประเทศไทยมาแล้ว

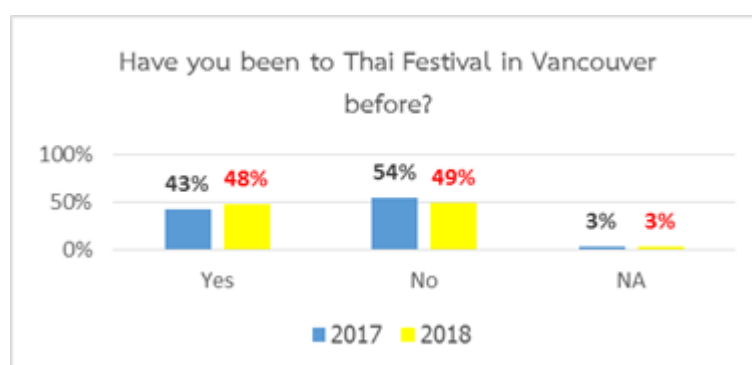
แผนภูมิที่ 4 กราฟเปรียบเทียบผู้เข้าร่วมงานเทศกาลไทย ครั้งที่ 4 เมื่อปี ค.ศ. 2017 และครั้งที่ 5 เมื่อปี ค.ศ. 2018 ที่เคยเดินทางไปประเทศไทยแล้ว

4) ในส่วนของช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดงานเทศกาลไทย นั้น 3 ช่องทางใหญ่ที่สุด ในปี ค.ศ. 2018 ยังคงเป็นจากสื่อท้องถิ่น จากเพื่อนหรือคนรู้จัก และจากสื่อของสถานกงสุลใหญ่ฯ เช่นเดียวกับปี ค.ศ. 2017

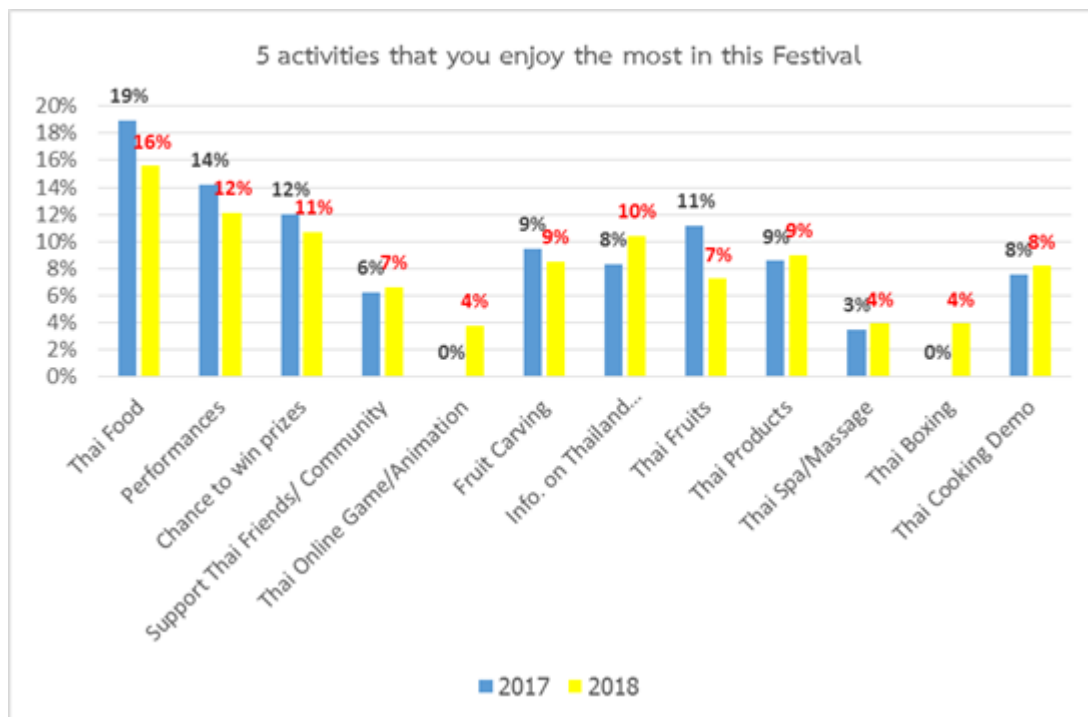
แผนภูมิที่ 5 กราฟเปรียบเทียบช่องทางการรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดงานเทศกาลไทย ครั้งที่ 4 เมื่อปี ค.ศ. 2017 และครั้งที่ 5 เมื่อปี ค.ศ. 2018

5) ผู้เข้าร่วมงานเทศกาลไทยในทั้งสองปีมีสัดส่วนของผู้ที่เคยเข้าร่วมงานมาก่อน กว่าร้อยละ 40 แสดงว่างานเทศกาลไทยเริ่มมีผู้ติดตามและผู้เข้าร่วมงานเกิดความประทับใจ จึงสนใจเข้าร่วมงานอีก

แผนภูมิที่ 6 กราฟเปรียบเทียบแสดงการเคยเข้าร่วมเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ ก่อนงานเทศกาลไทย ครั้งที่ 4 เมื่อปี ค.ศ. 2017 และครั้งที่ 5 เมื่อปี ค.ศ. 2018

6) กิจกรรมที่เป็นที่นิยมมากที่สุด 3 อันดับแรกในทั้ง 2 ปี ยังคงเป็นอาหารไทย นาฏศิลป์และการแสดงบนเวที รวมถึงการตอบคำถามชิงรางวัล

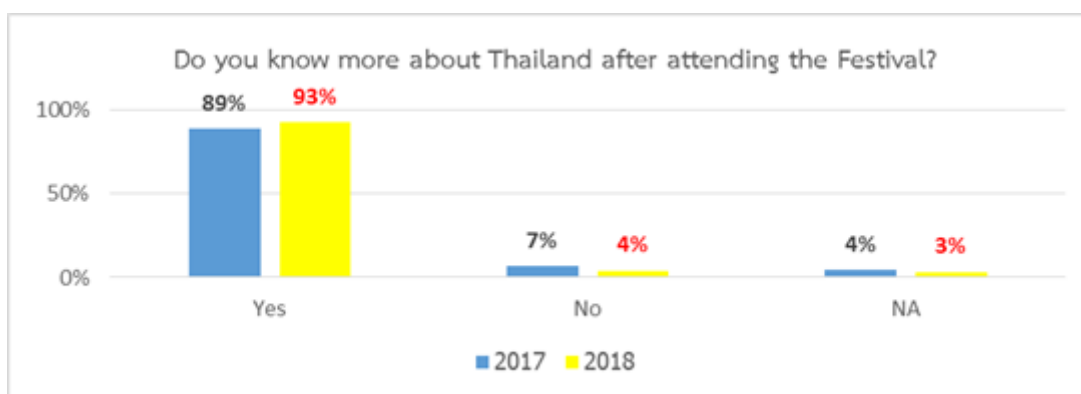
แผนภูมิที่ 7 กราฟเปรียบเทียบกิจกรรมที่เป็นที่สนใจมากที่สุดของผู้เข้าร่วมงานเทศกาลไทย ครั้งที่ 4 เมื่อปี ค.ศ. 2017 และครั้งที่ 5 เมื่อปี ค.ศ. 2018

7) ในส่วนของการประเมินความรู้จักประเทศไทย ผู้เข้าร่วมงานส่วนใหญ่เห็นว่ารู้จักประเทศไทยในระดับดีมาก-ดีที่สุด (ระดับ 8-10)

แผนภูมิที่ 8 กราฟเปรียบเทียบการประเมินตนเองของผู้เข้าร่วมงานเทศกาลไทย ครั้งที่ 4 เมื่อปี ค.ศ. 2017 และครั้งที่ 5 เมื่อปี ค.ศ. 2018 ในแง่ความรู้เกี่ยวกับประเทศไทย

8) ผู้เข้าร่วมงานเทศกาลไทยในทั้งสองปีส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 89 ในปี ค.ศ. 2017 และร้อยละ 93 ในปี ค.ศ. 2018 เห็นว่าได้เรียนรู้เกี่ยวกับประเทศไทยเพิ่มเติม

แผนภูมิที่ 9 กราฟเปรียบเทียบการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับประเทศไทยหลังการเข้าร่วมงานเทศกาลไทย ครั้งที่ 4 เมื่อปี ค.ศ. 2017 และครั้งที่ 5 เมื่อปี ค.ศ. 2018

3.2 การประเมินความเหมาะสมของการใช้ Soft Power กระชับความสัมพันธ์ไทย-แคนาดา ผ่านการดำเนินโครงการเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ ระหว่างปี ค.ศ. 2014-2018 ด้วยทฤษฎี CIPPIEST

รายงานฉบับนี้ใช้ทฤษฎี CIPPIEST ในการประเมินความเหมาะสมของการใช้ Soft Power กระชับความสัมพันธ์ไทย-แคนาดา ผ่านการดำเนินโครงการเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ ระหว่างปี ค.ศ. 2014-2018 ใน 8 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบริบท (Context Evaluation) ด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs Evaluation) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) ด้านผลผลิต (Products Evaluation) ด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) ด้านประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) ด้านความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) และด้านการถ่ายโยงความรู้ (Transportability Evaluation)

ในการนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงและใกล้ชิดกับการดำเนินงานของสถานกงสุลใหญ่ฯ ประกอบด้วย ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ อาสาสมัคร สมาชิกชุมชนไทย รวมถึงเครือข่าย Friends of Thailand ระหว่างเดือนเมษายน-พฤษภาคม ค.ศ. 2019 รวมทั้งสิ้น 149 คน เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลที่ใช้ประกอบการประเมินความเหมาะสมของโครงการและการใช้ Soft Power กระชับความสัมพันธ์ไทย-แคนาดา ระหว่างปี ค.ศ. 2014-2018 และในระยะต่อไป ควบคู่กับการใช้ผลการสำรวจข้อมูลและความคิดเห็นผู้เข้าร่วมงานเทศกาลไทย ครั้งที่ 4 และครั้งที่ 5 ซึ่งสถานกงสุลใหญ่ฯ ได้ดำเนินการสำรวจระหว่างวันที่ 22-23 กรกฎาคม ค.ศ. 2017 และระหว่างวันที่ 21-22 กรกฎาคม ค.ศ. 2018 ตามลำดับ รวมถึงประสบการณ์ตรงจากการดำเนินงานในฐานะเจ้าหน้าที่โครงการของผู้ศึกษา และข้อมูลปฐภูมิและทฤษฎีธรรมที่เกี่ยวข้อง

3.2.1 การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation)

3.2.1.1 บริบทด้านสถานะความสัมพันธ์และสภาพปัญหา

ด้วยข้อจำกัดในมิติการเมืองและการทหารภายหลังการเกิดรัฐประหารที่ประเทศในปี ค.ศ. 2014 กอปรกับระดับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจทั้งในแง่การค้าและการลงทุนระหว่างไทยกับแคนาดาที่มีไม่มากนักและยังไม่เพียงพอในการเป็นตัวช่วยขับเคลื่อนและต่อรองความสัมพันธ์ที่เริ่มตึงเครียดทางเห็น ส่งผลให้สถานกงสุลใหญ่ ณ นครแวนคูเวอร์ นำ Soft Power มาใช้ในการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับแคนาดา โดยเลือกใช้วัฒนธรรมไทยเป็นตัวนำ ผ่านการริเริ่มและดำเนินโครงการเทศกาลไทยในนครแวนคูเวอร์อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี ค.ศ. 2014 ตามที่กล่าวมาแล้ว โดยละเอียดในบทที่ 1 ข้อ 1.1.3 ความสำคัญของปัญหา เมื่อพิจารณาในแง่ภาพรวมของสถานะความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับแคนาดาในขณะนั้นรวมถึงข้อจำกัดต่าง ๆ การตัดสินใจนำ Soft Power มาใช้นับว่ามีความเหมาะสม ด้วยเป็นที่ชัดเจนว่ากลไกด้าน Hard Power นั้นติดขัดและไม่เพียงพอที่จะนำมาช่วยแก้ไขสถานการณ์ได้ทันทีในขณะนั้น อีกทั้งทรัพยากรด้าน Soft Power อีก 2 แหล่งนอกเหนือจากวัฒนธรรม ตามทฤษฎีของ Nye คือ (1) ค่านิยมทางการเมือง (political values) และ (2) นโยบายต่างประเทศ (foreign policy) ของไทยในสายตาแคนาดาก็ได้รับผลกระทบโดยตรงจากเหตุการณ์รัฐประหารในประเทศไทยทำให้ไม่สามารถนำมาใช้ได้อย่างเต็มที่เช่นกัน

3.2.1.2 บริบทด้านสภาพสังคมในพื้นที่ดำเนินการและกลุ่มเป้าหมาย

เมื่อพิจารณาความเหมาะสมในแง่บริบทด้านพื้นที่ดำเนินการพบว่า นครแวนคูเวอร์แม้จะมีประชากรเพียง 631,486 คน จากสถิติการสำรวจประชากรโดยรัฐบาลแคนาดาเมื่อปี ค.ศ. 2016 (2016 Census) แต่ในพื้นที่นครแวนคูเวอร์และปริมณฑลหรือที่เรียกว่า The Greater Vancouver นั้นมีประชากรมากถึง 2,463,431 คน หรือกว่าครึ่งของประชากรของรัฐบริติชโคลัมเบียทั้งหมด (4,648,055 คน) โดยแวนคูเวอร์จัดเป็นเขตนครหลวง (metropolitan area) ที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 3 ของแคนาดา และมีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุดในแคนาดา คือ 5,400 คน ต่อตารางกิโลเมตร อีกทั้งยังเป็นหนึ่งในเมืองท่องเที่ยวพักผ่อนที่สำคัญของประเทศ โดยเมื่อปี ค.ศ. 2017 มีผู้เดินทางมาท่องเที่ยวที่นครแวนคูเวอร์ถึงกว่า 10.3 ล้านคน และยังเป็นแหล่งลงเรือและแวะพักสำหรับเรือสำราญที่จะเดินทางต่อไปยังรัฐ Alaska ของสหรัฐฯ โดยในแต่ละปีมีจำนวนถึงกว่าล้านคนอีกด้วย⁵³

นอกจากนี้ แวนคูเวอร์ยังมีความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติสูง โดยประชากรถึงร้อยละ 53 ใช้ภาษาอื่นนอกจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาแรก และเมื่อรวมจำนวน ร้อยละของผู้มีเชื้อสายเอเชียในนครแวนคูเวอร์พบว่ามีสูงถึง ร้อยละ 47.1 โดยส่วนใหญ่เป็นผู้มีเชื้อสายจีน (ร้อยละ 27.7) นครแวนคูเวอร์จึงเป็นหนึ่งในเมืองที่มีผู้มีเชื้อสายจีนอยู่รวมตัวกันมากที่สุด ในทวีปอเมริกาเหนือ นอกจากนั้นเป็นผู้มีเชื้อสายเอเชียใต้ (ร้อยละ 6) ฟิลิปปินส์ (ร้อยละ 6) เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ร้อยละ 3) ญี่ปุ่น (ร้อยละ 1.7) เกาหลีใต้ (ร้อยละ 1.5) เอเชียตะวันตก (ร้อยละ 1.2)⁵⁴

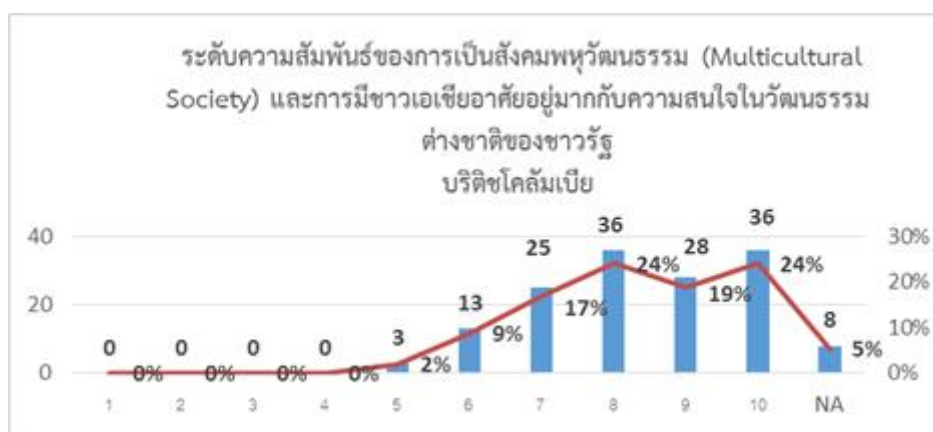
⁵³ “Vancouver,” Wikipedia, <https://en.wikipedia.org/wiki/Vancouver> (accessed July 19, 2019).

⁵⁴ “Vancouver Population 2019,” World Population Review, <http://worldpopulationreview.com/world-cities/vancouver-population> (accessed July 19, 2019).

ด้วยสัดส่วนการมีผู้มีเชื้อสายเอเชียที่มีความคล้ายคลึงทางด้านวัฒนธรรมกับไทยอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก การจัดงานเทศกาลไทยโดยนำศิลปวัฒนธรรมไทยมานำเสนอเพื่อเป็นสื่อดึงดูดความสนใจและเสริมสร้างภาพลักษณ์ไทยในรัฐบริติชโคลัมเบียจึงมีความเหมาะสม ดังเช่นที่ Nye กล่าวไว้ว่า

*As we have seen, popular culture is more like to attract people and produce soft power in the sense of preferred outcomes in situations where cultures are somewhat similar rather than widely dissimilar. All power depends on context—who relates to whom under what circumstance—but soft power depends more than hard power upon the existence of willing interpreters and receivers.*⁵⁵

ทั้งนี้ ผลการสำรวจความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องฯ ยืนยันความคิดเห็นเช่นเดียวกัน โดยร้อยละ 67 สนับสนุนว่าการเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม (Multicultural Society) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีสัดส่วนของชาวเอเชียอาศัยอยู่มากทำให้รัฐบริติชโคลัมเบียมีความคุ้นเคยและสนใจในวัฒนธรรมต่างชาติ รวมถึงวัฒนธรรมไทย ในระดับมาก-มากที่สุด (ระดับ 8-10) ในการนี้ การตัดสินใจดำเนินโครงการเทศกาลไทยในนครแวนคูเวอร์จึงมีความเหมาะสม

แผนภูมิที่ 10 กราฟแสดงความเห็นเกี่ยวกับระดับความสัมพันธ์ของการเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมและมีชาวเอเชียอาศัยอยู่มากกับความสนใจในวัฒนธรรมต่างชาติของชาวรัฐบริติชโคลัมเบีย

3.2.1.3 บริบทด้านนโยบายท้องถิ่น

ในเชิงนโยบายนครแวนคูเวอร์และรัฐบริติชโคลัมเบียให้ความสำคัญกับการเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก โดยมีการจัดตั้ง Racial and Ethno-Cultural Equity Advisory Committee (ชื่อเดิม Cultural Communities Advisory Committee) ขึ้นเป็นการเฉพาะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในนครแวนคูเวอร์ โดยหนึ่งในหน้าที่สำคัญของ

⁵⁵ Nye, *Soft Power: The Means to Success in World Politics*, p. 15–16.

คณะกรรมการชุดนี้คือการสนับสนุนและให้คำแนะนำในการจัดงานด้านวัฒนธรรมต่าง ๆ ในนครแวนคูเวอร์⁵⁶ นอกจากนี้ รัฐบริติชโคลัมเบียซึ่งเป็นรัฐที่มีความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติมากที่สุดในแคนาดา (most ethnically diverse province in Canada) ยังให้การสนับสนุน ส่งเสริม และปกป้องความเป็นพหุสังคมของรัฐ นาย John Horgan มุขมนตรีรัฐบริติชโคลัมเบีย กล่าวให้คำมั่นในงาน “B.C. Multicultural Week, 18–24, 2018,” ความว่า

*Our history has been shaped by the people who have come together to build this province, and our communities are enriched every day by the cultural traditions and celebrations we share....Our government will always stand up for the values of equality, diversity and respect that British Columbians share. We will keep working together to build a better, more inclusive province, to make life better for every person in every community.*⁵⁷

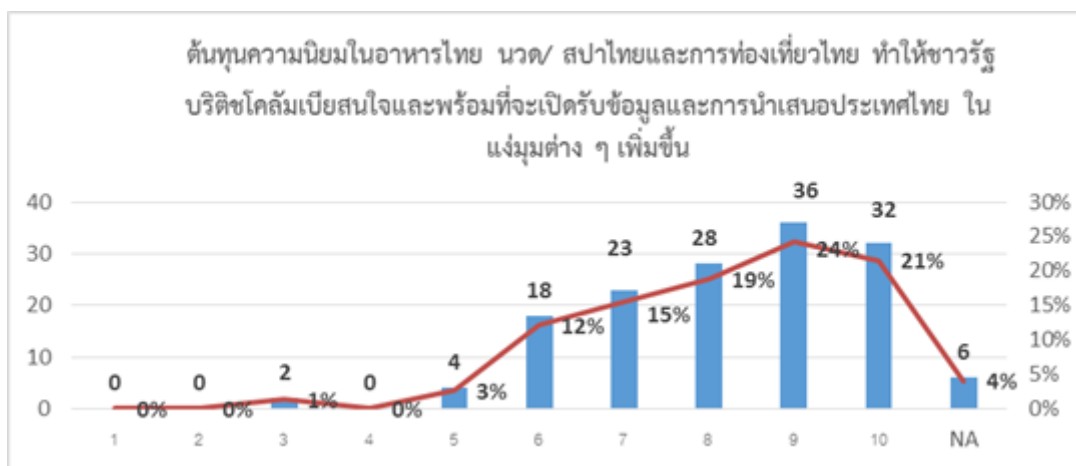
นอกจากนี้ ยังจะเห็นได้จากการที่มีผู้แทนระดับสูงของรัฐบริติชโคลัมเบีย และนครแวนคูเวอร์รวมถึงเมืองใกล้เคียง ทั้งในระดับประธานรัฐสภา รัฐมนตรี ผู้แทนราษฎร รักษาการเทศมนตรี เทศมนตรี และบุคคลสำคัญจากภาคส่วนต่าง ๆ ของรัฐเข้าร่วมเป็นเกียรติในงานเทศกาลไทยในทุกปีส่งผลให้ไทยสามารถใช้โอกาสดังกล่าวในการสร้างเครือข่ายและกระชับความสัมพันธ์กับบุคคลสำคัญ ๆ เหล่านี้ โดยใช้วัฒนธรรมเป็นสื่ออีกด้วย

3.2.1.4 บริบทด้านความนิยมไทยและต้นทุน Soft Power ในพื้นที่

นอกเหนือจากความสำเร็จของร้านอาหารไทย ร้านสปา/นวดแผนไทยที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความนิยมในวัฒนธรรมไทยที่มีอยู่ในพื้นที่แล้ว ผลการสำรวจความคิดเห็นผู้ที่เกี่ยวข้องฯ ซึ่งร้อยละ 61 ย้ายมาอยู่แคนาดานานกว่า 6 ปี ขึ้นไป (ร้อยละ 31 อยู่มานานกว่า 15 ปี และร้อยละ 49 อยู่มานานกว่า 10 ปี) พบว่าส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 64 เห็นเช่นกันว่า ต้นทุนความนิยมในอาหารไทย นวด/สปาไทย และการท่องเที่ยวไทย ทำให้ชาวรัฐบริติชโคลัมเบียสนใจและพร้อมที่จะเปิดรับข้อมูลและการนำเสนอประเทศไทยในแง่มุมต่าง ๆ โดยให้คะแนนในระดับ 8–10 (มาก-มากที่สุด)

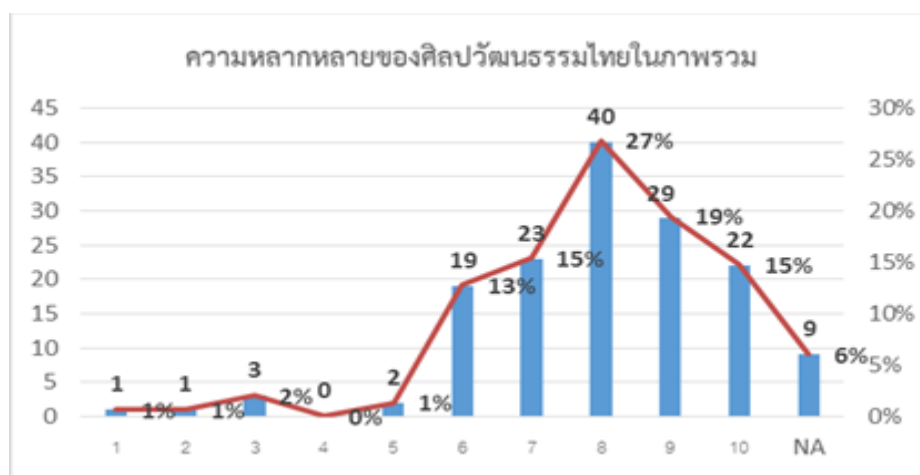
⁵⁶ “Racial and Ethno-Cultural Equity Advisory Committee,” Vancouver City, <https://vancouver.ca/your-government/racial-and-ethno-cultural-equity-advisory-committee.aspx> (accessed July 19, 2019).

⁵⁷ British Columbia News, “Premier’s Statement on B.C. Multicultural Week,” <https://news.gov.bc.ca/releases/2018PREM0136-002211> (accessed July 19, 2019).

แผนภูมิที่ 11 กราฟแสดงความเห็นเกี่ยวกับต้นทุนความนิยมในอาหารไทย นวด/สปาไทย และการท่องเที่ยวไทย

นอกจากนี้ ร้อยละ 70 ยังเห็นเช่นกันว่า ความหลากหลายของศิลปวัฒนธรรมไทยในภาพรวม เป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมความสำเร็จในการใช้ Soft Power กระชับความสัมพันธ์ไทย-แคนาดา โดยให้คะแนนในระดับ 8-10 (ดีมาก-ดีที่สุด)

แผนภูมิที่ 12 กราฟแสดงความเห็นเกี่ยวกับความหลากหลายของศิลปวัฒนธรรมไทยในฐานะปัจจัยความสำเร็จ

3.2.1.5 สรุปการประเมินด้านบริบท (Context Evaluation)

โครงการเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ เป็นตัวอย่างในการประเมินบริบทที่ดีก่อนเริ่มดำเนินโครงการ ถึงความเหมาะสมในการนำทรัพยากรด้าน Soft Power ประเภทไหนมาใช้ในการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับแคนาดาซึ่งในขณะนั้นเป็นช่วงที่ไทยกำลังประสบปัญหาด้านภาพลักษณ์กับแคนาดาภายหลังเหตุการณ์รัฐประหารในปี ค.ศ. 2014 อีกทั้ง ทรัพยากรด้าน Soft

Power อื่น ๆ รวมถึงทรัพยากรด้าน Hard Power ของไทยก็มีข้อจำกัดหรือได้รับผลกระทบตามไปด้วย นอกจากนี้ยังได้มีการประเมินสภาพสังคมในพื้นที่ กลุ่มเป้าหมาย นโยบายท้องถิ่น รวมถึงความนิยมไทย และต้นทุน Soft Power ในรัฐบริติชโคลัมเบียซึ่งเป็นพื้นที่ดำเนินโครงการด้วย ซึ่งช่วยเพิ่มโอกาสให้กับความสำเร็จในการดำเนินโครงการเป็นอย่างมาก อีกทั้งช่วยลดความเสี่ยงด้านงบประมาณและผลกระทบในเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นตามมา ดังคำกล่าวของซุนวู ปราชญ์ชาวจีน ผู้เป็นทั้งนักการทหาร และนักปกครองชั้นเลิศ ที่ว่า “การชนะทั้งร้อยมิใช่วิธีการอันประเสริฐแท้ แต่ชนะโดยไม่ต้องรบเลย จึงถือว่าเป็นวิธีการอันวิเศษยิ่ง” และ “หากรู้เขา รู้เรา แม้รบกันตั้งร้อยครั้งก็ไม่มีอันตรายอันใด ถ้าไม่รู้เขาแต่รู้เพียงเรา แม้ชนะย่อมก้ำกึ่งอยู่ หากไม่รู้ในตัวเขาตัวเราเสียเลยก็ต้องพราชัยทุกครั้งที่มีการยุทธ์นั้นแล”⁵⁸

3.2.2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs Evaluation)

3.2.2.1 สถานกงสุลใหญ่ฯ มีบุคลากรไม่มากนัก

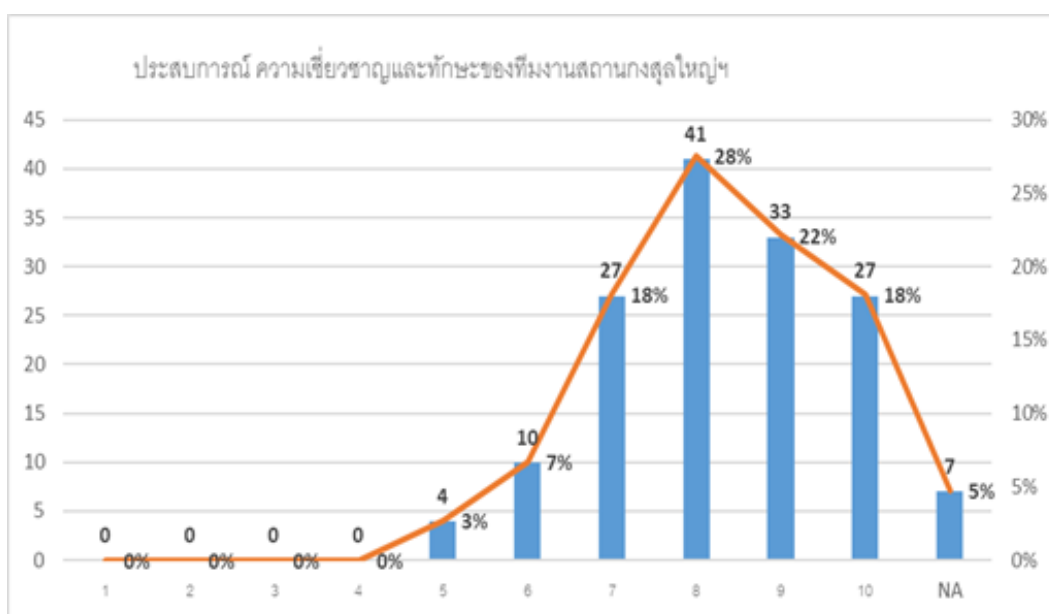
โดยมีข้าราชการ 4 คน ประกอบด้วย กงสุลใหญ่ รองกงสุลใหญ่ เจ้าหน้าที่การทูต และเจ้าหน้าที่คลัง และมีลูกจ้างชั่วคราวในต่างประเทศ 8 คน (เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น) ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่วิเคราะห์การเมืองและเศรษฐกิจ 1 คน เจ้าหน้าที่กงสุล 2 คน เสมียน 1 คน พนักงานขับรถ 2 คน รวมถึงผู้ติดตามกงสุลใหญ่ 2 คน คือ พนักงานบริการ (ประกอบอาหาร) และ พนักงานบริการ ในขณะที่ สถานกงสุลใหญ่ฯ มีหน้าที่และความรับผิดชอบครอบคลุมทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สารนิเทศ กงสุล องค์การระหว่างประเทศ/อาเซียน เช่นเดียวกับสถานเอกอัครราชทูตต่าง ๆ

ผลการสำรวจความคิดเห็นด้านบุคลากรของสถานกงสุลใหญ่ฯ สอดคล้องกับข้อสังเกตการณ์ของผู้ศึกษาที่ว่า ความมานะ มุ่งมั่นและตั้งใจของทีมข้าราชการและเจ้าหน้าที่สถานกงสุลใหญ่ฯ อีกทั้งประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ ทักษะและความสามารถพิเศษ โดยเฉพาะในด้านช่าง ศิลปะ ดนตรี การประสานงานและสร้างเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้สามารถดำเนินการกิจและโครงการต่าง ๆ รวมถึงโครงการเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยผลการสำรวจความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องฯ พบว่า ร้อยละ 74 เห็นว่าทีมงานสถานกงสุลใหญ่ฯ มีความมานะ มุ่งมั่นและตั้งใจในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ในระดับ ดีมาก-ดีที่สุด (ระดับ 8-10) และร้อยละ 68 เห็นว่าทีมงานสถานกงสุลใหญ่ฯ มีประสบการณ์ ความสามารถ และทักษะในการใช้ Soft Power เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อประเทศไทยในระดับเดียวกัน

⁵⁸ พระอัครเดช ญาณเตโช, “ซุนวู ปราชญ์แห่งพิชัยยุทธ,” <https://www.careerlink.co.th/careertools/search-jobs/รู้เขารู้เราพิชิตงานในฝัน> (สืบค้นเมื่อ 31 กรกฎาคม 2562).

แผนภูมิที่ 13 กราฟแสดงความเห็นเกี่ยวกับความมานะ มุ่งมั่นและตั้งใจของทีมงานกงสุลใหญ่ฯ

แผนภูมิที่ 14 กราฟแสดงความเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญและทักษะของทีมงานกงสุลใหญ่ฯ

อย่างไรก็ตาม โดยที่เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นของสถานกงสุลใหญ่ฯ ทั้งหมดเป็นชาวไทยที่อพยพย้ายถิ่นไปประเทศแคนาดาซึ่งแม้จะอยู่มาเป็นเวลานานแต่ก็ยังมีความจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษในรูปแบบทางการ ขาดทักษะ ความเชื่อมั่นและประสบการณ์ในการดำเนินรายการบนเวทีซึ่งมีความจำเป็นสำหรับการดำเนินโครงการด้าน Soft Power ต่าง ๆ ของสถานกงสุลใหญ่ฯ โดยเฉพาะการดำเนินรายการบนเวทีในงานเทศกาลไทยที่ต่อเนื่องตลอดทั้งวัน (10.30–20.00 น.)

อีกทั้งยังเป็นหลักสำคัญในช่วงการตอบคำถามชิงรางวัล “What you wanna know about Thailand” ซึ่งได้รับความนิยมเป็นอันดับ 3 รองจากอาหารไทย และการแสดงบนเวที (ต้องอาศัยผู้ดำเนินรายการเป็นตัวเชื่อมเช่นกัน) โดยเป็นช่วงสำคัญสำหรับสถานกงสุลใหญ่ฯ ในการสอดแทรกเกร็ดความรู้ ข้อมูล update และนโยบายสำคัญ ๆ ของไทยให้สาธารณชนแคนาดาและผู้เข้าร่วมงานได้รับทราบ ซึ่งต้องใช้ทั้งความรู้และทักษะความสามารถในการดำเนินรายการอย่างแนบเนียนและสนุกสนานเพื่อไม่ให้ผู้ฟังรู้สึกว่าการกำลังอยู่ในชั้นเรียนและโครงการเทศกาลไทยเป็น propaganda ของรัฐบาลไทย ซึ่งที่ผ่านมาข้าราชการสถานกงสุลใหญ่ฯ เป็นผู้ดำเนินรายงานบนเวที แต่โดยที่ข้าราชการมีวาระประจำการที่จำกัดเพื่อความต่อเนื่องยั่งยืนจึงควรดำเนินการฝึกฝนให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีทักษะและสามารถดำเนินการในส่วนนี้ได้เองด้วย

3.2.2.2 ทีมประเทศไทยในนครแวนคูเวอร์

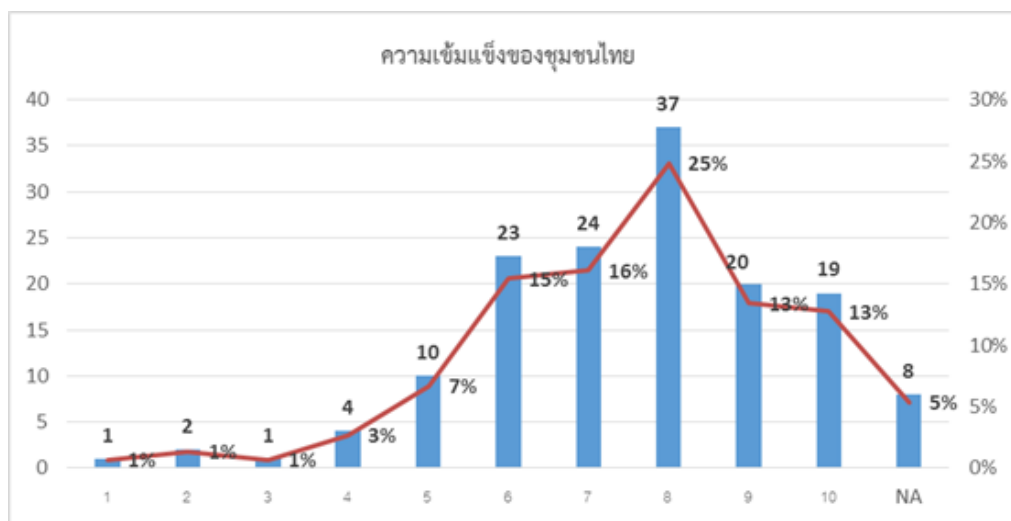
นอกจากสถานกงสุลใหญ่ฯ แล้ว มีเพียงสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศที่ตั้งอยู่ในนครแวนคูเวอร์ ส่วนสำนักงานจากหน่วยงานอื่น ๆ อาทิ สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ และสำนักงานที่ปรึกษาด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ตั้งอยู่ที่กรุงวอชิงตัน สำนักงาน BOI และสำนักงาน ททท. ตั้งอยู่ที่นครนิวยอร์ก ด้วยระยะทางที่ห่างไกล ระยะเวลา รวมถึงภาระด้านงบประมาณโดยเฉพาะในส่วนของค่าเดินทางระหว่างประเทศและค่าที่พักชั่วคราวในต่างประเทศที่สำนักงานทีมประเทศไทยอื่น ๆ ที่ตั้งอยู่ในสหรัฐอเมริกาและมีเขตอาณาครอบคลุมแคนาดาจำเป็นต้องรับผิดชอบเองในการเข้าร่วมดำเนินโครงการเทศกาลไทยกับสถานกงสุลใหญ่ฯ ที่นครแวนคูเวอร์ เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลให้การเข้าร่วมออกบูธในงานเทศกาลไทยไม่สม่ำเสมอ และทีมประเทศไทยไม่สามารถระดมสรรพกำลังด้านบุคลากรและทรัพยากรต่าง ๆ มาร่วมส่งเสริมภาพลักษณ์ ประชาสัมพันธ์ และขยายความสัมพันธ์กับรัฐบาลท้องถิ่นเปี่ยม รวมถึงพื้นที่ในเขตอาณาของสถานกงสุลใหญ่ฯ ในภูมิภาคแคนาดาตะวันตกได้อย่างเต็มที่

3.2.2.3 อาสาสมัครชุมชนไทย

เป็นแรงสนับสนุนที่สำคัญของสถานกงสุลใหญ่ฯ ในการจัดงานเทศกาลไทยในทุก ๆ ปีที่ผ่านมา โดยแม้ว่าคนไทยในนครแวนคูเวอร์จะมีจำนวนไม่มากนัก คือ ประมาณ 3,330 คน (2016)⁵⁹ แต่ก็มีคามเข้มแข็งและการรวมตัวที่ดีในระดับหนึ่ง มีความผูกพันและภาคภูมิใจในความเป็นไทย ผลการสำรวจความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องฯ พบว่า ร้อยละ 51 เห็นว่า ชุมชนไทยในนครแวนคูเวอร์ และเมืองใกล้เคียงมีความเข้มแข็งในระดับ 8-10 (ดีมาก-ดีที่สุด) นอกจากนี้ โดยที่นครแวนคูเวอร์ และเมืองใกล้เคียงมีวัดไทยถึง 3 วัด คือ วัดญาณวิริยา 1 วัดพุทธปัญญาภิรมย์นันทาราม และวัดธรรมกาย เป็นศูนย์รวมจิตใจของชุมชนไทยกลุ่มต่าง ๆ และด้วยความสัมพันธ์อันดีกับสถานกงสุลใหญ่ฯ วัดไทยทุกแห่งต่างให้ความร่วมมือและมีบทบาทสำคัญในการเป็นศูนย์กระจายข้อมูลข่าวสารและแหล่งระดมสรรพกำลังที่สำคัญด้วย

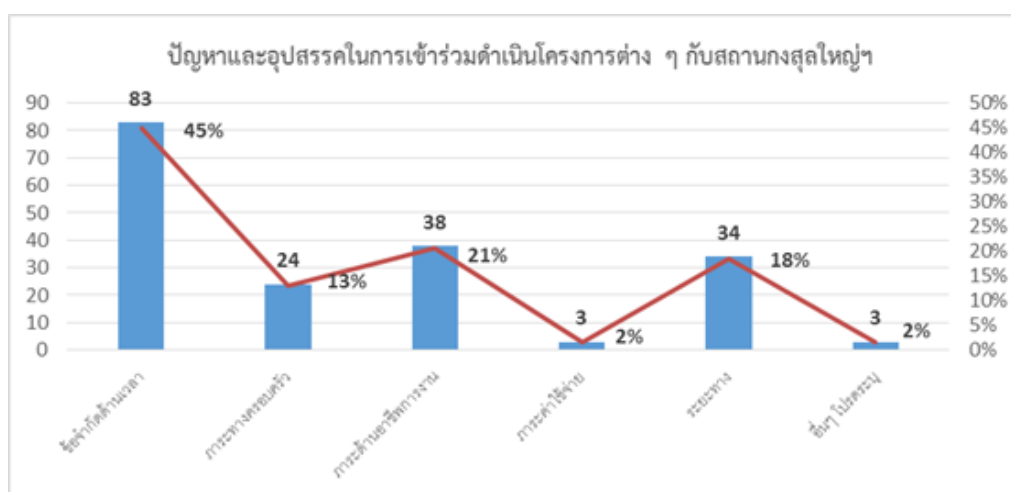
⁵⁹ Wikipedia, s.v. “Demographics of Metro Vancouver,”

https://en.wikipedia.org/wiki/Demographics_of_Metro_Vancouver (accessed July 12, 2019).

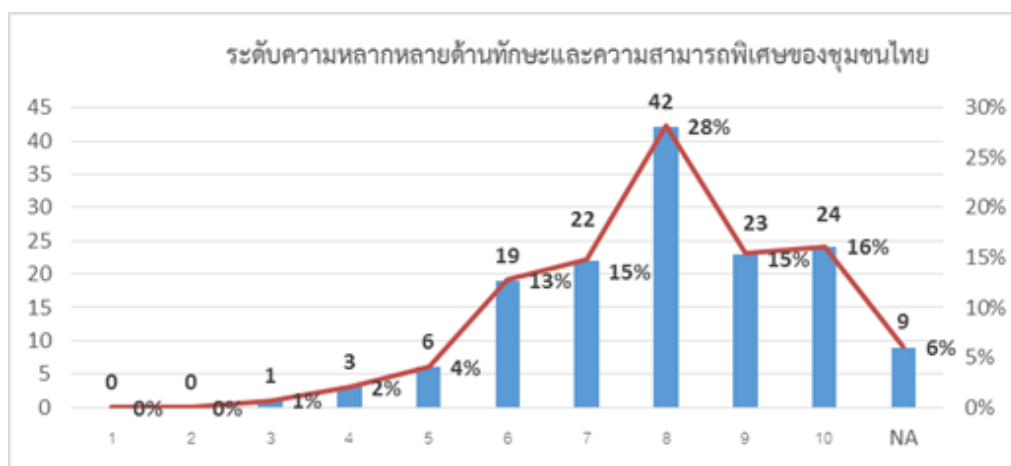
แผนภูมิที่ 15 กราฟแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความเข้มแข็งของชุมชนไทย

อย่างไรก็ตาม ชุมชนไทยส่วนใหญ่มีอาชีพประจำหรือมีภาระทางครอบครัวจึงมีข้อจำกัดในการเข้าร่วมดำเนินโครงการกับสถานกงสุลใหญ่ฯ ผลการสำรวจพบว่า ปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่สุดในการเข้าร่วมดำเนินโครงการกับสถานกงสุลใหญ่ฯ คือ ข้อจำกัดด้านเวลา (ร้อยละ 45) ภาระด้านอาชีพการงาน (ร้อยละ 21) และระยะทางในการเดินทาง (ร้อยละ 18) ส่งผลให้เกิดความไม่แน่นอนในการเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครกับสถานกงสุลใหญ่ฯ ซึ่งในหลายโอกาสสมาชิกชุมชนไทยหลายคนก็ไม่สามารถเข้าร่วมดำเนินงานได้ตามที่ตั้งใจไว้ จำเป็นต้องมาสายหรือกลับก่อนกำหนดอย่างกะทันหันด้วยเหตุผลความจำเป็นเร่งด่วนประการต่าง ๆ ทำให้ยากในการคาดคะเนกำลังพลและเตรียมการล่วงหน้า อนึ่ง เดือนกรกฎาคมซึ่งเป็นช่วงที่จัดงานเทศกาลไทยในทุกปี เป็นช่วงปิดภาคการศึกษาฤดูร้อนทำให้สถานกงสุลใหญ่ฯ ขาดกำลังสนับสนุนสำคัญจากกลุ่มนักเรียนนักศึกษาไทยซึ่งส่วนใหญ่กลับประเทศไทยหรือเดินทางไปต่างประเทศ

แผนภูมิที่ 16 กราฟแสดงปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมดำเนินโครงการกับสถานกงสุลใหญ่ฯ

อีกปัจจัยสนับสนุนสำคัญจากกลุ่มอาสาสมัครนอกเหนือจากด้านจำนวนผู้ช่วยดำเนินการ คือความหลากหลายด้านทักษะและความสามารถพิเศษของชุมชนไทย เช่น นาฏศิลป์ไทย ดนตรีไทยและดนตรีสากล ดังจะเห็นจากการรวมกลุ่มเป็นสมาคมและชมรมต่าง ๆ โดยการสำรวจความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องพบว่า ร้อยละ 59 เห็นว่าชุมชนไทยในนครแวนคูเวอร์ มีระดับความหลากหลายด้านทักษะและความสามารถพิเศษในระดับ 8-10 (ดีมาก-ดีที่สุด)

แผนภูมิที่ 17 กราฟแสดงความเห็นเกี่ยวกับระดับความหลากหลายด้านทักษะและความสามารถพิเศษของชุมชนไทย

แต่โดยที่การเรียนการสอนด้านวัฒนธรรมไทยในนครแวนคูเวอร์เป็นระบบอาสาสมัคร ทำให้ขาดความต่อเนื่องทางด้านการฝึกฝน อีกทั้งแต่ละช่วงอาจมีจำนวนผู้เรียนที่ไม่แน่นอนและบ่อยครั้งมีการย้ายถิ่นหรือเดินทางกลับประเทศไทยหลังสำเร็จการศึกษาทำให้เกิดอุปสรรคด้านความต่อเนื่องของนักแสดง อีกทั้งสมาคมและชมรมไทยต่าง ๆ ยังขาดทุนทรัพย์ขาดเครื่องแต่งกายและอุปกรณ์ประกอบการแสดงใหม่ ๆ ซึ่งแม้ว่าสถานกงสุลใหญ่ฯ จะพยายามให้การสนับสนุนส่วนหนึ่งแต่ก็ยังไม่เพียงพอ เนื่องจากชุดเครื่องแต่งกายและอุปกรณ์ดังกล่าวมีราคาสูงต้องจัดซื้อและจัดส่งจากประเทศไทย อีกทั้งสมาคมและชมรมต่าง ๆ ยังต้องมีภาระในการเช่าสถานที่ฝึกซ้อม จึงอาจยังไม่พร้อมในการเป็นตัวแทนหลักในการแสดงและนำเสนอศิลปะการแสดงไทยบนเวที ซึ่งต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งสองวันดังเช่นลักษณะการจัดงานเทศกาลไทยในขณะนี้

อย่างไรก็ตาม การที่มีชุมชนไทยในพื้นที่ร่วมแสดงบนเวทีด้วยนั้นนับเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในด้านภาพลักษณ์และ Soft Power ของไทย ดังเช่นที่ Evan H. Potter ได้เขียนไว้ว่า “... a nation’s public diplomacy is Janus-faced inwards and outwards at the same time. The sense of national identity or the level of pride shown by citizens in their country influences the level of success that a country will have in projecting its

national identity abroad”⁶⁰ ซึ่งบุคคลสำคัญแคนาดาหลายท่านที่เคยเข้าร่วมงานเทศกาลไทยก็ได้กล่าวกับผู้ศึกษาในหลายโอกาสว่า รู้สึกยินดีและภาคภูมิใจเป็นอย่างมากที่สมาชิกชุมชนไทยในนครแวนคูเวอร์และเมืองใกล้เคียงมีศักยภาพในการเพิ่มความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมให้กับรัฐ

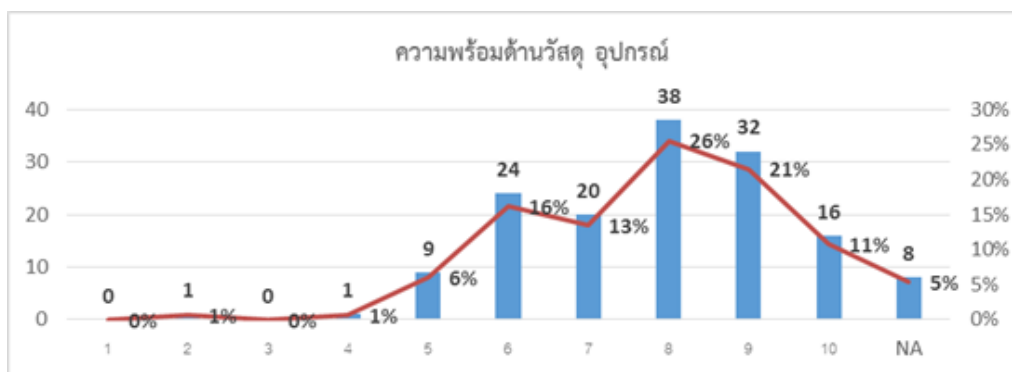
3.2.2.4 งบประมาณ

ที่ผ่านมาสถาบันกงสุลใหญ่ฯ ได้รับจัดสรรงบประมาณในการจัดงานเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ เป็นประจำทุกปี โดยในช่วงแรกได้รับการจัดสรรงบประมาณปีละประมาณ 800,000 บาท ต่อมาในปี ค.ศ. 2018 ได้รับการสรรจัดงบประมาณเพิ่มเป็น 1,500,000 บาท ส่งผลให้สามารถขยายการดำเนินโครงการและเพิ่มมิติต่าง ๆ ได้อย่างครอบคลุมและเป็นที่สนใจของชาวแคนาดาและผู้เข้าร่วมงานชาติต่าง ๆ ยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากจำนวนบูธร้านอาหารไทย ผลิตภัณฑ์ไทย และบูธสำนักงานที่มึประเทศไทยที่เพิ่มขึ้นจากเฉลี่ยปีละ 18 บูธ เป็น 27 บูธ ในปี ค.ศ. 2018 โดยมีผลการเบิกจ่ายกว่าร้อยละ 90 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในทุกปี อย่างไรก็ตาม ด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณทำให้ที่ผ่านมาสถาบันกงสุลใหญ่ฯ ต้องประสานกับคณะนักแสดงที่ยินดีมาร่วมแสดงในงานเทศกาลไทยโดยรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเดินทางระหว่างประเทศและค่าใช้จ่ายในการเตรียมการแสดงต่าง ๆ ที่ประเทศไทยเอง ส่วนสถานกงสุลใหญ่ฯ จะรับผิดชอบเฉพาะค่าที่พัก ค่าเดินทางในประเทศแคนาดา ทำให้ไม่สามารถมีข้อจำกัดในการคัดสรรและกำหนดชุดแสดงหรือรูปแบบการแสดงที่ต้องการนำเสนอได้อย่างเต็มที่และทันท่วงที ตัวอย่างเช่น เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน ค.ศ. 2018 Intergovernmental Committee for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage–ICS–ICH ของ UNESCO ได้มีมติให้ขึ้นทะเบียน “การแสดงโขนในประเทศไทย” ในบัญชีรายชื่อตัวแทนมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้แห่งมวลมนุษยชาติ โดยถือเป็นการขึ้นทะเบียนมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ครั้งแรกของไทย สถานกงสุลใหญ่ฯ เห็นว่าเป็นโอกาสที่ดีในการนำเสนอการแสดงโขนในงานเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ แต่ก็ไม่สามารถทำได้เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณ

3.2.2.5 วัสดุและอุปกรณ์

ในการจัดงานเทศกาลไทยในแต่ละปีสถานกงสุลใหญ่ฯ จะมีการออกบูธจัดแสดงศิลปะและวัฒนธรรมไทย โดยนำเสนอผ้าไทย ชุดไทย ศิลปะและหัตถกรรมไทย หนังสือเอกสารและชุดนิทรรศการเกี่ยวกับประเทศไทยในมิติต่าง ๆ อาทิ อาหาร การท่องเที่ยว รวมถึงจัดแสดงชุดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสสำคัญ ๆ นอกจากนี้ ยังได้มีการสำรวจและจัดเตรียมเครื่องมือช่าง อุปกรณ์สำหรับตกแต่งเวทีและบริเวณงานที่จำเป็นไว้ล่วงหน้า ผลการสำรวจความคิดเห็นผู้ที่เกี่ยวข้องฯ ร้อยละ 58 เห็นว่าสถานกงสุลใหญ่ฯ มีความพร้อมด้านวัสดุและอุปกรณ์ ในระดับ 8–10 (ดีมาก–ดีที่สุด)

⁶⁰ Evan H. Potter, *Branding Canada: Projecting Canada’s Soft Power through Public Diplomacy* (Montreal: McGill–Queen’s University Press), xiii.

แผนภูมิที่ 18 กราฟแสดงความเห็นเกี่ยวกับความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ของสถานกงสุลใหญ่ฯ

อย่างไรก็ตาม โดยที่ระหว่างปี ค.ศ. 2014–2018 สถานกงสุลใหญ่ฯ ได้ดำเนินโครงการต่อเนื่องกันมาเป็นเวลา 5 ปี และเริ่มมีผู้ติดตามงานเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ วัสดุและอุปกรณ์ โดยเฉพาะในส่วนของการประดับตกแต่งบุธวัฒนธรรมไทยควรได้รับการเปลี่ยนแปลงเพื่อคงความน่าสนใจ อีกทั้งควรมีการนำเสนอรูปแบบและวิวัฒนาการใหม่ ๆ เกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมไทย โดยควรสะท้อน Theme การจัดงานในแต่ละปีเพื่อให้มีการนำเสนอไปในทิศทางเดียวกันและเพิ่ม impact กับการใช้ Soft Power ของสถานกงสุลใหญ่ฯ ด้วย

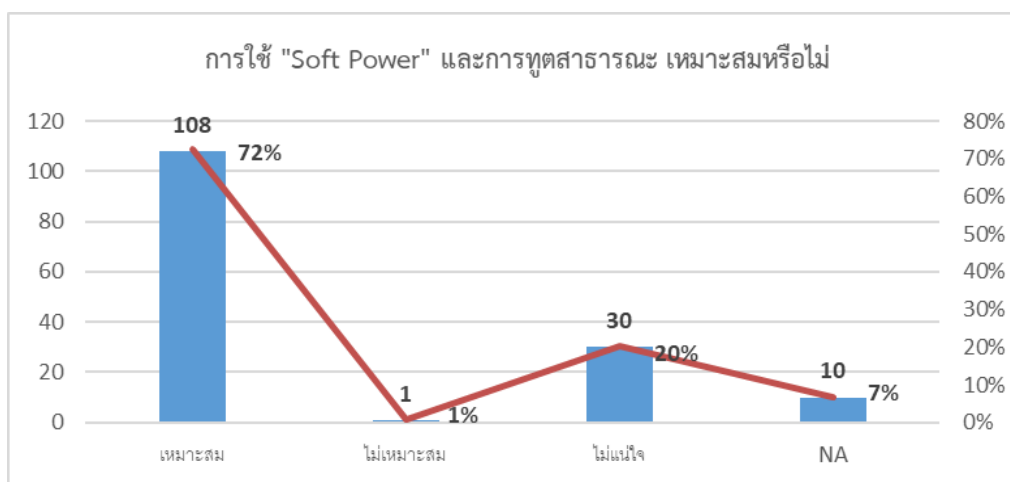
3.2.2.6 สรุปการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs Evaluation)

สถานกงสุลใหญ่ฯ สามารถแก้ปัญหาข้อจำกัดด้านจำนวนบุคลากรได้ค่อนข้างดีโดยการตั้งสำนักงานที่ประเทศไทยต่าง ๆ และสมาชิกชุมชนไทยในนครแวนคูเวอร์และพื้นที่ใกล้เคียงเข้ามาเป็นผู้มีส่วนร่วมสำคัญในการสนับสนุนดำเนินโครงการฯ อย่างไรก็ตาม สถานกงสุลใหญ่ฯ ยังคงมีข้อจำกัดด้านงบประมาณทั้งในเชิงประมาณและความต่อเนื่อง อีกทั้งความจำเป็นที่ต้องปรับเปลี่ยนวัสดุและอุปกรณ์สำหรับการประดับและตกแต่งบุธ โดยเฉพาะสำหรับบุธจัดแสดงด้านวัฒนธรรมรวมถึงนิทรรศการต่าง ๆ เกี่ยวกับประเทศไทย เพื่อคงความแตกต่างหลากหลายและทันสมัยให้เป็นที่สนใจและดึงดูดใจสำหรับผู้เข้าร่วมงานอยู่เสมอ จำเป็นต้องจัดซื้อหรือจัดจ้างทำใหม่ ซึ่งส่งผลกระทบต่องบประมาณที่มีจำกัดด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ ข้อจำกัดในทั้ง 3 ด้านดังกล่าวก็น่าจะเป็นความท้าทายของทุกหน่วยงานส่วนใหญ่ที่ใช้ Soft Power เป็นสื่อในการกระชับและส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับต่างประเทศด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะหน่วยงานที่ต้องอาศัยการรับจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลางและมีขนาดองค์กรไม่ใหญ่มากนัก เช่น สถานกงสุลใหญ่ฯ ก็ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพของบุคลากรในหน่วยงาน สร้างสัมพันธ์กับหน่วยงานหรือบุคลากรอื่น ๆ ในพื้นที่ที่มีอุดมการณ์ร่วมกัน เช่น ในกรณีของสถานกงสุลใหญ่ฯ คือ สำนักงานที่มประเทศไทยและสมาชิกชุมชนไทย เพื่อสร้างพันธมิตรและขยายฐานผู้ร่วมดำเนินโครงการ อีกทั้งชี้ให้ส่วนกลางเห็นถึงความสำเร็จในการใช้งบประมาณและความจำเป็นในการได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่อง รวมถึงโอกาสที่จะเสียไปหากไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอ

3.2.3 การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation)

3.2.3.1 การตัดสินใจริเริ่มโครงการเทศกาลไทยในปี ค.ศ. 2014

นับเป็นการพลิกวิกฤตเป็นโอกาสที่สำคัญ เนื่องจากสถานกงสุลใหญ่ฯ มีเหตุผลและความจำเป็นที่หนักแน่นในการชักจูงให้ชุมชนไทยรวมตัวกันเพื่อเป็นแนวร่วมกับสถานกงสุลใหญ่ฯ ในการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับแคนาดาในพื้นที่รัฐบริติชโคลัมเบีย จากการสัมภาษณ์นางสุทธิลักษณ์ฯ อดีตกงสุลใหญ่ฯ ผู้ริเริ่มโครงการทราบว่า ในการจัดงานปีแรกนั้น วัสดุอุปกรณ์ยังไม่พร้อมมากนักโดยเฉพาะในส่วนของการจัดบูธ วัฒนธรรมไทย เมื่อนำเรื่องดังกล่าวเข้าหารือกับชุมชนไทย ก็ได้รับการสนับสนุนอย่างยิ่ง โดยสมาชิกชุมชนไทยได้อาสาที่จะนำศิลปหัตถกรรมไทยในบ้านมาร่วมจัดแสดงในงานเทศกาลไทย ครั้งที่ 1 อีกทั้งยังได้อาสาตกแต่งและรับผิดชอบดูแลบูธดังกล่าวเองด้วย⁶¹ ผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องฯ เห็นว่า การใช้ Soft Power และการทูตสาธารณะให้ชาวรัฐบริติชโคลัมเบียหันมาสนใจและมีทัศนคติที่ดีต่อประเทศไทยมีความเหมาะสมโดยเฉพาะต่อสถานภาพและสถานการณ์ภายหลังการรัฐประหารเมื่อปี ค.ศ. 2014

แผนภูมิที่ 19 กราฟความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการใช้ “Soft Power” กระชับความสัมพันธ์ไทย-แคนาดา หลังการรัฐประหาร เมื่อปี ค.ศ. 2014

3.2.3.2 การกำหนด Theme หรือหัวข้อจัดงาน

การกำหนดชื่อ Theme หรือหัวข้อในการดำเนินโครงการเทศกาลไทย เริ่มขึ้นในปีที่ 5 ภายใต้ชื่อ “Harmonious Thailand” เพื่อสื่อถึงความเป็นสังคมที่มีความสมัครสมานสามัคคี มีความต่อเนื่อง และการผสมผสานที่ลงตัวของความงดงามทางประวัติศาสตร์และความก้าวหน้าทันสมัยตามนโยบาย Thailand 4.0 และการดำเนินงานในแต่ละปีก่อน ค.ศ. 2018 นั้นจะใช้โอกาสสำคัญ ๆ ทั้งของไทยและแคนาดาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม ในประเด็นนี้ การเพิ่มความชัดเจนและการปรับแนวทางการกำหนด Theme ของงานเทศกาลไทยให้เป็นหัวข้อที่มีพลัง

⁶¹ สุทธิลักษณ์ สว่างมั่งคั่ง. สัมภาษณ์โดย อนุรักษ์ วิษณุพันธ์, ทางโทรศัพท์, 3 กรกฎาคม 2562.

สำหรับคนไทยและในขณะเดียวกันก็มีความหมายและน่าสนใจสำหรับชาวแคนาดาพร้อมกันด้วย จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการใช้ Soft Power ในการดึงดูดความสนใจสาธารณชนแคนาดาให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การกระตุ้นความสนใจของสาธารณชนแคนาดาให้หันมาเปิดรับ เรียนรู้ และเข้าใจไทยในเชิงลึกโดยดุษฎีตามมามีด้วย

3.2.3.3 การกำหนดแผนงาน นโยบายและแนวทางการทำงาน

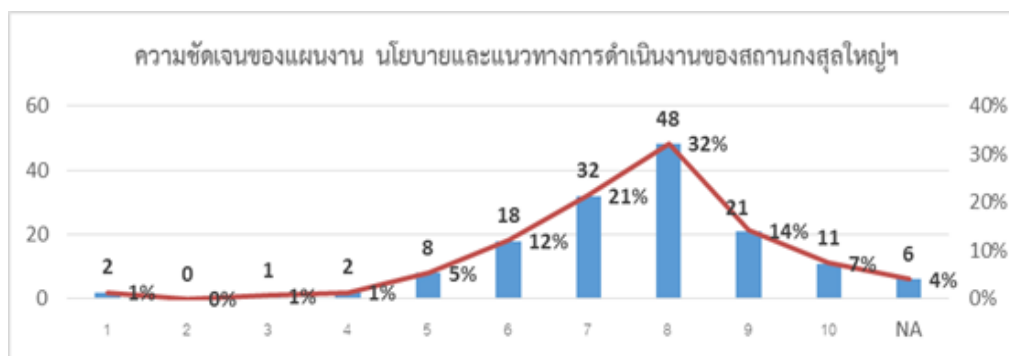
กระบวนการดำเนินโครงการเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ สามารถสรุปโดยย่อ ได้ดังนี้

1) สำรองพื้นที่จัดงานในทันทีภายหลังการดำเนินโครงการแล้วเสร็จในแต่ละปี โดยประสานแจ้งเป็นการภายในกับเจ้าหน้าที่เทศบาลนครแวนคูเวอร์ผู้รับผิดชอบล่วงหน้าเกี่ยวกับกำหนดการจัดงานในปีถัดไป เพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถดำเนินโครงการได้ในพื้นที่เดิม คือ North Plaza ของ Vancouver Art Gallery ในช่วงเดือนกรกฎาคมของทุกปี เพื่อสร้างความต่อเนื่องสม่ำเสมอ และง่ายต่อการติดตามสำหรับผู้เข้าร่วมงาน

2) จัดประชุมภายในสถานกงสุลใหญ่ฯ เพื่อหารือเกี่ยวกับการแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ การจัดเตรียมและขนย้ายวัสดุและอุปกรณ์ การชำระเงิน ตรวจสอบและจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสำรองและบริหารยานพาหนะ การต้อนรับและลงทะเบียนแขกเกียรติยศที่เข้าร่วมงาน การประสานงานทั่วไปกับผู้รับเหมาจัดทำบูธ เวที อุปกรณ์ และระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ การประสานงานกับผู้ร่วมออกบูธและอาสาสมัคร การประสานงานกับคณะนักแสดง การดำเนินรายการบนเวที การติดตามความคืบหน้าในการเตรียมการ การเป็นศูนย์กลางประสานและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดในงาน การเคลียร์พื้นที่ในแต่ละวันหลังเลิกงาน และการเคลียร์พื้นที่หลังดำเนินโครงการแล้วเสร็จเพื่อส่งมอบคืนให้กับเทศบาลนครแวนคูเวอร์ การประเมินผลการจัดงานและการรายงานผลการดำเนินโครงการ การทำข่าวประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินโครงการ เป็นต้น ทั้งนี้ การประชุมดังกล่าวเป็นไปในลักษณะการประชุมเชิงปฏิบัติการมากกว่าการประชุมเชิงยุทธศาสตร์และนโยบาย

3.2.3.4 การสื่อสารและสร้างความเข้าใจร่วมกับทีมงานนอกสถานกงสุลใหญ่ฯ

นอกเหนือจากการสื่อสารกับทีมข้าราชการและเจ้าหน้าที่สถานกงสุลใหญ่ฯ ซึ่งเป็นทีมงานหลักในการขับเคลื่อนโครงการแล้ว สถานกงสุลใหญ่ฯ ยังได้จัดประชุมร่วมกับสำนักงานทีมประเทศไทย เจ้าของกิจการร้านอาหารไทย ร้านสปา/ นวดแผนไทย และผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยเพื่อแจ้ง Theme งาน วัตถุประสงค์ของการจัดงาน แผนการดำเนินงาน พร้อมรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง โดยการจัดประชุมดังกล่าวยังเป็นโอกาสดีในการรับฟังข้อคิดเห็น ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในปีที่ผ่านมา เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกัน ลดทอน และแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในปัจจุบันให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้แม้ว่าการสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องฯ พบว่า ร้อยละ 53 เห็นว่าแผนงาน นโยบายและแนวทางการดำเนินงานของสถานกงสุลใหญ่ฯ มีความชัดเจน ในระดับ 8-10 หรือระดับดีมาก-ดีที่สุด อย่างไรก็ตาม การประชุมกับทีมงานนอกสถานกงสุลใหญ่ฯ ยังคงเป็นในลักษณะการประชุมเชิงปฏิบัติการมากกว่าการประชุมเชิงยุทธศาสตร์และนโยบายเช่นเดียวกับการประชุมภายในสถานกงสุลใหญ่ฯ

แผนภูมิที่ 20 กราฟแสดงความเห็นเกี่ยวกับความชัดเจนของแผนงาน นโยบายและแนวทางการดำเนินงานของสถานกงสุลใหญ่ฯ

3.2.3.5 การเผยแพร่ข้อมูลและประชาสัมพันธ์เชิญชวนการเข้าร่วมงาน

ทุกปีสถานกงสุลใหญ่ฯ จะจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์โครงการเทศกาลไทย โดยระบุข้อมูลสำคัญ ๆ อาทิ กำหนดการจัดงาน เวลา สถานที่ และกิจกรรมในงาน เพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์ใน web site และ facebook ของสถานกงสุลใหญ่ฯ แบนในจดหมายเชิญแขกเกียรติยศ มอบให้สื่อท้องถิ่น วิทยุไทย ร้านอาหารไทย สปา/ นวดแผนไทย ร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับประเทศไทย และอาสาสมัครชุมชนไทย เพื่อใช้ในการร่วมประชาสัมพันธ์เชิญชวนผู้เข้าร่วมงานล่วงหน้า โดยที่ลักษณะการประชาสัมพันธ์ที่ผ่านมาค่อนข้างเป็นไปในรูปแบบเดิมทุกปี สถานกงสุลใหญ่ฯ อาจพิจารณาขยายขอบเขตการประชาสัมพันธ์การจัดงานเทศกาลไทยไปยังสาธารณชนแคนาดาและผู้สนใจโดยใช้ประโยชน์จากสื่อใหม่ ๆ และกลยุทธ์ใหม่ ๆ ที่มีความแนบเนียนเพิ่มมากขึ้นพร้อมกันด้วย

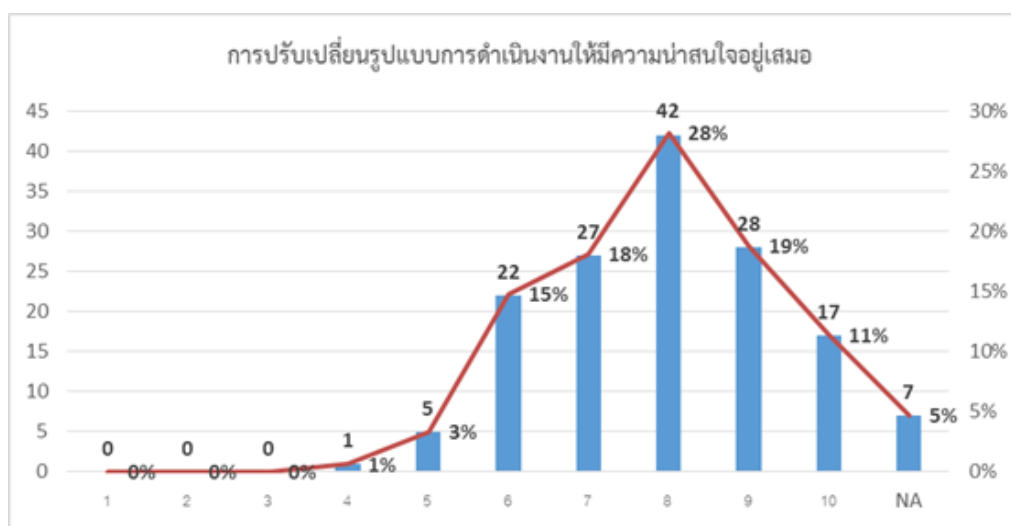
3.2.3.6 การสร้างกลไกแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าภายในงาน

สถานกงสุลใหญ่ฯ ให้ความสำคัญกับมาตรการรองรับการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าต่างระหว่างดำเนินโครงการเทศกาลไทย โดยมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ 2 คน เป็นผู้ประสานงานหลักและผู้ประสานงานรองในการรับแจ้งและหาแนวทางแก้ไขปัญหาคณะเจ้าหน้าที่อาจเกิดขึ้นในงาน อาทิ ฝนตกหนัก อุปกรณ์แสง สี เสียงบนเวทีไม่ทำงานกะทันหัน ผู้ชมเกิดอุบัติเหตุในงาน ของหาย หรือโดนขโมย ก่อนปฐกฐิรองกงสุลใหญ่ฯ และนำเข้าหารือกับกงสุลใหญ่ฯ ในลำดับต่อไปในกรณีต้องการการตัดสินใจในเชิงนโยบายหรือเกิดเหตุสำคัญเร่งด่วน การสร้างกลไกรองรับปัญหาเฉพาะหน้าดังกล่าวช่วยลดความสับสนในการประสานงานและช่วยให้สามารถแก้ไขปัญหาไปได้ค่อนข้างดี อย่างไรก็ตาม โดยที่เหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดสามารถเกิดขึ้นได้เสมอและอาจเกิดพร้อมกันในหลายจุด การมีจุดติดต่ออาจจะดีในแง่การลดความสับสนแต่ก็อาจทำให้ขาดการตัดสินใจหรือแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นอย่างทันท่วงทีได้

3.2.3.7 การจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมโครงการฯ

นอกจากนี้ ตามที่ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2017 เป็นต้นมา สถานกงสุลใหญ่ฯ ได้จัดทำแบบสอบถามเพื่อประเมินผลการดำเนินโครงการและรวบรวมสถิติข้อมูลความคิดเห็นต่าง ๆ จากผู้เข้าร่วมงานเทศกาลไทยเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงแบบการดำเนินงานให้มีความน่าสนใจอยู่เสมอ นับเป็นแนวปฏิบัติที่ดีและนำไปสู่การปรับปรุงและเพิ่มเติมการนำเสนอ Soft Power

ในรูปแบบใหม่ ๆ ของไทยอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การนำเสนอ Game Online และ Animation ในงานเทศกาลไทย ครั้งที่ 5 ซึ่งพัฒนาการดังกล่าวก็สะท้อนให้เห็นในการสำรวจความคิดเห็นผู้ที่เกี่ยวข้องๆ ซึ่งพบว่า ร้อยละ 48 เห็นว่าสถานกงสุลใหญ่ฯ มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานให้มีความน่าสนใจอยู่เสมอ ในระดับ 8-10 (ดีมาก-ดีที่สุด)

แผนภูมิที่ 21 กราฟแสดงความเห็นเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานให้มีความน่าสนใจอยู่เสมอ

ความท้าทายในระยะต่อไปคือความต่อเนื่องของการให้ความสำคัญกับการจัดทำแบบสอบถามข้อมูลและความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมงาน และการสร้างแรงดึงดูดใจในการร่วมตอบแบบสอบถามเพื่อคงหรือเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เพราะยังมีผู้ตอบแบบสอบถามมากเท่าไรก็จะยิ่งเพิ่มความน่าเชื่อถือและถูกต้องของผลการวิเคราะห์ที่จะตามมา เช่น แรงจูงใจสำหรับการตอบแบบสอบถามในปี ค.ศ. 2017 คือ โอกาสในการชิงรางวัล (Lucy Draws) บัตรโดยสารเครื่องบินไป-กลับ เส้นทางแวนคูเวอร์-กรุงเทพฯ-แวนคูเวอร์ 2 ที่นั่ง และบัตรโดยสารเครื่องบินไป-กลับ เส้นทางโตเกียว-กรุงเทพฯ-โตเกียว 2 ที่นั่ง ซึ่งสถานกงสุลใหญ่ฯ ได้รับการสนับสนุนจากสายการบินต่างประเทศและบริษัทสายการบินไทย (เส้นทางโตเกียว-กรุงเทพฯ-โตเกียว) ผลปรากฏว่ามีผู้เข้าร่วมตอบแบบสอบถาม 309 คน ในขณะที่ปี ค.ศ. 2018 แรงจูงใจคือบัตรโดยสารเครื่องบินไป-กลับ เฉพาะเส้นทางโตเกียว-กรุงเทพฯ-โตเกียว 2 ที่นั่ง มีผู้ร่วมตอบแบบสอบถามเพียง 120 คน เป็นต้น

3.2.3.8 การสรุป ประชาสัมพันธ์ และการประชุมประเมินผลหลังดำเนินโครงการ

การรายงานผลการดำเนินโครงการให้กระทรวงฯ ทราบภายหลังการดำเนินโครงการแล้วเสร็จ การจัดทำ press release ผลการดำเนินโครงการลงใน website และ facebook ของสถานกงสุลใหญ่ฯ เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อประชาสัมพันธ์และสร้างแรงจูงใจให้ผู้ที่ยังไม่เคยเข้าร่วมงานหรือไม่สามารถเข้าร่วมงานในปีนี้ได้เห็นภาพและข้อมูลย้อนหลัง นับเป็นสิ่งที่ดีทั้งในด้านการประมวลผลและสรุปผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ อีกทั้งช่วยส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความภาคภูมิใจในความสำเร็จร่วมกัน นอกจากนี้ การที่สถานกงสุลใหญ่ฯ ได้จัดให้มีการประชุม

ภายในเพื่อประเมินผลการดำเนินโครงการ แลกเปลี่ยนข้อมูลข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา/ อุปสรรคที่เกิดขึ้น พร้อมวิธีการแก้ไขที่ได้ดำเนินการแล้ว รวมทั้งร่วมเสนอแนะแนวทางแก้ไขอื่น ๆ พร้อมแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาโครงการให้ดียิ่งขึ้นในปีต่อไป เป็นแนวปฏิบัติที่ดีซึ่งสถานกงสุลใหญ่ฯ ได้ดำเนินการอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีการจัดประชุมร่วมเพื่อสรุปผลการดำเนินโครงการอย่างเป็นทางการระหว่างสถานกงสุลใหญ่ฯ กับทีมสนับสนุนทั้งจากสำนักงานทีมประเทศไทย กลุ่มอาสาสมัครและกลุ่มผู้ออกบูธในงาน ทำให้ขาด feeds back ที่ครอบคลุม อีกทั้งยังอาจมีบางประเด็นที่ตกหล่นและไม่ได้รับพิจารณาแก้ไขปรับปรุงได้

3.2.3.9 การสานความสัมพันธ์และจับมือให้อยู่เสมอ

นอกจากการมีหนังสือแสดงความขอบคุณแขกเกียรติยศต่าง ๆ ที่เข้าร่วมงานฯ ภายหลังการดำเนินโครงการแล้วเสร็จ สถานกงสุลใหญ่ฯ ยังได้เชิญผู้ร่วมออกบูธอาสาสมัคร กลุ่มเครือข่าย Friends of Thailand ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคการศึกษาของแคนาดา รวมถึงคณะกงสุลใหญ่ต่างประเทศในนครแวนคูเวอร์ เข้าร่วมงาน Thai Cuisine in the Garden ณ บ้านพักกงสุลใหญ่ เพื่อเป็นการแสดงความขอบคุณพร้อมกับการกระชับมิตรกับกลุ่มและบุคคลสำคัญต่าง ๆ ที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการขับเคลื่อนและดำเนินงานการทูตเชิงรุกของสถานกงสุลใหญ่ฯ การดำเนินโครงการดังกล่าวต่อเนื่องกับการจัดงานเทศกาลไทยช่วยให้สามารถประหยัดงบประมาณไปได้เป็นอย่างมากเพราะสถานกงสุลใหญ่ฯ ได้เชิญนักแสดงและอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านอาหารไทยที่ไปแสดงและสาธิตการประกอบอาหารไทยในงานเทศกาลไทย ไปแสดงและสาธิตในงาน Thai Cuisine in the Garden ด้วย โดยนำเสนอชุดการแสดงและเมนู ที่แตกต่างจากที่แสดงในงานเทศกาลไทยซึ่งทำให้ยังคงน่าสนใจสำหรับผู้ที่ได้ไปร่วมงานเทศกาลไทยด้วยแล้ว นอกจากนี้ โดยทีมงาน Thai Cuisine in the Garden จัดขึ้นที่บ้านพักกงสุลใหญ่ฯ ยังทำให้กลุ่ม Friends of Thailand และกลุ่มผู้สนับสนุนการดำเนินงานของสถานกงสุลใหญ่ฯ รู้สึกว่าได้รับเกียรติเป็นพิเศษและรู้สึกดีกับประเทศไทยมากยิ่งขึ้นด้วย การสานความสัมพันธ์และจับมือให้อยู่เสมอเป็นอีกปัจจัยที่ช่วยให้สถานกงสุลใหญ่ฯ ได้รับการสนับสนุนด้วยดีและเพิ่มขึ้นจากชุมชนไทยและกลุ่มเครือข่าย Friends of Thailand เสมอมา

3.2.3.10 สรุปผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation)

การนำ Soft Power มาใช้เป็นสื่อเพื่อกระชับความสัมพันธ์กับต่างประเทศผ่านการดำเนินโครงการเช่น โครงการเทศกาลไทย นั้น ความชัดเจนและแนบเนียนนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญสู่ความสำเร็จ สำหรับโครงการเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ นับว่ามีกระบวนการดำเนินงานที่ค่อนข้างชัดเจนตั้งแต่การเตรียมการ กำหนดแผนงาน นโยบายและแนวทางการทำงาน อีกทั้งมีการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับทีมงานล่วงหน้า มีการประชาสัมพันธ์โครงการทั้งก่อนและหลังดำเนินการ มีการวางกลไกแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในระหว่างดำเนินโครงการ อีกทั้งมีระบบสรุปและประเมินผลการดำเนินโครงการในภายหลังดำเนินโครงการแล้วเสร็จ ทั้งนี้แม้จะเริ่มดำเนินการจัดทำแบบสำรวจข้อมูลและความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมงานในช่วงหลัง คือระหว่างการจัดงานเทศกาลไทยครั้งที่ 4 แต่สถานกงสุลใหญ่ฯ ก็ได้มีกระบวนการสรุปและประเมินผลการดำเนินงานผ่านการหารือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานกงสุลใหญ่ฯ อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีแรก ซึ่งสามารถนำไปเป็นแบบอย่าง ปรับปรุง และประยุกต์ใช้สำหรับหน่วยงานอื่น ๆ ที่ประสงค์จะใช้ Soft Power ในการ

กระชับความสัมพันธ์กับต่างประเทศในระดับต่าง ๆ ได้ อย่างไรก็ตาม การดำเนินโครงการเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ ยังคงมีจุดอ่อนสำคัญในด้าน Theme งานที่ชัดเจน และการสร้างการมีส่วนร่วมของทีมงานประเทศไทยและชุมชนไทยในพื้นที่ตั้งแต่ช่วงต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ เพื่อให้การใช้ Soft Power มีพลังยิ่งขึ้น

3.2.4 การประเมินด้านผลผลิต (Products Evaluation)

จากการประเมินผลผลิตของงานเทศกาลไทยจากจำนวนบูธร้านอาหารไทย ร้านสปา/ นวดแผนไทย ร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับประเทศไทย และบูธให้ข้อมูลเกี่ยวกับประเทศไทย โดยหน่วยงานทีมประเทศต่าง ๆ ที่เข้าร่วมงานในแต่ละปีพบว่า จำนวนบูธเพิ่มขึ้นจาก 12 บูธ ในปี ค.ศ. 2014 เป็น 20 บูธในปี ค.ศ. 2015 และ ค.ศ. 2017 และ 19 บูธในปี ค.ศ. 2016⁶² ก่อนเพิ่มเป็น 27 บูธในปี ค.ศ. 2018 หลังจากได้รับเพิ่มงบประมาณจากปีละประมาณ 800,000 บาท เป็น 1,500,000 บาท ซึ่งทุกร้านแจ้งโดยตลอดว่าของที่เตรียมไว้ขายหมดทุกปีและได้รับความสนใจด้วยดีจากผู้เข้าร่วมงาน ดังนั้นในแง่การประเมินผลผลิตจากการประเมินการออกบูธในงานจัดว่ามีผลผลิตที่ค่อนข้างดีและสม่ำเสมอ

แม้ว่าการประมาณจำนวนผู้เข้าร่วมงานโดยผู้ศึกษาซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการรวมทั้งความเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ซึ่งต่างประเมินว่ามีจำนวนผู้เข้าร่วมงานเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ อีกทั้ง แผนภูมิที่ 6 แสดงให้เห็นว่าผู้เข้าร่วมงานในปี ค.ศ. 2017 และ 2018 เคยเข้าร่วมงานเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ มาก่อนถึงเกือบครึ่งของผู้ตอบแบบสอบถามในทั้งสองปี ชี้ให้เห็นว่าเริ่มมีผู้ติดตามงานเป็นประจำทุกปี อย่างไรก็ตาม สถานกงสุลใหญ่ฯ ยังคงประสบปัญหาในการประเมินผลผลิตในแง่จำนวนผู้เข้าร่วมงานเนื่องจากสถานที่จัดงาน คือ บริเวณ North Plaza ของ Vancouver Art Gallery เป็นพื้นที่เปิดซึ่งผู้เข้าร่วมงานสามารถเข้า-ออก ได้ทุกทาง และหลายคนเข้าร่วมงานในหลายช่วงต่อวันเนื่องจากงานเทศกาลไทยจัดอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เวลาประมาณ 10.30 – 20.00 น. ทั้งนี้ การทราบสถิติจำนวนผู้เข้าร่วมงานที่ชัดเจนหรือการคาดการณ์บนพื้นฐานที่มีหลักการรองรับมากยิ่งขึ้นจะช่วยเพิ่มความแม่นยำในการวิเคราะห์ผลผลิตของโครงการ อีกทั้งยังมีความสำคัญยิ่งต่อการประเมินผลกระทบ (Impacts) และประสิทธิผล (Effectiveness) ของการใช้ Soft Power เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับแคนาดาเพราะยังมีผู้เข้าร่วมงานมากก็จะยิ่งเพิ่มแรงดึงดูดให้กลุ่มผู้นำและบุคคลสำคัญ ๆ ของแคนาดา โดยเฉพาะในภาคการเมืองตัดสินใจเข้าร่วมงานมากขึ้นด้วย

ทั้งนี้ ด้วยความเกี่ยวโยงที่ใกล้ชิดกัน สรุปผลการประเมินด้านผลผลิต (Products Evaluation) จะรวมอยู่กับสรุปผลการประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) และสรุปผลการประเมินด้าน (Effectiveness Evaluation) ในตอนท้าย

3.2.5 การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation)

จากการประเมินผลการจัดงานเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ ที่ผ่านมาระหว่างปี ค.ศ. 2014–2018 พบผลกระทบที่ค่อนข้างดีในหลายด้าน โดยโครงการดังกล่าวนอกจากจะช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์และความนิยมไทยโดยมีสาธารณชนแคนาดาในพื้นที่นครแวนคูเวอร์และเมืองใกล้เคียงเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักแล้ว ยังส่งผลกระทบในทางอ้อมต่อการช่วยเสริมสร้างความสนใจและ

⁶² ในปีนี้ร้านไทยบางร้านประสบปัญหาพ่อครัว/แม่ครัว ลาออกหรือย้ายที่ทำงานทำให้พนักงานไม่เพียงพอในการมาร่วมออกบูธในงานเทศกาลไทย

ทัศนคติที่ดีต่อประเทศไทยในหมู่ผู้นำ บุคคลสำคัญ และนักการเมืองแคนาดาทั้งในระดับรัฐบาลกลาง รัฐบาลของรัฐ และรัฐบาลท้องถิ่น ที่เข้าร่วมเป็นแขกเกียรติยศในงานแต่ละปีด้วย โดยต่างแสดงความชื่นชม และขอบคุณสถานกงสุลใหญ่ฯ ที่ได้นำวัฒนธรรมอันงดงามของไทยไปให้ชาวรัฐบริติชโคลัมเบียรวมถึง ชาวแคนาดาจากรัฐอื่น ๆ ที่เดินทางไปท่องเที่ยวในนครแวนคูเวอร์ได้สัมผัสและเรียนรู้ นอกจากนี้ ยังได้ สร้างความประทับใจให้กับกลุ่มชาวต่างชาติอื่น ๆ ที่เข้าร่วมงานเทศกาลไทย ซึ่งจากการสำรวจ แบบสอบถามในงานเทศกาลไทยจัดทำโดยสถานกงสุลใหญ่ฯ พบว่ามีชาวต่างชาติที่ไม่ใช่ชาวแคนาดา เข้าร่วมงานเทศกาลไทย ร้อยละ 22 ในปี ค.ศ. 2017 และร้อยละ 24 ในปี ค.ศ. 2018 ดังปรากฏตาม แผนภูมิที่ 2

อีกทั้งการร่วมดำเนินงานกับกลุ่มอาสาสมัครชุมชนไทยยังช่วยยกระดับ ความสัมพันธ์ระหว่างสถานกงสุลใหญ่ฯ กับสมาชิกชุมชนไทยในนครแวนคูเวอร์และเมืองใกล้เคียงจากผู้เข้าร่วมงานทั่วไปเป็นหุ้นส่วนในการดำเนินงานการทูตเชิงรุกเพื่อกระชับความสัมพันธ์ไทย-แคนาดา และยังมีส่วนช่วยในการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกชุมชนไทยด้วยกันอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากเดิมที่มีสมาคมด้านนาฏศิลป์ไทยในนครแวนคูเวอร์ 2 สมาคม แต่ภายหลังที่ได้ร่วมกันแสดงในงาน เทศกาลไทยในหลายโอกาสก็ได้มีการรวมเป็นสมาคมเดียวกัน ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2018 และร่วมกับสถาน กงสุลใหญ่ฯ ดำเนินงานส่งเสริมภาพลักษณ์และความนิยมไทยอย่างแข็งขันและต่อเนื่อง

ถือได้ว่าการจัดงานเทศกาลไทยมีผลกระทบที่ดีทั้งต่อ (1) ผู้นำ บุคคลสำคัญ และ นักการเมืองแคนาดา ทั้งในระดับรัฐบาลกลาง รัฐบาลของรัฐ และรัฐบาลท้องถิ่น (2) ชาวต่างชาติที่ไม่ใช่ ชาวแคนาดา (3) ชุมชนไทยในนครแวนคูเวอร์ นอกเหนือจากสาธารณชนแคนาดาซึ่งเป็น กลุ่มเป้าหมายหลัก

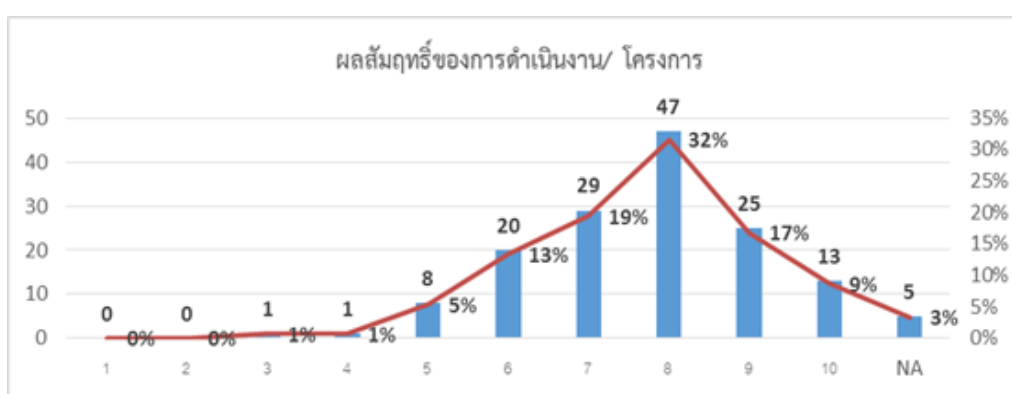
ทั้งนี้ ด้วยความเกี่ยวโยงที่ใกล้ชิดกันสรุปผลการประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) จะรวมอยู่กับสรุปผลการประเมินด้านผลผลิต (Products Evaluation) และสรุปผล การประเมินด้าน (Effectiveness Evaluation) ในตอนท้าย

3.2.6 การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation)

การดำเนินโครงการเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ ของสถานกงสุลใหญ่ฯ มิได้มี วัตถุประสงค์เพื่อชักจูงให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยม หรือพฤติกรรมใด ๆ ของชาวแคนาดา โดยตรง แต่มุ่งเน้นการใช้อำนาจดึงดูดใจให้ชาวแคนาดา โดยเฉพาะสาธารณชนในรัฐบริติชโคลัมเบีย หันมาเรียนรู้ รู้จักและสนใจไทยมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Nye ที่ระบุว่า “Moreover, attraction often has a diffuse effect, creating general influence rather than producing an easily observable specific action.”⁶³ เนื่องจากชาวแคนาดาจำนวนไม่น้อยยังไม่เข้าใจไทยอย่างลึกซึ้งแต่ อาจเห็นว่ารู้จักประเทศไทยดีอยู่แล้วจึงไม่ได้สนใจที่จะเรียนรู้และทำความรู้จักประเทศไทยให้มาก ยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากผลการสำรวจความคิดเห็นในระหว่างการดำเนินโครงการเทศกาลไทย ครั้งที่ 4 และครั้งที่ 5 ที่ดำเนินการโดยสถานกงสุลใหญ่ฯ ตามแผนภูมิที่ 8 ซึ่งผู้ตอบแบบสำรวจร้อยละ 20 ใน ทั้งสองปีเห็นว่า ตนรู้จักประเทศไทยในระดับสูงสุด คือ ระดับ 10 อีกทั้งร้อยละ 49 ในปี ค.ศ. 2017 และร้อยละ 51 ในปี ค.ศ. 2018 คิดว่ารู้จักประเทศไทยในระดับดีมากถึงสูงที่สุด คือระดับ 8-10

⁶³ Nye, *Soft Power: The Means to Success in World Politics*, 16.

อย่างไรก็ตาม ภายหลังการเข้าร่วมงานเทศกาลไทย ผู้เข้าร่วมงานส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 89 และร้อยละ 93 ในปี ค.ศ. 2017 และ 2018 ตามลำดับ รับว่าได้เรียนรู้เกี่ยวกับประเทศไทยมากยิ่งขึ้น ตามแผนภูมิที่ 9 จึงจัดได้ว่าสถานกงสุลใหญ่ฯ ประสบความสำเร็จอย่างยิ่งในการใช้ Soft Power เพื่อปรับเพิ่มมุมมองให้ชาวแคนาดาตระหนักถึงแง่มุมอื่น ๆ ของไทยที่ยังไม่รู้จักและมีความน่าสนใจให้ทำการเรียนรู้เพิ่มเติมต่อไป โดยจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการช่วยกระชับความสัมพันธ์และขยายความร่วมมือระหว่างสองประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นในอนาคต ผลการประเมินดังกล่าวสอดคล้องกับผลการสำรวจความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องฯ ซึ่งร้อยละ 58 เห็นว่าการดำเนินโครงการเทศกาลไทยมีผลสัมฤทธิ์ในระดับ 8-10 (ดีมาก-ดีที่สุด)

แผนภูมิที่ 22 กราฟแสดงความเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน/ โครงการ

ทั้งนี้ ความสำเร็จดังกล่าวน่าจะเกิดจากการนำเสนอประเทศไทยในแง่มุมใหม่ ๆ ให้ชาวรัฐบริติชโคลัมเบียได้รู้จัก อาทิ การออกบูธนวัตกรรมไทยโดยให้ผู้เข้าร่วมงานได้ทดลองเล่น Thai Online Game และชมตัวอย่าง Thai Animation การนำเสนอนวัตกรรมการผลิตโปรตีนจากแมลง การออกกำลังกายแบบ Thai Fit ดนตรีไทยร่วมสมัย ซึ่งควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและปรับปรุงพัฒนาให้ตรงกับความต้องการของสาธารณชนแคนาดาและเน้นการมีส่วนร่วมให้มากยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ รวมถึงการสอดแทรกข้อมูลเชิงลึกแต่ไม่ซับซ้อนและยาวเกินไปในทางอ้อมผ่านการเล่นเกมตอบคำถาม ซึ่งรางวัลบนเวทีในช่วง “What you wanna know about Thailand” เพื่อให้ข้อมูลและ update พัฒนาการใหม่ ๆ เกี่ยวกับประเทศไทย รวมถึงนโยบายสำคัญ ๆ ของไทย และศักยภาพด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ก้าวหน้าของไทยให้กับสาธารณชนแคนาดาและผู้เข้าร่วมงานด้วย

อย่างไรก็ตาม จากการสังเกตการณ์ของผู้ศึกษาพบว่า ความพยายามในการเพิ่มความหลากหลายของการให้ข้อมูลและเพิ่มการรับรู้เกี่ยวกับประเทศไทย รวมถึงสินค้าและผลิตภัณฑ์ไทยผ่านการทดลองเชิญให้ผู้ร่วมออกบูธต่าง ๆ นำเสนอบทบาทและผลงานบนเวที รวมทั้งเปิดโอกาสให้ร้านค้าต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลบนเวทีนั้น ผู้ร่วมออกบูธที่เป็นชาวไทยส่วนใหญ่มีความลังเลและขาดความเชื่อมั่นในการนำเสนอของตนบนเวทีโดยเฉพาะเมื่อต้องใช้ภาษาอังกฤษ

สรุปผลการประเมินด้านผลผลิต (Products) ผลกระทบ (Impact) และประสิทธิผล (Effectiveness)

การใช้ Soft Power เพื่อกระชับความสัมพันธ์กับต่างประเทศนั้น ผลผลิตมิได้เป็นเพียงเป้าหมายสำคัญในการดำเนินโครงการ แต่ยังสามารถมีอิทธิพลต่อผลกระทบและประสิทธิผลของการดำเนินโครงการด้วย เช่น จำนวนบูธในงานเทศกาลไทยฯ ที่เพิ่มขึ้นจากค่าเฉลี่ย 18 บูธต่อปี เป็น 27 บูธ ในปี ค.ศ. 2018 (ผลผลิต) ส่งผลกระทบต่อจำนวนและระดับของ VIPs ที่เข้าร่วมงาน ซึ่งเดิมระหว่างปี ค.ศ. 2014–2017 แยกเกียรติยศที่เข้าร่วมงานเทศกาลไทยเป็นระดับรัฐบาลของรัฐและรัฐบาลท้องถิ่น แต่ในปี ค.ศ. 2018 เป็นระดับรัฐบาลกลางของแคนาดาโดยมีวุฒิสมาชิกแคนาดาเป็นผู้เข้าร่วมงานด้วย การยกระดับแยกเกียรติยศดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จทั้งในแง่ผลกระทบและประสิทธิผลของการดำเนินโครงการและการใช้ Soft Power ของไทยดึงดูดความสนใจของบุคคลชั้นนำของแคนาดาซึ่งอยู่ในระดับผู้กำหนดนโยบายและผู้ตัดสินใจระดับประเทศ เพิ่มขึ้นจากระดับรัฐและระดับท้องถิ่นเช่นที่ผ่านมา ในการนี้ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการใช้ Soft Power จึงควรพิจารณาทั้ง 3 ประเด็นสืบเนื่องกัน

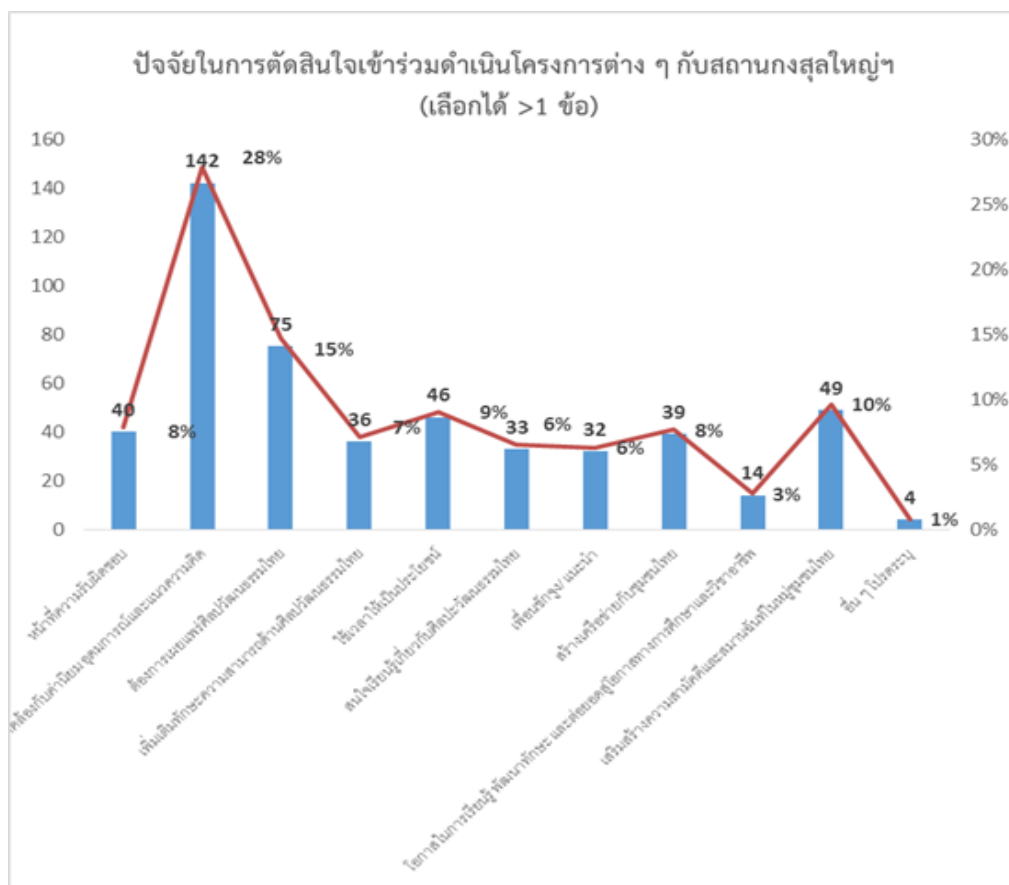
3.2.7 การประเมินด้านความยั่งยืน (Sustainability Evaluation)

ปัจจุบันโครงการเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ ค่อนข้างมีความมั่นคงดังจะเห็นได้จากการที่จำนวนผู้เข้าร่วมรับชมงานและออกบูธเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ มีการพัฒนาฐานผู้ติดตาม มีมาตรฐานการจัดงานเป็นที่ยอมรับและชื่นชมในฐานะงานเทศกาลประจำปีที่มีขนาดใหญ่ที่สุดงานหนึ่งในนครแวนคูเวอร์ อีกทั้งชุมชนไทยในพื้นที่ยังให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ ผลการสำรวจความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องพบว่า ร้อยละ 80 เห็นว่าชุมชนมีความพร้อมและให้ความร่วมมือในการดำเนินโครงการกับสถานกงสุลใหญ่ฯ ในระดับ 7–10

แผนภูมิที่ 23 กราฟแสดงความเห็นเกี่ยวกับระดับความพร้อมและความร่วมมือจากชุมชนไทย

โดยปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเข้าร่วมดำเนินโครงการกับสถานกงสุลใหญ่ฯ 3 อันดับแรก คือ สอดคล้องกับค่านิยม อุดมการณ์และแนวความคิด (ร้อยละ 28) ต้องการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยให้เป็นที่นิยมมากยิ่งขึ้น (ร้อยละ 15) และเสริมสร้างความสามัคคีและสมานฉันท์ในสังคมไทย (ร้อยละ 10)

แผนภูมิที่ 24 กราฟแสดงปัจจัยในการตัดสินใจเข้าร่วมดำเนินโครงการกับสถานกงสุลใหญ่ฯ

ด้วยความมุ่งมั่นและอุดมการณ์ร่วมกันดังกล่าว ผนวกกับการส่งเสริมประสบการณ์ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่สถานกงสุลใหญ่ฯ ในฐานะผู้ขับเคลื่อนโครงการ การมีกระบวนการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการประเมินผล ปรับปรุงและพัฒนาโครงการอยู่เสมอ รวมถึงความร่วมมือร่วมใจที่ดีจากสำนักงานทีมประเทศและฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้โครงการเทศกาลไทยฯ มีความยั่งยืนในแง่ปัจจัยในพื้นที่

อย่างไรก็ตาม ความสม่ำเสมอของการได้รับจัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่องและเพียงพอเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของการจัดงานเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ ในภาพรวม แม้ว่าการดำเนินโครงการฯ จะมีผลผลิตที่เพิ่มขึ้นตามสัดส่วนงบประมาณที่ได้รับจัดสรรและมีผลการเบิกจ่ายที่ดี แต่ด้วยลักษณะงบประมาณที่ไม่ใช่งบประมาณประจำ ต้องขอรับการอนุมัติโครงการและการจัดสรรงบประมาณจากกระทรวงการต่างประเทศเป็นรายปีจากกระทรวงฯ ซึ่งก็ต้องขอรับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐสภาอีกต่อหนึ่ง ในการนี้ จึงมีความไม่แน่นอน เช่น ในปี ค.ศ. 2018 สถานกงสุลใหญ่ฯ ได้รับจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มมิติด้านนวัตกรรมในงานเทศกาลไทยตามนโยบาย Thailand 4.0 ทำให้สามารถเพิ่มบูรณวัตรกรรมไทยในงานเทศกาลไทยได้ แต่ในปี ค.ศ. 2019 ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับการดังกล่าวจึงทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ด้วยข้อจำกัดงบประมาณ แต่การใช้ Soft Power นั้นเป็นสิ่งที่ต้องค่อย ๆ ดำเนินการและต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ดังเช่นที่ Nye กล่าวไว้ว่า

*Soft power is more difficult to wield, because, as we saw in chapter 1, many of its crucial resources are outside the control of governments, and their effects depend heavily on acceptance by receiving audiences. Moreover, soft power resources often work indirectly by shaping the environment for policy, and sometimes take years to produce the desired outcomes.*⁶⁴

นอกจากนี้ ตามที่กล่าวแล้วใน 3.2.2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs Evaluation) การได้รับจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอทำให้สถานกงสุลใหญ่ฯ ถูกจำกัดทางเลือกในการคัดสรรคณะและรูปแบบการแสดงสำหรับการนำเสนอในงานเทศกาลไทยอีกด้วย ซึ่งก็ส่งผลกระทบต่อผลกระทบ (Impact) และประสิทธิผล (Effectiveness) ของการใช้และต่อยอด Soft Power ของไทยอีกด้วย

สรุปบทเรียนและประโยชน์ด้านความยั่งยืน (Sustainability Evaluation)

การดำเนินโครงการเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ มีความมั่นคงในแง่กระบวนการดำเนินโครงการที่วางไว้อย่างชัดเจน การสั่งสมประสบการณ์ในการดำเนินโครงการตลอด 5 ปีที่ผ่านมา การสร้างฐานผู้เข้าร่วมงาน และการสนับสนุนจากสมาชิกชุมชนไทยในนครแวนคูเวอร์ และเมืองใกล้เคียง อย่างไรก็ตาม ความจำเป็นในการได้รับงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากส่วนกลาง คือ กระบวนการต่างประเทศ ยังคงเป็นความท้าทายที่สำคัญที่สุดต่อความยั่งยืนของการดำเนินโครงการในลักษณะนี้ที่ต้องพึ่งพาการสนับสนุนด้านงบประมาณจากแหล่งอื่น ในประเด็นดังกล่าวโดยที่ผลสัมฤทธิ์ของโครงการเป็นหนึ่งในปัจจัยหลักที่หน่วยงานกลางใช้ในการตัดสินใจอนุมัติการดำเนินโครงการและงบประมาณ การประเมินผลและจัดทำรายงานผลการดำเนินโครงการที่ชี้ชัดให้เห็นถึงผลผลิต ผลกระทบ และประสิทธิผลของโครงการโดยการนำเสนอสถิติข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เช่น การระบุจำนวนบูธที่ออกในงาน จำนวนผู้เข้าร่วมงาน ระดับของผู้เข้าร่วมงาน และความคิดเห็น/ทัศนะของผู้เข้าร่วมงานต่อประเทศไทย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งยวดในการช่วยเพิ่มความหนักแน่นให้กับความจำเป็นของโครงการและความคุ้มค่าด้านงบประมาณในขณะเดียวกัน หน่วยงานต่าง ๆ จึงควรให้ความสำคัญกับการเก็บข้อมูล รวมถึงการจัดทำแบบสอบถามต่าง ๆ ดังเช่น การจัดทำแบบสอบถามข้อมูลและความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมงานเทศกาลไทย ครั้งที่ 4 และครั้งที่ 5 เมื่อปี ค.ศ. 2017 และ ค.ศ. 2018 ตามลำดับ

3.2.8 การวิเคราะห์ด้านการถ่ายโยงความรู้ (Transportability)

ตลอดการดำเนินโครงการเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ ระหว่างปี ค.ศ. 2014–2018 ชุมชนไทยในนครแวนคูเวอร์และเมืองใกล้เคียงได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นอาสาสมัคร ร่วมแสดงบนเวที และออกบูธในงาน โดยสถานกงสุลใหญ่ฯ ได้เริ่มถ่ายโยงความรู้แก่ชุมชนไทยแล้วในระดับหนึ่งตั้งแต่ริเริ่มโครงการผ่านการร่วมประชุมหารือเพื่อเตรียมการกับสถานกงสุลใหญ่ฯ รวมทั้งผ่านประสบการณ์ตรงในการดำเนินโครงการร่วมกันระหว่างข้าราชการ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นและสมาชิกชุมชนไทยในนครแวนคูเวอร์ แต่ยังไม่ครบวงจรและยังไม่ตลอดกระบวนการ อาทิ การวางแผน การกำหนดนโยบายและ Theme งาน การแบ่งหน้าที่ การประชาสัมพันธ์ การประสานงานกับหน่วยงานไทยและหน่วยงานแคนาดา

⁶⁴ Nye, *Soft-Power: The Means to Success in World Politics*, 99.

ที่เกี่ยวข้อง การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การสรุปและประเมินผลการดำเนินโครงการอย่างเป็นระบบ เป็นต้น

โดยที่สถานกงสุลใหญ่ฯ ต้องมีการหมุนเวียนข้าราชการในทุก ๆ 4 ปี หรือน้อยกว่า อีกทั้งข้าราชการมีเวลาไม่เกิน 2 สัปดาห์ในการถ่ายทอดงาน จึงอาจไม่เพียงพอสำหรับกรณีการดำเนินโครงการขนาดใหญ่และมีรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีดำเนินการที่ซับซ้อนเช่นงานเทศกาลไทย การถ่ายทอดองค์ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ทั้งทางตรงผ่านการเพิ่มบทบาทและการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนไทยตลอดกระบวนการทั้งในระยะวางแผน เตรียมการ ดำเนินการ สรุป รายงานและประเมินผลโครงการ รวมถึงการถ่ายทอดข้อมูลและองค์ความรู้ทางอ้อมผ่านบันทึก โทรเลข เอกสาร ราชการต่าง ๆ อีกทั้งสถิติและผลการสำรวจแบบสอบถามที่ผ่านมาก็มีความจำเป็นและสำคัญยิ่ง ทั้งนี้ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าประสบการณ์และทักษะในด้านสารนิเทศโดยเฉพาะความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ Soft Power และการประยุกต์ใช้ของทั้งข้าราชการ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นและสมาชิกชุมชนไทย อาจมีระดับและแง่มุมที่แตกต่างกันแต่สามารถช่วยเสริมและเติมเต็มให้กันและกันได้

สรุปบทเรียนและประโยชน์ด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ (Transportability)

การดำเนินโครงการด้าน Soft Power ต้องอาศัยความต่อเนื่องและซึ่ซึมลึก การถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย โดยเฉพาะสำหรับหน่วยงานที่มีการหมุนเวียนและเปลี่ยนบุคลากรบ่อยมีความสำคัญทั้งในด้านความยั่งยืนและประสิทธิผลของโครงการ ในกรณีของการใช้ Soft Power ในต่างประเทศ เช่นในแคนาดาซึ่งชุมชนไทยถือสัญชาติแคนาดาด้วยนั้น หากสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้และส่งเสริมให้ชุมชนไทยเป็นหนึ่งในผู้แทนและผู้ดำเนินการด้าน Soft Power ด้วยนั้น ก็จะสามารถเป็น Brand Ambassador ที่ดีและแนบเนียนให้กับประเทศไทยอีกด้วย

นอกจากนี้ โดยที่การดำเนินงานด้าน Soft Power ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสามารถในการดึงดูดความสนใจของกลุ่มเป้าหมาย ความแตกต่างหลากหลายของความคิดสามารถช่วยพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบของการนำเสนอให้น่าสนใจและทันสมัยอยู่เสมอ ในการนี้ การมีส่วนร่วมวางแผนและตัดสินใจของบุคคลภายนอกองค์กร เช่น สมาชิกชุมชนไทยที่มาจากหลากหลายสาขาอาชีพและหลากหลายวัยจะมีส่วนช่วยให้สามารถตอบโจทย์ด้านความหลากหลายของรูปแบบการนำเสนอมิติต่าง ๆ ที่น่าสนใจเกี่ยวกับประเทศไทยให้กับกลุ่มเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้นตามไปด้วย

บทที่ 4

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุปผลการศึกษา

จากการประเมินโครงการเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ โดยใช้ทฤษฎี CIPPIEST ในทั้ง 8 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบริบท (Context Evaluation) ด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs Evaluation) ด้านกระบวนการ (Progress Evaluation) ด้านผลผลิต (Products Evaluation) ด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) ด้านประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) ด้านความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) และด้านการถ่ายโยงความรู้ (Transportability Evaluation) พบว่า การใช้ Soft Power เป็นเครื่องมือหลักในการกระชับความสัมพันธ์ไทย-แคนาดา โดยใช้วัฒนธรรมเป็นตัวนำ ผ่านการดำเนินโครงการเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ ระหว่างปี ค.ศ. 2014-2018 มีความเหมาะสม ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ค่อนข้างมั่นคง แม้ว่าการดำเนินโครงการดังกล่าวจะยังคงมีจุดอ่อน ปัญหาและความท้าทายในอนาคตอยู่บ้างแต่ก็มีศักยภาพที่สามารถจะได้รับการพัฒนา ต่อยอดและปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการนำ Soft Power ไปใช้เป็นกลไกหลักในการกระชับและส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับแคนาดา รวมทั้งเป็นกรณีศึกษาสำหรับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน รวมทั้งสาธารณชนในการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษานี้ไปใช้ประโยชน์ทั้งในบริบทที่สภาพแวดล้อมทางการเมืองและเศรษฐกิจมีข้อจำกัด หรือในบริบทความสัมพันธ์โดยปกติ เพื่อในระยะยาว Soft Power เป็นยุทธศาสตร์หลักของไทยในการดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ ต่อไป

4.2 ข้อเสนอแนะ

4.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

Soft Power คือ การดึงดูดโน้มน้าวให้ผู้อื่นหรือประเทศอื่นปฏิบัติตามความต้องการของเราซึ่งในบางครั้งอาจไม่จำเป็นต้องดำเนินการใด ๆ ที่เป็นรูปธรรม เพียงสร้างความประทับใจเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นชื่นชมในตัวเรา ประเทศไทยนับว่ามีความโชคดีอย่างยิ่งที่มีฐานทรัพยากรทางด้านวัฒนธรรมที่เป็นที่ชื่นชอบและนิยมไปทั่วโลกไม่ว่าจะเป็นอาหารไทย นาฏศิลป์ไทย ดนตรีไทย ศิลปะการต่อสู้แบบไทย หรือการท่องเที่ยวไทย ในครั้งนี้ ไทยจึงควรอนุรักษ์ความงดงามทางด้านวัฒนธรรมต่าง ๆ เหล่านี้ ซึ่งครอบคลุมไปถึงประเพณี ธรรมเนียมปฏิบัติ วิถีชีวิตและทัศนคติที่เปิดกว้างเป็นมิตร ซึ่งเป็นเอกลักษณ์และเสน่ห์ของไทยเอาไว้ ในขณะเดียวกันก็ควรธำรงไว้ซึ่งค่านิยมทางการเมืองและนโยบายต่างประเทศอันเป็นที่ยอมรับในระดับสากลพร้อมกันด้วย เพราะการเสริมสร้างความแข็งแกร่งที่แท้จริงด้าน Soft Power นั้นไม่สามารถอาศัยเพียงแค่วัฒนธรรมเพียงตัวเดียว การดำเนินการใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นการทูตสาธารณะ หรือการทูตวัฒนธรรม เพื่อกระชับความสัมพันธ์หรือขยายความร่วมมือกับประเทศใด ๆ ให้มีประสิทธิภาพนั้นล้วนต้องตั้งอยู่บนการปฏิบัติตามหลักการ ค่านิยม และบรรทัดฐานสากลที่เป็นที่ยอมรับ ดังเช่นที่ Nye กล่าวไว้ว่า

The countries that are likely to be more attractive and gain soft power in the information age are those with multiple channels of communication that help to frame issues; whose dominant culture and ideas are closer to prevailing global norms (which now emphasize liberalism, pluralism, and autonomy); and whose credibility is enhanced by their domestic and international values and policies⁶⁵.

นอกจากนี้ ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่มีวิวัฒนาการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ก้าวกระโดดและการสื่อสารโดยเฉพาะอย่างยิ่งผ่าน Social Media ที่รวดเร็วและขยายตัวในวงกว้าง ทำให้ข้อมูลข่าวสารไม่ได้เป็นสิ่งที่เข้าถึงได้ยากอีกต่อไป การดำเนินงานการทูต เช่น การทูตสาธารณะ ซึ่งเป็นกลไกหลักด้าน Soft Power นั้น ต้องอาศัยเครือข่ายและความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการร่วมขับเคลื่อนกลไกดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ สถิติจำนวนคนไทยในต่างประเทศในปี ค.ศ. 2017 โดยกรมการกงสุล ระบุว่าคนไทยในต่างประเทศถึง 1,138,878 คน⁶⁶ ซึ่งหากกระทรวงการต่างประเทศ ผ่านการประสานและดำเนินงาน โดยสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ไทยทั่วโลกกว่า 90 แห่ง สามารถส่งเสริมการรวมตัวให้คนไทยเหล่านี้ซึ่งอาศัยอยู่ในประเทศต่าง ๆ จัดตั้งเป็นสมาคมคนไทยในต่างประเทศที่มีความเข้มแข็ง และมีระบบบริหารจัดการที่ดีก็จะสามารถเป็นหุ้นส่วนสำคัญของภาครัฐในการเพิ่มประสิทธิภาพและความแนบเนียนในการใช้ Soft Power ของไทย โดยในระยะยาวภาครัฐควรปรับบทบาทจากการเป็นผู้ดำเนินงานหลักด้าน Soft Power ไปเป็นผู้สร้าง ผู้เสริม และผู้ประสานพลังความเชื่อมโยงระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ที่จะเข้ามามีบทบาทในเวทีระหว่างประเทศและร่วมขับเคลื่อน Soft Power มากขึ้นเรื่อย ๆ

เพื่อให้การปรับบทบาทดังกล่าวเป็นไปด้วยความราบรื่น มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด กระทรวงการต่างประเทศอาจพิจารณา

4.2.1.1 กำหนด Theme หลักในการขับเคลื่อน Soft Power ของไทยในแต่ละปี ซึ่งควรครอบคลุมไม่เพียงแต่ด้านวัฒนธรรม แต่รวมถึงด้านอื่น ๆ ที่มีศักยภาพของไทยและน่าจะเป็นที่สนใจของต่างประเทศด้วย อาทิ การพัฒนาอย่างยั่งยืน วิทยาศาสตร์ การศึกษา ศาสนา การแพทย์ และการแพทย์ทางเลือก เพื่อให้สามารถใช้ Soft Power ในการผลักดันและขับเคลื่อนการดำเนินงาน กระชับความสัมพันธ์และส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ได้อย่างมีพลังและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้โดยปรับเนื้อหาและการนำเสนอให้สอดคล้องเหมาะสมกับระดับการพัฒนาของประเทศ คู่สัมพันธ์ 3 ระดับ ประกอบด้วย ประเทศที่มีระดับการพัฒนาสูงกว่าไทย ประเทศที่มีระดับการพัฒนาเดียวกับไทย และประเทศที่มีระดับพัฒนาน้อยกว่าไทย โดยสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ที่สนใจสามารถจัดทำข้อเสนอขอเข้าร่วมโครงการ และหน่วยงานผู้ได้รับคัดเลือกเข้าร่วมโครงการจะได้รับประโยชน์ คือ การจัดสรรสื่อและชุดอุปกรณ์ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ไทยตาม Theme ที่กำหนด รวมถึงการจัดส่งคณะนักแสดงหรือผู้เชี่ยวชาญไปให้การบรรยายหรือฝึกสอนให้กับ

⁶⁵ Nye, *Soft Power: The Means to Success in World Politics*, 31–32.

⁶⁶ “จำนวนคนไทยในต่างประเทศ ปี 2560,” กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ, http://www.consular.go.th/main/contents/images/text_editor/files/img22.jpg (สืบค้นเมื่อ 27 กรกฎาคม 2562).

กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ตามลักษณะของโครงการ อย่างไรก็ตาม หน่วยงานผู้เข้าร่วมโครงการต้องจัดทำแบบรายงานการประเมินผลตามรูปแบบและทฤษฎีประเมินโครงการที่กำหนด อาทิ ทฤษฎี CIPPIEST โดยมีการเก็บสถิติข้อมูลส่วนหนึ่งจากกลุ่มเป้าหมายโดยตรงเพื่อประกอบการวิเคราะห์และนำเสนอผลการดำเนินโครงการต่อกระทรวงฯ เพื่อประมวลผลและวิเคราะห์ในภาพรวมก่อนจัดทำเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานด้าน Soft Power และโครงการต่าง ๆ ในระยะต่อไปด้วย

4.2.1.2 จัดการฝึกอบรมหลักสูตรการศึกษาด้าน Soft Power: Training the Trainers ให้กับเจ้าหน้าที่สารสนเทศของไทยที่จะไปประจำการและประจำการอยู่แล้วในต่างประเทศ เป็นการเฉพาะ เนื่องจากการถ่ายทอดความรู้จำเป็นต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะ นอกเหนือจากความรู้และประสบการณ์ในฐานะผู้ปฏิบัติ รวมทั้งคัดสรร Best Practice ต่าง ๆ ทั้งของไทยและต่างประเทศ มาใช้เป็นกรณีศึกษาในการให้การฝึกอบรม พร้อมให้ผู้เข้าร่วมรับการฝึกอบรมจัดทำรายงานการศึกษาของแต่ละประเทศที่ประจำอยู่เพื่อรวบรวมเป็นฐานข้อมูลสำหรับใช้ประกอบการพัฒนานโยบายและแนวปฏิบัติด้าน Soft Power ของไทยอย่างเป็นระบบ

4.2.1.3 แยกประเภทค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานด้าน Soft Power ในต่างประเทศ เป็นการเฉพาะเพื่อให้เห็นภาพรวมของการดำเนินงานและโครงการในด้านดังกล่าวของหน่วยงาน ภายใต้กระทรวงการต่างประเทศทั้งในและต่างประเทศ โดยมีกรมสารสนเทศเป็นเจ้าภาพหลักในการกำหนดทิศทางและนโยบายในการดำเนินงานและบริหารจัดการ

4.2.1.4 พิจารณาเพิ่มเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ตำแหน่งผู้ช่วยดำเนินการด้านสารสนเทศ และวัฒนธรรมในต่างประเทศ เพื่อเป็นผู้ปฏิบัติงานในท้องที่ซึ่งต้องอาศัยการมีเครือข่ายและความสัมพันธ์อันดีกับทุกฝ่ายในพื้นที่ดำเนินการ ทั้งกับชุมชนชาวไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของประเทศนั้น ๆ อย่างต่อเนื่อง

4.2.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ

4.2.2.1 ระยะสั้น

1) คงพลวัตรของจุดแข็งด้านการนำ Soft Power มาใช้กระชับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับรัฐบริติชโคลัมเบียของสถานกงสุลใหญ่ฯ อาทิ ความสัมพันธ์อันดีกับสำนักงานทีมประเทศต่าง ๆ ชุมชนไทยในพื้นที่ รวมถึงเครือข่ายกลุ่ม Friends of Thailand การมีกระบวนการดำเนินโครงการที่ชัดเจนและมีการเตรียมการล่วงหน้า การประเมินผลการดำเนินโครงการอย่างเป็นระบบผ่านการจัดทำแบบสำรวจข้อมูลความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเพื่อนำมาใช้ประกอบการปรับปรุงรูปแบบการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเป็นตัวชี้วัดสำคัญในการรายงานผลความสำเร็จ ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินโครงการอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอจากกระทรวงฯ

2) เพิ่มบทบาทและการมีส่วนร่วมของชุมชนไทย โดยยกระดับบทบาทของสมาชิกชุมชนไทยจากผู้ช่วยดำเนินการเป็นผู้ร่วมดำเนินโครงการในทุกกระบวนการ ตั้งแต่การวางนโยบาย กำหนดแผนงาน กำหนดหัวข้อหรือ Theme งาน แบ่งงาน ประชาสัมพันธ์ ดำเนินโครงการ ประเมินผล สรุปผลการดำเนินโครงการ และหาแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาโครงการอย่างต่อเนื่อง

3) พัฒนาขีดความสามารถของชุมชนไทย โดยสถานกงสุลใหญ่ฯ ควรสนับสนุนการเสริมทักษะที่มีอยู่แล้วให้กับสมาชิกชุมชนไทยในพื้นที่ อันจะเป็นการช่วยเพิ่มศักยภาพในการเป็นผู้ร่วมดำเนินงานด้าน Soft Power กับสถานกงสุลใหญ่ฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อาทิ การส่งผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์หรือดนตรีไทยไปให้การฝึกอบรมที่แคนาดา หรือการส่งผู้แทนสมาคมนาฏศิลป์และดนตรีไทยจากนครแวนคูเวอร์เข้ารับการอบรมเพิ่มเติมเสริมทักษะที่ประเทศไทย ในลักษณะ training the trainers รวมถึงการนำเทคโนโลยีด้านการเรียนการสอนทางไกลแบบออนไลน์มาช่วยเสริมทักษะและขยายฐานผู้สนใจเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถพิเศษในด้านต่าง ๆ ให้กับชุมชนไทยในลักษณะ adult learning เป็นต้น การดำเนินการดังกล่าวนอกจากจะช่วยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แล้ว ยังจะช่วยส่งเสริมให้สถานกงสุลใหญ่ฯ สามารถใช้ประโยชน์จากผู้มีความสามารถจากชุมชนไทยในรัฐบริติชโคลัมเบียได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด อาทิ การแสดงในงานวันชาติ การแสดงในงานเทศกาลไทย การแสดงในงาน Thai Cuisine in the Garden และการแสดงในโอกาสสำคัญอื่น ๆ เป็นต้น

4) กำหนด Theme ในการจัดงานที่สอดคล้องกับความสนใจของชาวรัฐบริติชโคลัมเบียมากยิ่งขึ้น เพื่อใช้เป็นหัวข้อหลักไม่เฉพาะในการจัดงานเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ แต่รวมถึงการดำเนินโครงการอื่น ๆ ด้าน Soft Power ของสถานกงสุลใหญ่ฯ ตลอดทั้งปีด้วย อาทิ โครงการ Thailand Corner ณ ห้องสมุดสาธารณะและห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในรัฐบริติชโคลัมเบียและรัฐใกล้เคียง และโครงการนำผู้ฝึกสอนการประกอบอาหารไทยไปฝึกสอนแก่ชาวต่างประเทศและชุมชนไทยในรัฐบริติชโคลัมเบีย รวมถึงโครงการอื่น ๆ ที่สถานกงสุลใหญ่ฯ อาจพิจารณาเริ่มเพิ่มเติม ทั้งนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ทุกโครงการสามารถช่วยกันขับเคลื่อนและผลักดันการใช้ Soft Power ของไทยในประเด็นและมิติต่าง ๆ ได้อย่างบูรณาการและมีพลังมากยิ่งขึ้น โดยมีตัวอย่าง Theme ในการดำเนินงานด้าน Soft Power อาทิ “RakThai” (รักไทย) และ “Uniquely Thai”

(1) “RakThai” (รักไทย) Theme นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสื่อถึงความพยายามทั้งในภาครัฐและเอกชนของไทยในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติซึ่งก็เป็นประเด็นที่ชาวแคนาดาให้ความสำคัญ จากการพบปะพูดคุยกับชาวแคนาดาในหลากหลายโอกาส เมื่อพูดถึงประเทศไทยชาวแคนาดาส่วนใหญ่จะนึกถึงอาหารไทยและธรรมชาติที่สวยงาม โดยเฉพาะท้องทะเลสีครามใสสะอาดและหาดทรายสีขาวนุ่มเป็นแนวยาว ในการนี้ “RakThai” จึงน่าจะเป็นหนึ่งใน Theme ด้าน Soft Power ที่ไทยมีศักยภาพและเป็นที่สนใจของชาวแคนาดา โดยกิจกรรมทุกอย่างในปีที่สถานกงสุลใหญ่ฯ ใช้ Theme นี้ควรได้รับการออกแบบและจัดเตรียมให้สอดคล้องและสอดคล้องกัน อาทิ

ก. โครงการเทศกาลไทย : คัดสรรการแสดงนาฏศิลป์ที่เน้นความหวงแหนและการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่งดงาม การจัดแสดงผลนิทรรศน์ไทยที่มีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยเลือกใช้วัสดุจากธรรมชาติเป็นหลัก การจัดนิทรรศการตัวอย่างสินค้า upcycling ของไทยที่เกิดจากการนำสิ่งของเหลือใช้ เช่น ขยะพลาสติกจากทะเลมาแปรสภาพด้วยนวัตกรรมใหม่ของการผลิตเส้นใยสังเคราะห์ ก่อนเพิ่มมูลค่าด้วยการออกแบบเป็นสินค้า เช่น เสื้อยืด กระเป๋า และสินค้าแฟชั่นต่าง ๆ การให้ข้อมูลด้านการส่งเสริมการลงทุน

ที่ลดมลภาวะและการพัฒนาอย่างยั่งยืน การนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์พร้อมโอกาสในการผนวกกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เช่น การดำน้ำเก็บขยะร่วมกับกลุ่มอาสาสมัครต่าง ๆ โดยในส่วนของกิจกรรมบนเวทีก็อาจเชิญชาวแคนาดาที่เคยไปเที่ยวประเทศไทยและเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณประโยชน์ในประเทศไทยมาเล่าประสบการณ์การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในไทยด้วย

ข. โครงการ Thailand Corner : มอบสื่อการเรียนรู้ทั้งในรูปแบบหนังสือและวีดิทัศน์เกี่ยวกับความหลากหลายทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์ในประเทศไทยให้กับห้องสมุดสาธารณะและห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ พร้อมจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของไทยทั้งในมิติการท่องเที่ยว การค้า การลงทุน และผลิตภัณฑ์ รวมถึงนวัตกรรมใหม่ ๆ ของไทยในด้านดังกล่าว

ค. โครงการนำผู้ฝึกสอนการประกอบอาหารไทยไปฝึกสอนแก่ชาวต่างประเทศและชุมชนไทยในรัฐบริติชโคลัมเบีย : นำเสนอการสอนเมนูอาหารไทยเพื่อสุขภาพที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยเน้นเมนูอาหารชีววิถี อาหารมังสวิรัต อาหารจากผักและวัตถุดิบ organic ที่สด สะอาดและปลอดภัย เช่น เมนูผักบุ้งลวกสุน และพล่าปลาชาลมอน เป็นต้น

ทั้งนี้ การร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นค่านิยมที่ชาวแคนาดาให้ความสำคัญอย่างยิ่งมาโดยตลอด ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่า การใช้สิ่งที่ชาวแคนาดาชอบและสนใจอยู่แล้วมาเป็นสื่อสร้างสัมพันธ์และเพิ่มการเรียนรู้เกี่ยวกับประเทศไทยน่าจะได้รับความสนใจและตอบรับง่ายกว่าการนำเสนอสิ่งใหม่ ๆ หรือประเด็นไกลตัวที่ชาวแคนาดาไม่เคยรู้จักหรือให้ความสำคัญมาก่อน

(2) “Uniquely Thai” โดยนำเสนอวิถีชีวิต อาหาร สินค้าและการแสดงที่สื่อถึงอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย (OTOP) รวมถึงการท่องเที่ยวแบบ homestay ที่เน้นวิถีท้องถิ่นแบบไทยและการเข้าไปเรียนรู้และใช้ชีวิตกับชาวบ้าน จัดนิทรรศการให้ความรู้ที่แสดงให้เห็นถึงความพยายามของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมไทยในการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และความมุ่งมั่นตั้งใจในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของไทย ทั้งนี้ จากการรับฟังการบรรยายโดยนายนิสิต จันทรสมวงศ์ อธิบดีกรมพัฒนาชุมชนในหัวข้อ “OTOP: Local Best Global Taste การขับเคลื่อนการทูตเชิงเศรษฐกิจ” ที่สถาบันเทวะวงศ์วโรปการ เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2562 ทราบว่า กระทรวงการต่างประเทศอยู่ระหว่างการเตรียมจัดทำ MOU กับกรมพัฒนาชุมชนเพื่อผลักดัน Community Diplomacy ซึ่งเป็นนโยบายการทูตแนวใหม่ที่กระทรวงการต่างประเทศริเริ่มขึ้นเพื่อเชื่อมโยงการทูตสู่ผลประโยชน์ของชุมชนโดยตรง ในการนี้ โดยที่รัฐบาลและชาวรัฐบริติชโคลัมเบียต่างก็ให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและการส่งเสริมอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลายเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว สถานกงสุลใหญ่ฯ จึงอาจพิจารณาเป็นกำลังสำคัญในการผลักดันนโยบายดังกล่าวผ่านงานเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ รวมทั้งโครงการด้าน Soft Power อื่น ๆ ของสถานกงสุลใหญ่ฯ พร้อมกันด้วย

5) การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในงานด้าน Soft Power

(1) สถานกงสุลใหญ่ฯ อาจพิจารณาเพิ่มการใช้ประโยชน์จากสื่อ Social Media ทั้งในช่วงก่อนและระหว่างการดำเนินโครงการด้าน Soft Power เช่นงานเทศกาลไทย อาทิ การจัดทำ Hashtag ให้ผู้มาเข้าร่วมงานใช้ โดยอาจจะติดอยู่บนป้ายโปสเตอร์ที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้แจกและเชิญชวนการเข้าร่วมงาน รวมถึงใช้ติดตามบุชต่าง ๆ ในระหว่างการจัดงาน โดยเมื่อผู้เข้าร่วมงาน

เห็นก็จะสามารถใช้ hashtag นี้ร่วมกัน อีกทั้งให้ผู้ที่ยังไม่ได้เข้าร่วมงานเห็นภาพในงานและเกิดความสนใจเข้าร่วม หรือกลับมาเข้าร่วมงานอีกครั้ง อ่านเหตุการณ์ และติดตามดูภาพย้อนหลัง รวมทั้งสถานกงสุลใหญ่ฯ อาจพิจารณาเพิ่มการประชาสัมพันธ์ในระหว่างการดำเนินโครงการผ่านทางสื่อ Social Media เช่น Instagram (IG) Twitter Facebook YouTube Google Plus อาทิ จัดประกวด live on Social Media และการให้รางวัลกับผู้ที่มียอด like สูงสุดจากภาพถ่ายหรือวิดีโอที่ถ่ายทำในงาน เป็นต้น การใช้ประโยชน์จาก Social Media ดังกล่าวซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างยิ่งโดยเฉพาะในกลุ่มคนรุ่นใหม่ Generation X และ Generation Y น่าจะสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการประชาสัมพันธ์งานเทศกาลไทยให้เป็นที่รู้จักและนิยมมากยิ่งขึ้นได้อีกด้วย

(2) การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการประเมินจำนวนผู้เข้าร่วมงาน สำหรับโครงการขนาดใหญ่ที่จัดในพื้นที่เปิด เช่น โครงการเทศกาลไทย ซึ่งยากแก่การประมาณการ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเพิ่มความแน่นอนและความน่าเชื่อถือในด้านผลผลิต (Product) ของโครงการ อาทิ การใช้โดรนถ่ายภาพเป็นช่วง ๆ ในแต่ละวัน เพื่อประมาณการผู้เข้าร่วมงาน เป็นต้น

6) เพิ่มความหลากหลายของกิจกรรมในงาน อาทิ การนำเสนอ การละเล่นแบบไทย การ paint หน้าลายไทยสำหรับเด็ก ๆ การสร้างจุดถ่ายรูปเพื่อ check in ในสื่อ Social Media การถ่ายภาพเพื่อลงใน Post Card พร้อมแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมในประเทศไทยฟรี โดยผู้เข้าร่วมงานสามารถได้รับทั้งแผ่น Post Card และ link สำหรับนำไปลงในสื่อ Social Media ของแต่ละคนได้ ซึ่งนอกจากจะเป็นการช่วยกระจายข่าวสารเกี่ยวกับการจัดงานเทศกาลไทยแล้วยังจะเป็นการใช้เทคโนโลยีช่วยกระจายภาพความประทับใจเกี่ยวกับงานเทศกาลไทยและประเทศไทย หรืออีกนัยหนึ่ง Soft Power ของไทย ไปยังกลุ่มเพื่อนและเครือข่ายของผู้เข้าร่วมงานในทางอ้อมได้อีกด้วย

7) ใช้ประโยชน์จากงานเทศกาลไทยในฐานะ platform สำหรับจัดแสดงผลงาน ความก้าวหน้า และพัฒนาการทางด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือต่าง ๆ ระหว่างไทยกับแคนาดาให้สาธารณชนในพื้นที่รัฐบริติชโคลัมเบียได้รับทราบเพิ่มเติม อาทิ การแลกเปลี่ยนการเยือนระดับสูง การค้าและการลงทุนใหม่ ๆ ของไทยในแคนาดาและของแคนาดาในไทย ความร่วมมือทางด้านการศึกษา ความร่วมมือทางด้านการวิจัยและวิทยาศาสตร์ ความร่วมมือในด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืนระหว่างไทยกับแคนาดาในประเทศที่สาม (ไตรภาคี) เป็นต้น

4.2.2.2 ระยะกลาง

1) สถานกงสุลใหญ่ฯ ควรมุ่งเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งและเชื่อมั่นให้กับชุมชนไทย โดยในเบื้องต้นอาจพิจารณาดำเนินการในรูปแบบของการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมจัดงานเทศกาลไทยที่มีกงสุลใหญ่ ณ นครแวนคูเวอร์ เป็นประธาน มีรองกงสุลใหญ่ และผู้แทนอาวุโสของชุมชนไทยเป็นรองประธาน มีข้าราชการ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นของสถานกงสุลใหญ่ฯ สำนักงานทีมประเทศไทย รวมทั้งผู้แทนจากสมาคมและชมรมไทยต่าง ๆ ในนครแวนคูเวอร์ กลุ่มอาสาสมัคร และผู้แทนกลุ่มนักเรียน/นักศึกษาไทย เป็นกรรมการ โดยจัดประชุมร่วมกันเพื่อวางแผนและติดตามความคืบหน้าของการดำเนินการในทุกระยะ การจัดตั้งคณะกรรมการร่วมจัดงานดังกล่าวนอกจากจะมีผลในการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการถ่ายโยงและแบ่งปันองค์ความรู้ที่ครบถ้วนและสมบูรณ์ขึ้นแล้วยังเป็นโอกาสให้ชุมชนไทยได้กระชับความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ และส่งเสริมมิตรภาพผ่านการ

เรียนรู้และประสบการณ์ตรงในการดำเนินโครงการร่วมกัน อีกทั้งยังช่วยยกระดับความภาคภูมิใจในผลสำเร็จของโครงการจากผู้ช่วย/ ผู้ร่วมดำเนินโครงการเป็นเจ้าของและเจ้าภาพการจัดงานร่วมกันกับสถานกงสุลใหญ่ฯ อย่างเต็มรูปแบบ เพื่อนำไปสู่การจัดตั้งสมาคมไทยในนครแวนคูเวอร์อย่างเป็นทางการในระยะยาวต่อไป

2) สนับสนุนให้มีการจัดตั้งสมาคมผู้ประกอบการร้านอาหารไทย ซึ่งขณะนี้เจ้าของร้านอาหารไทยต่าง ๆ ก็มีการรวมกลุ่มกันอย่างไม่เป็นทางการเป็นกลุ่มเฉพาะกิจอยู่บ้างแล้ว อาทิ การร่วมเป็นเจ้าภาพจัดงาน Charity Thai Lunch เพื่อสนับสนุนโครงการให้ความช่วยเหลือการศึกษาแก่เด็กนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ระเมิง จังหวัดตาก ในโอกาสฉลองพระชนมายุ 5 รอบ 2 เมษายน ค.ศ. 2015⁶⁷ เมื่อมีการจัดตั้งสมาคมผู้ประกอบการร้านอาหารไทยแล้ว สถานกงสุลใหญ่ฯ อาจพิจารณาขอหมายให้สมาคมฯ เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบในส่วนของการจัดโซนขายอาหารและผลิตภัณฑ์ไทยในงานเทศกาลไทย ณ นครแวนคูเวอร์ ทั้งในด้านการบริหารจัดการและการรับผิดชอบดูแลด้านค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องในโซนนี้ โดยมีสถานกงสุลใหญ่ฯ เป็นพี่เลี้ยงคอยให้การสนับสนุนและให้คำแนะนำปรึกษาที่เกี่ยวข้องและจำเป็น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเพิ่มทักษะในการบริหารจัดการโครงการจากประสบการณ์ตรงให้กับชุมชนไทยผ่านทางสมาคมดังกล่าว

3) สนับสนุนการจัดตั้งสมาคมนักเรียน/นักศึกษาไทย โดยอาจพิจารณาขยายผลจากการที่มีสมาคมนักศึกษาไทย คือ สมาคมไทยไอยรา อยู่แล้วที่มหาวิทยาลัยบริติชโคลัมเบียซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงของรัฐ โดยสถานกงสุลใหญ่ฯ อาจเสนอแนะให้สมาคมไทยไอยราขยายฐานของสมาชิกให้ครอบคลุมนักเรียน/นักศึกษาจากสถาบันอื่น ๆ ด้วย หรือใช้สมาคมไทยไอยราเป็น model ในการจัดตั้งสมาคมนักเรียน/นักศึกษาไทยในสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มศักยภาพนักเรียน/นักศึกษาไทย และเพิ่มหุ้นส่วนในการใช้ Soft Power กระชับความสัมพันธ์และขยายความร่วมมือระหว่างไทยกับแคนาดาในสถาบันการศึกษาแคนาดา โดยในระยะต่อไปอาจพิจารณาสนับสนุนการจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่าไทย-แคนาดา เพื่อร่วมเป็นเครือข่ายในการดำเนินงานด้าน Soft Power ในภาคการศึกษา กับสถานกงสุลใหญ่ฯ และสมาคมนักเรียน/นักศึกษาไทยในแคนาดาเพิ่มเติมอีกช่องทางหนึ่งด้วย

4.2.2.3 ในระยะยาว

สถานกงสุลใหญ่ฯ ควรพิจารณาสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสมาคมไทยในนครแวนคูเวอร์ อย่างเป็นทางการ และถ่ายโอนบทบาทการเป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินโครงการเทศกาลไทยให้กับสมาคมไทย ณ นครแวนคูเวอร์ โดยมีสถานกงสุลใหญ่ฯ เป็นที่ปรึกษาในเชิงนโยบาย รวมทั้งให้การสนับสนุนการดำเนินโครงการอื่น ๆ ของสมาคมไทยในนครแวนคูเวอร์ และสมาคมนักเรียน/นักศึกษาไทย ตามความเหมาะสม เพื่อเพิ่มบทบาทชุมชนไทยให้เป็นที่ประจักษ์และยอมรับยิ่งขึ้นในรัฐบริติชโคลัมเบียและเป็น model สำหรับการจัดตั้งสมาคมไทยในลักษณะเดียวกันในพื้นที่อื่น ๆ ของภูมิภาคแคนาดาตะวันตกภายใต้การดูแลของสถานกงสุลใหญ่ฯ ในขณะที่สถานกงสุลใหญ่ฯ ควรผันบทบาทมาเป็นผู้สร้าง ผู้เสริม และผู้ประสานพลังความเชื่อมโยงด้าน Soft Power ให้กับ

⁶⁷ “ชุมชนไทยในนครแวนคูเวอร์ร่วมจัดงาน Charity Thai Lunch สมทบทุนช่วยเหลือการศึกษาเด็กนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ระเมิง จ. ตาก,”สถานกงสุลใหญ่ ณ นครแวนคูเวอร์, <http://www.thaiconsulatevanancouver.ca/th/2015-charity-lunch/> (สืบค้นเมื่อ 27 กรกฎาคม 2562).

สมาคมไทยต่าง ๆ และผู้เล่นใหม่ ๆ จากภาคเอกชน ภาคการศึกษา ภาค NGOs หรือภาคอื่น ๆ ของไทยที่อาจจัดตั้งขึ้นเพิ่มเติมในอนาคต ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารจัดการและการขับเคลื่อน Soft Power ของไทยเป็นไปอย่างบูรณาการ มีประสิทธิภาพ เกิดพลัง และช่วยผลักดันประโยชน์สูงสุดให้เกิดแก่ประเทศและคนไทยในภาพรวม

นอกจากนี้ เมื่อสถานกงสุลใหญ่ประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ ในนครแวนคูเวอร์ ซึ่งในขณะนี้ประกอบด้วย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม มีความพร้อมทั้งในด้านกำลังบุคลากรและงบประมาณมากยิ่งขึ้น สถานกงสุลใหญ่ฯ อาจพิจารณาเสนอให้มีการดำเนินโครงการด้าน Soft Power ร่วมกัน อาทิ การจัดงานเทศกาลอาเซียน ณ นครแวนคูเวอร์อีกครั้ง หลังจากที่ได้เคยริเริ่มร่วมกันไว้แล้วเมื่อปี ค.ศ. 2015 แต่ต้องยกเลิกไปหลังการจัดงานเทศกาลอาเซียน ครั้งที่ 2 เมื่อปี ค.ศ. 2016 เนื่องด้วยบางประเทศขาดความพร้อมทั้งในด้านบุคลากร⁶⁸ และในด้านงบประมาณ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการแสดงเอกภาพของประชาคมอาเซียน อีกทั้งเป็นการเพิ่มมิติและบทบาทด้าน Soft Power ของไทยในเวทีอาเซียนให้เป็นที่ประจักษ์และสนใจในหมู่สาธารณชนแคนาดา และบุคคลสำคัญ ๆ ในเครือข่ายของประเทศสมาชิกอาเซียนอีกทางหนึ่งด้วย

⁶⁸ บางสถานกงสุลใหญ่มีบุคลากรเพียงกงสุลใหญ่และเจ้าหน้าที่การทูตอีก 1 คนเท่านั้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล

อสิ ม้าเจริญ. การใช้ Soft Power ในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ: กรณีศึกษา การดำเนินการของทีมชาติไทยในเนปาล. หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 4 กระทรวง การต่างประเทศ, 2555.

หนังสือ

กระทรวงการต่างประเทศ. สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ. คำศัพท์-คำย่อทางการทูตและการต่างประเทศ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์, 2556.

บทความ

ทิปทัศน์ ชินตาปัญญากุล, สมจิตรา เรืองศรี, กิตติศักดิ์ ลักษณะ, และพรภิรมย์ หลงทรัพย์. “การประเมินหลักสูตรแนวใหม่: รูปแบบ CIPPIEST.” วารสารพยาบาลตำรวจ, 9, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2560): 206–210.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

POSITIONING. สโกลีเยแบงก์เพิ่มการลงทุนในธนาคารธนชาติของประเทศไทย. [ออนไลน์].

แหล่งที่มา: <https://positioningmag.com/46019> [16 มิถุนายน 2562].

กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ. จำนวนคนไทยในต่างประเทศ ปี 2560. [ออนไลน์].

แหล่งที่มา: http://www.consular.go.th/main/contents/images/text_editor/files/img22.jpg [27 กรกฎาคม 2562].

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. การลงทุนของ ปตท. สผ. ในธุรกิจน้ำมันทราย มณฑลแอลเบอร์ตา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.ditp.go.th/contents_attach/84216/84216.pdf [16 มิถุนายน 2562].

ธนาคารธนชาติ. Our Story. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://thanachartbank.co.th/tbankcmsfrontend/halloffame/ourstory.html> [16 มิถุนายน 2562].

_____. ธนาคารแห่งโนวาสโกเชีย มุ่งขยายการดำเนินงานในภาคพื้นเอเชีย-แปซิฟิก. [ออนไลน์].

แหล่งที่มา: <https://www.thanachartbank.co.th/TbankCMSFrontend/promotiondetailth.aspx?typeid=4&id=78> [16 มิถุนายน 2562].

- พระอัครเดช ญาณเตโช. ชวนดู ปรากฏการณ์แห่งพิชัยยุทธ์. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.careerlink.co.th/careertools/search-jobs/รู้เขารู้เราพิชิตงานในฝัน> [31 กรกฎาคม 2562].
- ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในแคนาดา. การต่างประเทศ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.thaibizcanada.com/ca/about/foreign-affairs.php> [15 มิถุนายน 2562].
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์. ข้อมูลสรุปการค้าระหว่างประเทศของไทยกับเนปาล. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.ops3.moc.go.th/infor/MenuComTH/trade_sum/report.asp [22 มิถุนายน 2562].
- _____. ข้อมูลสรุปการค้าระหว่างประเทศของไทยกับแคนาดา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.ops3.moc.go.th/infor/MenuComTH/trade_sum/report.asp [22 มิถุนายน 2562].
- สถานกงสุลใหญ่ ณ นครแวนคูเวอร์. ชุมชนไทยในนครแวนคูเวอร์ร่วมจัดงาน Charity Thai Lunch สมทบทุนช่วยเหลือการศึกษาเด็กนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ระเมิง จ. ตาก. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.thaiconsulatevancouver.ca/th/2015-charity-lunch/> [27 กรกฎาคม 2562].
- สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงออตตาวา. ธนาคารธนาชาติซึ่งถือหุ้นโดยธนาคาร Nova Scotia เข้าควมรวบกิจการกับธนาคารนครหลวงไทย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.mfa.go.th/business/th/situation/92/14659-ธนาคารธนาชาติซึ่งถือหุ้นโดยธนาคาร-Nova-Scotia-เข้าค.html> [16 มิถุนายน 2562].

การสัมภาษณ์

สุทธิลักษณ์ สง่ามั่งคั่ง. สัมภาษณ์โดย ณัฐ วิษณุพันธ์, ทางโทรศัพท์, 3 กรกฎาคม 2562.

อื่น ๆ (เอกสารราชการ)

- กระทรวงการต่างประเทศ. โทรเลข ที่ 1102/115/2557. (2 กรกฎาคม 2557).
- กองอเมริกาเหนือ กรมอเมริกาและแปซิฟิกใต้ กระทรวงการต่างประเทศ. เรื่อง Canada. (พฤษภาคม 2562).
- สถานกงสุลใหญ่ ณ นครแวนคูเวอร์. โทรเลข ที่ VAN 132/2557. (5 มิถุนายน 2557).
- สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงออตตาวา. โทรเลข ด่วนมาก ที่ OTT 241/2557 (2 มิถุนายน 2557).
- _____. โทรเลข ด่วนที่สุด ที่ OTT 11/2560. (11 มกราคม 2560).
- สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครแวนคูเวอร์. วิเคราะห์นโยบายของทรูได้และโอกาสทางการค้าระหว่างไทย-แคนาดา. (26 ตุลาคม 2558).

ภาษาอังกฤษ

หนังสือ

Nye, Jr., Joseph S. Soft Power: The Means to Success in World Politics. New York: PublicAffairs, 2004.

Potter, Evan H. Branding Canada: Projecting Canada's Soft Power through Public Diplomacy. Montreal: McGill–Queen's University Press.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

British Columbia News. Premier's Statement on B.C. Multicultural Week. [Online]. Available from: <https://news.gov.bc.ca/releases/2018PREM0136-002211>. [July 19, 2019].

Central Intelligence Agency. Economy: Nepal. [Online]. Available from: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/np.html>. [June 22, 2019].

_____. Economy: Thailand. [Online]. Available from: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/th.html>. [June 22, 2019].

Government of Canada. Trade Data Online. [Online]. Available from: <https://www.ic.gc.ca/app/scr/tdst/tdo/crtr.html?&productType=NAICS&lang=eng>. [June 23, 2019].

Pinteres. Lao Tzu. [Online]. Available from: <https://www.pinterest.com/pin/428897564483616562/>. [July 28, 2019].

Vancouver City. Racial and Ethno-Cultural Equity Advisory Committee. [Online]. Available from: <https://vancouver.ca/your-government/racial-and-ethno-cultural-equity-advisory-committee.aspx>. [July 19, 2019].

Wiki Innovation, Science and Economic Development Canada. Trade data online. In Import, Export and Investment. [Online]. Available from: <https://www.ic.gc.ca/app/scr/tdst/tdo/crtr.html?&productType=NAICS&lang=eng> [May 31, 2019].

Wikipedia. Canada. [Online]. Available from: <https://en.wikipedia.org/wiki/Canada>. [June 15, 2019].

_____. Thailand. [Online]. Available from: <https://en.wikipedia.org/wiki/Thailand>. [July 28, 2019].

_____. Vancouver. [Online]. Available from: <https://en.wikipedia.org/wiki/Vancouver>. [July 19, 2019].

World Population Review. Canada Population 2019. [Online]. Available from:
<http://worldpopulationreview.com/countries/canada-population>. [June 16,
2019].

World Population Review. Vancouver Population 2019. [Online]. Available from:
<http://worldpopulationreview.com/world-cities/vancouver-population>.
[July 19, 2019].

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

นายณัฐ วิชาญนันท์

ประวัติการศึกษา

- Bachelor of Science in Foreign Service,
Walsh School of Foreign Affair, Georgetown University,
USA
- Master of Arts in Law and Diplomacy,
The Fletcher School of Law and Diplomacy,
Tufts University, USA
- Doctor of Philosophy
The Fletcher School of Law and Diplomacy,
Tufts University, USA

ประวัติการทำงาน

- พ.ศ. 2547 เจ้าหน้าที่การทูต 5 กองวัฒนธรรมสัมพันธ์ กรมสารนิเทศ
- พ.ศ. 2550 เจ้าหน้าที่การทูต 6 กองตะวันออกกลาง
กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลาง และแอฟริกา
- พ.ศ. 2550 เลขานุการเอก สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงดาการ์ ประเทศเซเนกัล
- พ.ศ. 2552 เลขานุการเอก สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโซล ประเทศเกาหลีใต้
- พ.ศ. 2555 นักการทูตชำนาญการ ส่วนงบประมาณ สำนักบริหารการคลัง
- พ.ศ. 2557 นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) ส่วนงบประมาณ
สำนักบริหารการคลัง
- พ.ศ. 2557 กงสุล/ นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา)
สถานกงสุลใหญ่ ณ นครแวนคูเวอร์ ประเทศแคนาดา
- พ.ศ. 2559 รองกงสุลใหญ่/ นักการทูตชำนาญการพิเศษ (อัครราชทูตที่ปรึกษา)
สถานกงสุลใหญ่ ณ นครแวนคูเวอร์ ประเทศแคนาดา
- พ.ศ. 2562 นักการทูตชำนาญการพิเศษ (อัครราชทูตที่ปรึกษา)
กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ

ตำแหน่งปัจจุบัน

นักการทูตชำนาญการพิเศษ (อัครราชทูตที่ปรึกษา)
กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ